

Annamari Maukonen & Hannu Sirkkilä (toim.)
MEDIAKASVATUKSEN HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ KEHITTÄMÄSSÄ

HUMAK

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Mediakasvatuksen hyviä käytäntöjä kehittämässä
Annamari Maukonen & Hannu Sirkkilä (toim.)

Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, Finnish university of applied
sciences and arts. Publications 1 2015

ISBN 978-952-456-206-5 ISSN2343-0672 (verkkajulkaisu)

Toimittaneet: Annamari Maukonen & Hannu Sirkkilä

Kirjoittajat: Annamari Maukonen, Hannu Sirkkilä, Päivi Timonen, Hanne
Paakkunainen, Satu Räsänen, Mirka Tarvainen, Judi Rose, Arja Sirkesalo, Heta
Malinen, Pipsa Sinkko-Westerholm, Nelli Taskinen, Kaarina Sainio, Pia Terrihauta,
Kaisa Pikkarainen, Heidi Rautionmaa

Taittäjä: Emilia Reponen

© Humanistinen ammattikorkeakoulu 2015

Sisältö

Annamari Maukonen & Hannu Sirkkilä:

Johdanto..... 7

Hannu Sirkkilä

Mediakasvattajien osaamisen kehittäminen 8

Päivi Timonen

Digitaaliset pelit mediakasvatuksessa..... 12

Varhaiskasvatus..... 15

Hanne Paakkunainen

Meidän ilttis -valokuvaprojekti iltapäiväkerhoissa Lohjalla..... 16

Satu Räsänen

Mediakasvatuksen kehittäminen päiväkodissa..... 20

Mirka Tarvainen

Tablet-laitteita ja sanavihkoja – mediakasvatus varhaiskasvatuksen suomi toisena kielenä-opetuksessa 24

Koulu..... 31

Judi Rose

Yläkoululaisten digipäiväkirja-projekti vahvisti itsetuntoa ja kohensi kielitaitoa 32

Arja Sirkesalo

Toimintaa, mediaa, kasvatusta Kaurialan yläkoulussa 36

Nuorisotyö	45
Heta Malinen	
<i>Kertoisitko sinäkin tarinasi? – Digitarina-menetelmä koulutus Kuopion Tyttöjen Talolla</i>	46
Pipsa Sinkko-Westerholm	
<i>Curlyn mediakerho Vamosissa</i>	50
Nelli Taskinen	
<i>Vertaistiedotus sosiaalisessa mediassa – Salon nuorten keskus Steissi</i>	54
Kirjasto	59
Kaarina Sainio	
<i>7-luokkien kirjastonkäytön opetus Kaarinan kirjastoissa syksyllä 2014</i>	60
Pia Terrihauta	
<i>“Vena sekka” - sarjakuvatyöpaja 7 – luokkalaisille - Mediakasvatusta Viikin kirjastossa</i>	64
Media-ala	69
Kaisa Pikkarainen	
<i>Studion syövereissä mediakasvatusta ammattilaisille ja vierailijoille</i>	70
Heidi Rautionmaa	
<i>Interfaith education finds fresh methods in digital technology</i>	74
Kirjoittajat	78

Johdanto

Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak) toteutti vuosina 2007-2014 kuusi kertaa 30 opintopisteen laajuiset Toiminnallisen mediakasvatuksen erikoistumisopinnot. Ammattikorkeakoulujen erikoistumisopinnot olivat ammattikorkeakoulututkintoon pohjautuvia ammatillisiin jatkotutkintoihin johtavia tai muita laajoja täydennyskoulutusohjelmia. Lähtökohtana oli siis ammatissa toimivien täydennyskoulutus.

Opintoihin kuului merkittävänä osana kehittämishankkeen tekeminen, joka on ollut laajuudeltaan 10 op. Opiskelijan hanketyö on alkanut opintojen alussa ja valmis hanke on esitelty ja arvioitu opintojen päätteeksi. Kehittämishanke on kattanut opintojen koko ajallisen periodin, noin yhdeksän kuukautta, alkaen hankkeen ideoinnista ja päättyen sen toteuttamisen jälkeen arviointiin ja raportointiin. Kehittämishankkeella tarkoitetaan työelämää ja/tai opiskelijan omaa osaamista edistävää toiminnallista tai tutkimuksellista projektia. Tavoitteena oli hanke, jossa toiminnallista mediakasvatusta toteutetaan omassa työssä tai toimintaan kuuluvan kohderyhmän kanssa.

Tämän julkaisun tavoitteena on esitellä Humakin viimeisen Toiminnallisen mediakasvatuksen erikoistumisopinnot ryhmän, vuonna 2014 opiskelleiden kehittämishankkeita. Kyseiset kehittämishankkeet ovat kukin oman toimialansa hyviä käytäntöjä ja esimerkkejä siitä, miten mediakasvatusta voidaan innovatiivisesti toteuttaa luoden vaikuttavuutta ja merkittävyyttä.

Kun mediakasvatuksen tarve kasvaa koko ajan enemmän ja enemmän, siihen liittyvien julkaisujenkin tarve korostuu. Uskomme, että tämän julkaisun tarjoamin käytännön kokemuksiin ja esimerkein voimme monipuolistaa ja rikastuttaa mediakasvatuksen toimijoiden ja koko kentän näkemyksiä. Julkaisu toimii toivottavasti rohkaisuna mediakasvatuksen arkeen.

Kirjan toimittajina haluamme lausua kiitokset artikkelien kirjoittajille. Suuri kiitos toiminnallisen mediakasvatuksen opiskelijoille Heta Maliselle, Hanne Paakkunaiselle, Kaisa Pikkaraiselle, Heidi Rautionmaalle, Judi Roselle, Satu Räsäselle, Kaarina Sainiolle, Pipsa Sinkko-Westerholmille, Arja Sirkesalolle, Mirka Tarvaiselle, Nelli Taskiselle ja Pia Terrihaudalle sekä lehtori Päivi Timoselle.

Jyväskylässä 31.5.2015

Annamari Maukonen ja Hannu Sirkkilä

Hannu Sirkkilä

Mediakasvattajien osaamisen kehittäminen

Toiminnallisen mediakasvatuksen erikoistumisopintojen alku ja loppu

Vuonna 2006 käynnistettiin Humanistisessa ammattikorkeakoulussa (Humak), Toiminnallisen mediakasvatuksen erikoistumisopintojen suunnittelu. Alusta alkaen näiden 30 opintopisteen laajuisten opintojen keskeiseksi tavoitteeksi tuli toiminnallisuuden korostaminen. Tämä osin siksi, että monet tuon ajan mediakasvatuksen opintokokonaisuudet näyttäytyivät varsin teoreettisilta. Mediakasvatuksen käytännön toteuttajat tarvitsivat selkeitä ja konkreettisia taitoja ja valmiuksia. Suunnittelutyön lähtökohtina olivat seuraavat kysymykset keskeisiä:

- Millaista osaamista ja millaisia kompetensseja mediakasvattajat tarvitsevat?

- Millaisilla opinnoilla nämä kompetenssit kehittyvät parhaalla mahdollisella tavalla?

Ensimmäinen erikoistumisopintojen ryhmä käynnisti opintonsa syksyllä 2007. Opintojen laajuus on koko ajan ollut 30 opintopistettä sisältäen kahdeksan kahden päivän pituista lähijaksoa. Opintojen suorittamisen ajallinen kaari on ollut noin yhdeksän kuukautta. Vuoden 2014 opiskelijaryhmä, kuu-

des kaiken kaikkiaan, oli viimeinen. 1.1.2015 alkaen Opetus- ja kulttuuriministeriö ei enää rahoita ammattikorkeakoulujen erikoistumisopintokoulutuksia. Tällaista koulutusta voidaan järjestää, mutta silloin sen tulee toteutua täysin maksupalvelumuo- toisen. Koska erikoistumisopintojen toteuttaminen on päättänyt, on syytä katsoa taaksepäin ja arvioida toiminnallisen mediakasvatuksen erikoistumisopintojen toteutuksia ja miten kyseinen koulutus onnistui vastaamaan koulutettavien osaamistarpeisiin.

Koulutettavat ja heidän koulutustarpeensa

Vuosien 2007 - 2014 välisenä aikana yhteensä noin 120 aikuisopiskelijaa osallistui Humakin järjestämiin Toiminnallisen mediakasvatuksen erikoistumisopintoihin. Kuudessa ryhmässä on ollut laaja kirjo monen alan osajia, joiden työhön mediakasvatus on liittynyt enemmän tai vähemmän. Suurin ryhmä ovat olleet opettajat (lastentarhanopettajat, luokanopettajan, äidinkielen opettajat, kuvataiteen opettajat). Kahdessa viimeisessä ryhmässä on ollut runsaasti kirjastovirkailijoita. Lisäksi ryhmiä ovat monipuolistaneet mm. nuorisotyöntekijät sekä media- ja viestintäalan ammattilaiset. Monialaisuus ja monialaisten kokemusten jakaminen onkin ollut tärkeä elementti tässä koulutuksessa. Lisäksi muutamien opiskelijoiden mediakasvatuksellinen intressi ei ole liittynyt niinkään työhön vaan vapaa-ajan aktiviteetteihin, esimerkiksi järjestötoiminnan kehittämiseen.

Maantieteellisesti koulutettavat ovat pääosin olleet pääkaupunkiseudulta ja Etelä-Suomesta. Lähijaksot ovat luonnollisesti asettaneet rajoituksia pitkämatkalaisten halukkuudelle hakea ja aloittaa tämä opinnot. Ryhmissä on kuitenkin ollut osallistujia

myös Jyväskylästä, Kuopiosta, Joensuusta, Oulusta ja Kemistä. Osallistujien ikä on vaihdellut 25 – 60 –vuoden välillä. Opiskelijoiden kokemukset mediakasvatukseen toteuttamisesta ovat luonnollisesti vaihdelleet. Yhteistä on ollut mediakasvatukseen tuleminen entistä tärkeämmälle sijalle kunkin omassa työssä.

Miksi opiskelijat ovat sitten olleet kiinnostuneita näistä opinnoista? Koulutukseen osallistuneiden tavoitteina ovat korostuneet halu saada ideoita, informaatiota ja teoreettista tietoa mediakasvatuksesta. Intressinä on myös ollut median käyttövalmiuksien kehittäminen eli käytännöllisteknisen osaamisen lisääminen ja mediakasvatuksen pedagogisen toteuttamisen monipuolistaminen. Tärkeänä motivaatio- ja tavoite-elementtinä opiskelijat ovat tuoneet esille projektioppimisen, verkostoitumisen ja ryhmässä tapahtuvan kokemusten ja osaamisen vaihdon.

Opiskelut ovat mahdollistuneet työn ohessa ja niiden läpäisyaste on ollut korkea. Opintojen sisällöissä keskeistä on ollut omalle työpaikalle tehty kehittämishanke, jonka sisältö on luonnollisesti vaihdellut opiskelijoiden ammasteista, toimenkuvista ja työpaikoista riippuen. Ne ovat sisältäneet pieniä tai suurempia innovaatioita, olemassa olevien käytäntöjen kehittämistä ja niiden terävöittämistä.

Palaute opinnoista

Opiskelijoiden palaute on ollut myönteistä ja he ovat kokeneet Humakin tarjoamat mediakasvatuksen opinnot osaamistaan kehittävinä ja monipuolistavina. Nuorisotyöalalla toimineen Jonnan mukaan hänen työnsä kannalta oleellisinta on ollut havainto, että mediakasvatus ei ole niin teknologisriippuvaista kuin usein oletetaan. Lisäksi hän toteaa, että on tarkastellut opintojen myötä työssään

mediakasvatusta selkeämmin mediakriittisyyden ja osallisuuden näkökulmasta, esimerkiksi millaisia mahdollisuuksia nuorilla on ilmaista mielipiteitään ja ajatuksiaan internetin välityksellä. Kirjastovirkailijana toimiva Raisa korostaa sitä, että hänen ajattelussaan on tapahtunut selvä muutos siinä, miltä kirjastoalan muuttuminen ja tulevaisuus näyttävät. Mediakasvatusopintojen jälkeen hän näkee itsensä mukana uudistuvassa kirjastotyössä eikä ollenkaan putoamassa kerkasta. Lastentarhanopettaja Seija painottaa puolestaan sitä, että vertaistuki opintojen aikana oli hänelle kaikkein olennaisin asia, koska opintojen aikana oli mielenkiintoista kuulla toisten projekteista ja saada itselle vinkkejä.

Osaamistarpeet nyt ja tulevaisuudessa

Interaktiivisen tekniikan kehityksen nopeus ja monimuotoisuus tuottaa jo sinällään muuttuvia osaamistarpeita mediakasvattajille ja siihen alkajan näkökulmasta orientoituvalla. Opetusalalla on lisäksi huomioitava Opetussuunnitelman muutos 2016 alkaen, joka merkitsee aiempaa tuntuvasti enemmän vaatimuksia mediakasvatukseen edistämiseksi.

Toiminnallisen mediakasvatuksen erikoistumisopintojen kokemusten pohjalta voisi yksinkertaistaa koulutustarpeet käytännön taitoihin, välineiden tuntemukseen ja käyttömahdollisuuksien oppimiseen. Käytännön taitoja ei ole syytä aliarvioida. Mediakasvattajuuden, siis sen käytännön toteuttamisen eräänlaisena porttina voidaan pitää sitä, että mediakasvattajalla on osaamista jonkin välineen käyttöön ja soveltamiseen. Kuitenkaan kyse ei ole sinänsä teknisestä monimutkaisuudesta, sillä tarjoaahan esimerkiksi mobiililaitte monia mahdollisuuksia mediakasvattajuuteen.

Mutta välineosaaminen ei yksinomaan riitä. Tarvitaan tietysti oman mediakasvattajuuden tunnistamista ja identifiointia. Miksi haluan olla mediakasvattaja, mihin sillä pyrin, mitkä ovat toimintani perustana olevat mediakasvattajuuden arvot, millainen kasvattajanäkemyks on lähtökohtanani, miten pedagogisesti haluan toteuttaa mediakasvatamista jne.

Nämä kysymykset avaavat kunkin kohdalla mediakasvattajana olemisen motivaatioperustaa ja tavoitteellisuutta. Lisäksi tärkeää on tunnistaa ja pohtia omaa mediasuhdetta: miten käytän ja miksi median eri muotoja, mitä ne minulle merkitsevät, miten käyttöni muuttuu välineellisesti, toiminnallisesti ja kontekstuaalisesti.

Kolmantena mediakasvatukseen osaamispaaluna voidaan pitää median muutosilmiöiden tunnistamista eli mitä mediamaailmassa tapahtuu. Kyse ei ole vain yksittäisistä ilmiöistä ja niiden vaikutusten ja merkitysten tunnistamisesta. Laajempaan näkökulmana oleellista on nähdä mediakulttuurin kokonaiskehitystä.

Erityisesti tärkeää on lasten ja nuorten mediakulttuurin tuntemus, mutta yhtälailla myös maahanmuuttajien, seniorikansalaisten tai minkä tahansa muun ryhmän mediallysten erityispiirteiden ja –ilmiöiden oivaltaminen. Yleisemmin ja yksityisemmin merkitystä on myös mediamaailman signaalien ”hoksaaminen” olivatpa nämä signaalit sitten heikkoja tai vahvoja.

Mediakasvattajuuden ydinosamisalueeksi nousee yhä vahvemmin sen käytännön toteuttaminen yhteistoiminnallisesti ja verkostoitumalla. Ensimmäisessä tässä tarkoittaa toimintaa omassa työyhteisössä. Monet Humakin opintojen ensimmäisessä ryhmässä olleet olivat kuin mediakasvatukseen pioneereja

omalla työpaikallaan. Loppua kohden opiskelijat tuntuivat olevan yhä enemmän työpaikoillaan mediakasvatuksen mentoreita, coachaajia, tukihenkilöitä, jotka jakavat osaamistaan kollegoilleen ja toimivat kannustajina mediakasvatuksen aloittajille. Verkostoituminen merkitsee toimialarajat ylittäviä mediakasvatustoteutuksia. Tämä näkyy ja kuuluu erityisesti kuntasektorin toimijoiden lisääntyvänä yhteistyönä. Toiminnallisen mediakasvatuksen erikoistumisopintojen viimeisissä ryhmissä nousikin vahvasti pintaan opiskelijoiden kehittämishankkeissa koulun, kirjaston, nuorisotyön ja osin myös sosiaalitoimen yhteistyö. Unohtaa ei tietenkään sovi em. toimialojen yhteistyötä mediasektorin kanssa. Monialainen yhteistyö on tätä päivää alalla kuin alalla ja tässä suhteessa mediakasvatus ei ole poikkeus. Osaamisen kannalta se merkitsee yhteistyökompetenssien hallintaa sekä projektimaisen toimintatavan korostumista.

Tärkeä osa mediakasvattajana toimimista on lisäksi mediakasvatuksen sisältösuunnittelu ja mediakasvatuksen palvelutuotteiden kehittäminen. Kun mediakasvatus verkostoituu oman toimialansa sisällä ja muiden alojen kanssa, mediakasvatustuote vaatii erilaista täsmäsuunnittelua, kohderyhmän tunnistamista, tuotteen ydinajatuksen ja –tavoitteen määrittelyä, mahdollisesti markkinointia ja palvelukokonaisuuden ja sen elementtien suunnittelua ja toteuttamista. En tarkoita, että mediakasvatus olisi kaupallinen myyntituote. Tokihan se sitäkin voi olla, mutta enemmänkin kyse on kohderyhmäpohjaisesta ajattelusta ja miten määritelty kohderyhmä saadaan innostettua mediakasvatuksesta.

Kohti uusia mediakasvatuksen koulutustuotteita

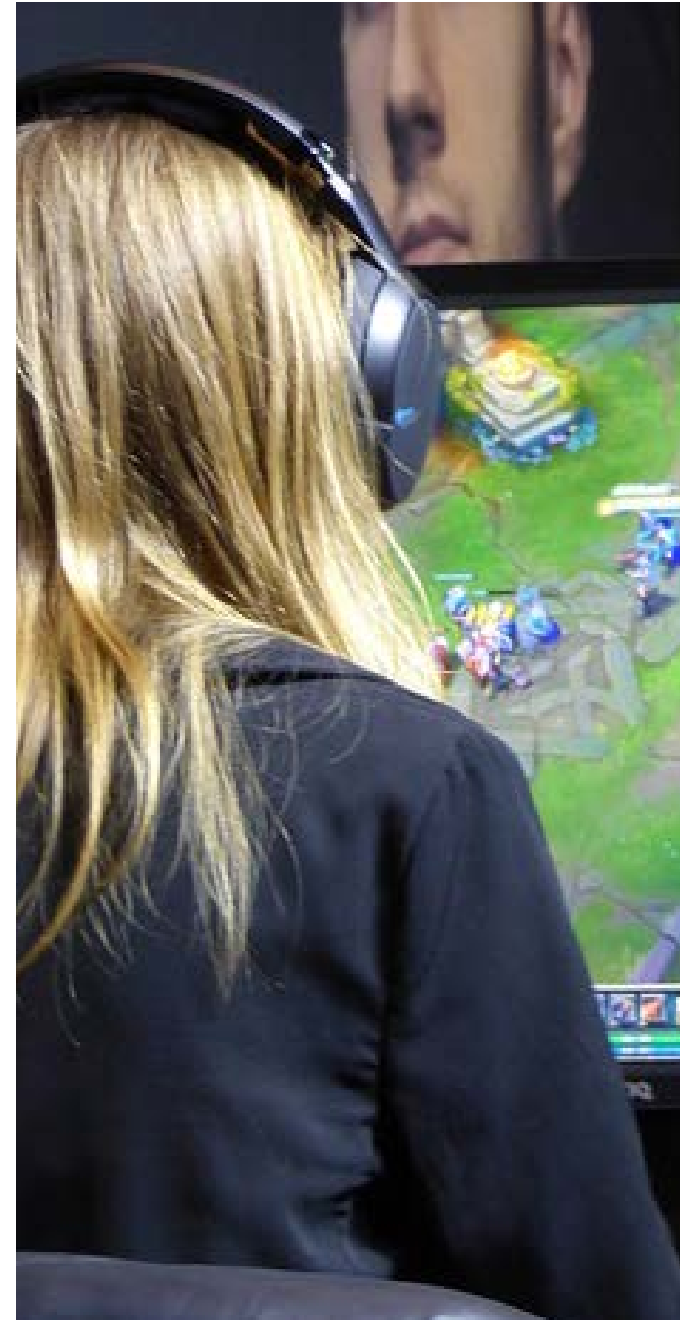
Mediakasvattajille tulee olla tarjolla erisisältöisiä ja eripituisia koulutuksia. Humanistisen ammattikorkeakoulun tarjoamat erikoistumisopinnot ovat

osoittaneet tarpeellisuutensa ja toimivuutensa. Keskeinen menestystekijä on ollut koulutuksen kesto, joka on mahdollistanut osaamisen kehittymisen prosessiluonteeseen, monipuolistumisen sekä ryhmässä tekemisen ja jakamisen käytännöt. Toinen kiistan onnistumisen kulmakivi on toiminnallisuuden korostaminen kehittämishankkeen ja mediaväline-taitojen oppimisen muodossa.

Humakin mediakasvatukseen liittyvä koulutus ei suinkaan pääty, vaikka erikoistumisopintojen toteuttaminen ei enää ole mahdollista. Mediakasvatusta toteutetaan syksystä 2015 alkaen Humakissa avoimen ammattikorkeakoulun opintojen muodossa. Näillä opinnoilla voidaan vastata mediakasvattajien yhä laajenevan joukon koulutustarpeisiin.

Huhtikuussa osallistuin Interaktiivinen tekniikka koulutuksessa (ITK2015) tapahtumaan. Siellä yksi Humakissa toiminnallisen mediakasvatuksen erikoistumisopintoja suorittanut mediakasvatuksen ammattilainen esitteli lapsille suunnattuja lisätyn todellisuuden sovelluksia tabletilaitteiden avulla. Lapsi oli värittänyt piirroksen paperilla. Kun tätä värítettä lintua katsoi tietyllä ColarMix-sovelluksella, se lähti kävelemään iloisesti. Tätä tapaa saada lintu paperista lentäväksi kutsutaan lisätyksi todellisuudeksi ja se muistuttaa hieman pelillisyyttä.

Digitaaliset pelit ja pelillisuus osana mediakasvatusta koskevat siis eri-ikäisiä ihmisiä aina lapsista vanhuksiin. Toiminnallisen mediakasvatuksen erikoistumisopintoihin osallistujat olivat muun muassa opettajia, nuorisotyöntekijöitä, kirjastojen pedagogisia informaatikkoja ja kulttuurialan ammattilaisia. Heitä kiinnosti yleistieto nuorten mediamaailmasta ja digitaalisista peleistä. Useassa työssä mediakasvatus on läpileikkaava menetelmä kuten pelillisyydsikin voi olla. Peli ja erityisesti digitaaliset pelit ovat uudempi tulokas.

Päivi Timonen

Digitaaliset pelit mediakasvatuksessa

Humakissa toiminnallisen mediakasvatuksen erikoistumisopinnoissa oli lukuvuonna 2013-2014 ensimmäistä kertaa digitaaliset pelit ja mediakasvatus -aiheinen kahden opintopisteen laajuinen opintokokonaisuus. Tässäkin mediavälineidät -osuudessa “tavoitteena on oppia mediavälineiden käyttöä niin, että opiskelija osaa käyttää sitä omaan työhönsä tai toimintaansa liittyvässä toiminnallisessa mediakasvatuksessa” (Humak 2014a).

Olimme Humakissa hyvään aikaan liikkeellä tämän uuden sisällön kanssa. Mielestäni tämä digitaaliset pelit mediakasvatuksessa osio antoi myös eväitä mediakansalaisen digitaalisten kehittäminen pelikasvatuksessa. Vuoden 2014 aikana eri organisaatiot tuottivat mediakasvattajien työn tueksi aineistoa digitaalisista peleistä.

Pelikasvattajien verkosto ylläpitää Facebookissa ryhmäänsä ja siellä aiheesta kiinnostuneet verkostoituvat.

Paljon pohdintaa ja keskustelua

Digitaaliset pelit ja mediakasvatus -opinnoissa toteutui mediavälinetaitojen osaamisen kehittämisen lähinnä käytännön harjoituksissa opintojakson Moodle verkko-oppimisympäristössä ja kaksipäiväisessä lähikontaktissa. Ennakkotehtävässä opiskelijat perehtyivät aiheen kirjallisuuteen ja he lukivat Pelikasvattajan käsikirjan. Opiskelijat työstivät tehtävää itsekseen ja valmennusryhmissään.

Lähikontaktissa keskusteltiin paljon myös pelillisestä. Muita keskusteluun tuotuja aiheita olivat esimerkiksi “Miten tästä jatketaan ammattilaisina? Luodaan toiminnalle käsikirjassa annettujen viiden kohdan mukaiset tavoitteet ja toimintamallit yhdessä arviointikriteerien kautta - mietitään oma tyyli toteuttaa pelitoimintaa? Pitäisikö meidänkin järjestää pelitapahtumia? Onko peli urheilua? Milloin? Kilpaurheilu e-sports mediakasvatuksessa? Digitaalisten pelien tasa-arvoistava vaikutus (Pelikasvattajan käsikirja s. 34) sekä tuplaten yksin sillä nuori on yksin pelimaailmassa ja reaaliympäristössä? Mediakasvattajan rooli?” (Humak 2014b)

Lähikontaktissa esillä olivat myös oppimispelit, joita Ehkäisevä Päihdetyö EHYT ry:n kaksi työntekijää esitteli. He havainnollistivat oppimispelien mahdollisuuksia ehkäisevässä päihdetyössä (kuva 1). Pelimesta-sivustolla on kootusti EHYT ry:n pelit yhdessä paikassa. Vuonna 2014 päättyneen Pelitaito projektin tavoitteena oli lasten ja nuorten liikapelaamisen ja pelaamisesta aiheutuvien haittojen ehkäisy ja pelisivistyksen edistäminen (EHYT ry. 2014). Käytännön työn tueksi he ovat kehittäneet pelipäiväkirjan.

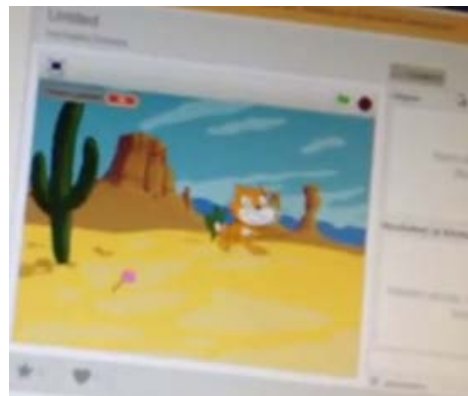
Harjoittelua Nuorten Pelitalossa Hapessa

Pääsimme myös harjoittelemaan, sillä Digitaaliset pelit mediakasvatuksessa opintoihin kuului konkreettista tutustumista peleihin. Toisena lähipäivänä tutustuimme Helsingin nuorisoasiainkeskuksen ylläpitämän Nuorten Pelitalon toimintaan ja nuorten pelikulttuureihin. Digitaalisiin peleihin tutustuttajina olivat Pelitalon asiantuntijat. Tämä lähikontaktipäivä toteutettiin yhteistyössä Verkkonuorisotyön kehittämiskeskus Verken (www.verke.org) ja nuorten toimintakeskus Hapessa sijaitsevan Nuorten Pelitalon kanssa.

Koodauksen alkeet olivat mukana opetuksessa ja kukin opiskelija ohjelmoi pienen pelin Scratch-ohjelmalla. Koodauksen opetukseen Pelitalo oli sopinut toteutuksesta Linkin kanssa.

Kuva 1. Kuvakaappaus EHYT ry:n luentomateriaalista 2014.

Lähteet:

Humak 2014a. Toiminnallisen mediakasvatuksen erikoistumisopinnot opetussuunnitelma. Humak, Helsinki.

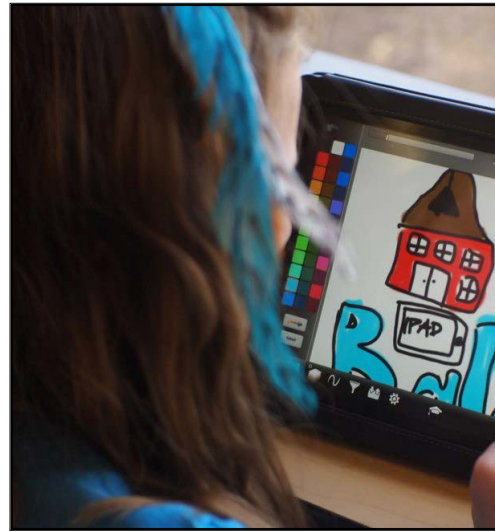
Humak 2014b. Digitaaliset pelit mediakasvatuksessa opintojakso. Julkaisematonta aineistoa. Humak, Helsinki.

EHYT ry 2014. Oppimispelien mahdollisuus ehkäisevässä päihdetyössä. https://prezi.com/zvwp17as-rv/humak-oppimispelien-mahdollisuus-ehkaisevassa-paihdytyossa/?utm_campaign=share&utm_medium=copy. Viitattu 22.4.2015.

Meku 2013. Pelikasvattajan käsikirja. <http://www.meku.fi/pelipaiva/pelikasvattajankasikirja.pdf>. Viitattu 29.4.2015.

Varhaiskasvatus

Hanne Pakkunainen
Satu Räsänen
Mirka Tarvainen

Hanne Pakkunainen

Meidän ilttis -valokuvaprojekti iltapäiväkerhoissa Lohjalla

Toteutin kehittämishankkeenani Lohjalla iltapäiväkerhojen valokuvaprojektin ja mediapajan. Valitsin kehittämishankkeen kohteeksi iltapäiväkerhot, sillä halusin tehdä jotain lasten parissa. Valokuvaprojektissa lapset pääsivät kuvaamaan aiheesta Meidän ilttis! Kameran tähän projektiin sain lahjoituksina sosiaalisen median kautta. Toisena osana tässä hankkeessa järjestin toiminnallisen Mediapajan kaikille iltapäiväkerhojen ohjaajille Lohjalla.

Miksi mediakasvatusta?

Mediakasvatuksen toteuttamista varhaiskasvatuksessa voidaan perustella seuraavasti:

1. Mediakasvatus on hyvä aloittaa jo varhain. Lapset kuitenkin käyttävät Internetiä, pelaavat pelejä yms. jo pienestä pitäen.
2. Uusi teknologia ja virtuaalimaailma ovat totta ja tulevaisuutta. Elämme digiaikaa.

3. Kaikkien haasteiden ja ongelmien rinnalle haluan luoda positiivista näkemystä median mahdollisuuksista. Yleensä iltapäiväkerhossa kohdataan vain netin, pelien ja teknologian haittapuolia.

4. Lapset ovat taitavia kuvaajia ja on ihanaa nähdä heidän tuotoksiaan.

5. Kameran kerään kierrätysidealla, koska iltapäiväkerhoilla ei ole kameroita. Lisäksi kaikilla lapsilla ei ole kamerapuhelinta. Haluan myös osoittaa, että mediakasvatukseen ei välttämättä tarvitse uusimpia laitteita. Keräämäni kamerat jäävät iltapäiväkerhoille, joten niissä voidaan toteuttaa vastaavaa tulevaisuudessakin. Kierrätysajatus oli yksi iltapäiväkerhoissa teemana olevista aiheista lukuvuonna 2013-2014.

6. Ohjaajat toivovat opastusta ja koulutusta mediakasvatuksesta.

7. Oma oppiminen ja haastetta

Omassa kehittämishankkeessani mediakasvatuksen tarve täsmennettiin, kun ensi keskustelin iltapäivätoiminnan esimiehen kanssa ja kävin tutustumassa neljään iltapäiväkerhoon Lohjalla. Haastattelin kerhojen henkilökuntaa mm. mediakasvatuksen tarpeesta ja mediailmiöistä kerhossa sekä toiveista kehittämishankkeen suhteen. Näiden vastausten pohjalta päädyin kaksiosaiseen kehittämishankkeeseen.

Kamerat somen kautta uusiokäyttöön

Valokuvaprojektin toteutin keväällä 2014. Valokuvaprojekti toteutettiin kuudessa iltapäiväkerhossa Lohjalla. Ohjeena oli, että lapset saavat kuvata mitä halusivat, mutta eivät ihmisiä tunnistettavasti.

Kuvien aiheena oli Meidän ilttis! Tarkoituksena oli kuvata jotain, mikä kuvaa omaa iltapäiväkerhoa, mitä siellä tykkää tehdä ja mitä siellä on tehnyt. Jokainen lapsi sai kuvata 1-2 kuvaa. Monissa kerhoissa lapset olivat etukäteen vähän miettineet, mitä haluavat kuvata.

Sain projektia varten kamerat lahjoituksina tunte mattomilta ihmisiltä sosiaalisen median kautta.

Olenkin tyytyväinen, että keksin käyttää sosiaalisen median voimaa ja laitoin ilmoituksen tarvittavista kameroista facebookiin. Ilmoituksessa pyysin vanhoja, turhaksi jääneitä, mutta toimivia digikameroita muistikortteineen ja johtoineen lahjoitettavaksi tähän projektiin. Sain käyttöön kuusi kameraa. Tein lasten ottamista kuvista viisi videota. Kuvat jaoin videoita varten viiteen ryhmään: ympäristö, ulkotouhut, sisätouhut, askartelut ja muut. Videot poltin DVD:lle ja jaoin kerhoille sekä laitoin YouTubeen, jossa pystyin jakamaan ne vanhemmille nähtäväksi. Linkit videoihin jaoin vanhemmille kirjeen mukana reppupostilla.

Mediapaja ja tehtäväpaketti ohjaajille

Mediapajan toteutin lokakuussa 2014. Tarvetta koulutukselle ja keskustelulle mediakasvatuksesta oli selvästi. Suunnittelin Mediapajan rungon niin, että ensin kerroin opinnoistani, mediakasvatuksesta ja toteutuneesta valokuvaprojektista. Katsoimme yhden viidestä videosta.

Tämän jälkeen ohjaajat jakautuivat viiteen ryhmään. Jokaisella ryhmällä oli oma aihe, johon liittyen oli ryhmätehtävä ja kysymyksiä keskustelun pohjaksi. Ryhmien aiheet olivat: 1. Pelit, 2. Elokuvat, 3. Matkapuhelimet, 4. Internet ja 5. Lehdet ja mainokset. Aikaa ryhmätyölle oli noin 15 minuuttia,

jonka jälkeen jokaisesta ryhmästä yksi esitteli mistä he olivat keskustelleet. Toinen ryhmä toimi keskustelun kellottajana. Lopussa oli aikaa keskustelulle.

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin (KAVI) mediakasvatus- ja kuvaohjelmayksiköstä (MEKU) sain materiaaleja ikärajoista ja mediakasvatuksesta jaettavaksi kerhoihin ja koteihin. Mediapajan jälkeen kokosin kaikki tehtävät, joita pajassa käytiin sekä paljon muuta paketiksi ohjaajille. Lähetin tämän tehtäväpaketin ja toiveen palautteesta sähköpostitse ohjaajille.

Ohjaajat kaipaavat lisää mediakasvatusta

Pyysin palautetta Mediapajasta ja Valokuvaprojektista iltapäiväkerhojen ohjaajilta seuraaviin kysymyksiin:

- Mitä pidit mediapajasta entä valokuvaprojektista?,
- Opitko uutta, mitä?
- Saitko ideoita omaan työhösi, mitä?
- Kuinka tärkeää on saada tietoa ja keskustella mediakasvatuksesta oman työn näkökulmasta?
- Ehdotuksia esimiehelle: Haluatko lisää tietoa mediakasvatukseen liittyen, ja mistä ja miten?
- Ruusuja ja Risuja.

Pääasiassa palaute oli positiivista, koska mediakasvatus koetaan ajankohtaiseksi ja tärkeäksi aiheeksi. Uutta tietoa ei niinkään saatu, mutta kertaamista ei pidetty huonona asiana.

Osa koki Mediapajan herättävän miettimään mediaan liittyviä asioita kuten ikärajoja. Myös ryhmätehtävät saivat kiitosta osakseen.

Suurin osa palautteen antaneista toivoi jatkossakin lisää mediakasvatukseen liittyvää koulutusta ja mahdollisuutta keskustelulle. Järjestämässäni mediapajassa aika oli rajallinen. Enemmän aikaa keskustelulle ja ryhmätehtävien purulle olisi toivottu. Valokuvaprojektia pidettiin hyvänä ideana ja vaihteluna. Lasten innostuksen näin itsekin toteuttaessani tätä projektia. Vastajaat toivat palautteissaan esille mm. seuraavia asioita:

• ”Mediapajassa tein ryhmäni kanssa minielokuvan ja se oli kiva uusi juttu. Muuten ei tullut kovinkaan paljoa uutta tietoa mediapajan aikana. Lähinnä se herätti ajattelemaan, että minkä ikäisille erilaiset nettipelit on tarkoitettu. Esim. omat lapset pelaavat näitä nettipelisiä. Kerholaiset pitivät valokuvaamisesta ja katsoimme yhdessä lopputuloksen. Lapsista oli kivaa nähdä oma valokuva mukana yhteisessä koosteessa.”

• ”Tiedon päivittäminen ajantasaiseksi on hyvää, esimerkiksi pelien nimet ja niiden ominaisuudet, tarinat ja ikäsuositukset. Ohjaajien olisi hyvä tunnistaa ja tietää millaisia pelejä lapset pelaavat.”

”Minusta oli ja olit hyvä vetämään mediakasvatusta. Olisi voitu ehkä silloin enemmän jutella mitä kaikkea mediasta löytyykään, mutta aika on aina meille rajallinen. Ryhmätyö oli hyvä ja sen purkamiseen olisi voitu ehkä käyttää enemmän aikaa. Kiitos sinulle!”

• ”Lapset pitivät valokuvaamisesta ja olivat innoissaan siitä. Se oli mukavaa vaihtelua. Mediapaja oli aikuisille mukavaa vaihtelua ja ainakin meidän kerholle se oli asioiden kertaamista.”

Osa ohjaajista oli innostuneita ja ottivat ilolla vastaan valokuvaprojektin. Sain myös vastaan pelkoa, että tämä aiheuttaa liikaa työtä. Itse toteutuksesta sain vain hyvää palautetta eikä kukaan pitänyt projektia raskaana. Jos minulla olisi ollut mahdollisuus olla pidempiä aikoja ja tai käydä useammin kerhoissa, olisin ehkä toteuttanut valokuvaprojektin prosessimaisesti ja lapset olisivat saaneet vaihtaa siihen enemmän.

Olisin sisällyttänyt projektiin keskustelua kuvaamisesta ja olisin lasten kanssa myös miettinyt, mitä asioita he haluavat kuvata ja mikä valitaan kuvauksen aiheeksi. Toisaalta nyt lapset saivat täysin itse päättää mitä kuvasivat omassa iltapäiväkerhossaan. Toki tämä tarkoitti sitä, että kuvia samoista asioista tuli paljon.

Ensimmäisestä kuvauspaikasta opin sen, että kannattaa tarkistaa, että kuvat ovat varmasti kamerassa, kun lapsi palauttaa kamerasa. Lisäksi opin, ohjeistamaan ohjaajia pyytämään lapsia miettimään etukäteen, mitä haluavat kuvata ja muistuttaa, ettei kasvojen lisäksi myöskään nimiä saanut kuvata. Yritin mahdollisimman vähän vaikuttaa lasten kuvaamiseen.

Lasten taito käsitellä kameraa ja keksiä kuvauskohteita vaihteli suuresti. Kaiken kaikkiaan kuitenkin koin, että suurin osa lapsista oli ennenkin kuvannut ja lapset osasivat käyttää kameroita hyvin sekä ottivat kekseliäitä kuvia iltapäiväkerhostaan. Yhtään kuvaa, jotka olivat kameroissa, en hylännyt myöhemmin vaan poistin muutamista kuvista nimet ja muokkasin taustalla olevia ihmisiä tunnistamattomiksi.

Mietin toteuttaessani projektia, että miten saan kuvat esille. Koska kyse oli mediakasvatuksen hankkeesta ja koska minulla ei ollut rahaa tähän projektiin käytettävissä, päätin, että näyttelykuvista tulee näyttely sähköiseen muotoon.

Olimme toiminnallisen mediakasvatuksen opinnoissa käsitelleet digitarinaa ja lopulta päädyin tekemään lasten kuvista esittelyvideot Windows Movie Makerilla. Videot latsin Youtubeen kautta ja linkit jaoin vanhemmille kirjeissä.

Kerhoille jaoin DVD:t videoista. Videot ovat piilotettuna Youtubeessa, joten ilman suoraa linkkiä niitä ei löydy.

Lohja iltapäivätoiminta mukaan Mediataitoviikolle 2015

Mediapajan suunnittelu oli vaikeaa ja tutkin paljon mm. Mekun materiaaleja. Lopulta päädyn ryhmittöihin ja suunnittelin jokaiseen ryhmätyöhön tehtävän ja keskustelun aiheita. Tehtävät pyrin ryhmissä pitämään sellaisina, joita voisi suoraan lasten kanssa tehdä. Poikkeuksena tähän halusin Pelit-ryhmään laittaa etsintätehtävän pelien ikärajoista, koska tiesin näiden asioiden mietityttävän.

Tehtävän annoissa korostin keskustelun tärkeyttä. Tehtävien purkaminen tuotti päävaivaa, koska aikaa oli vähän. Ajattelin, että jotta jokainen ryhmä saa sanoa edes jotain, yksi ryhmän jäsen esittelee ryhmätehtävän. Lopuksi jäi aikaa keskustelulle ja ajatuksille ja nostin itse esiin pelit ja mainoskuvat. Minun olisi pitänyt miettiä enemmän keskustelunherättäviä kysymyksiä valmiiksi, koska itsestään niitä ei noussut. Se keskustelu, jota käytiin, oli kyllä hedelmällistä ajatusten vaihtoa.

Uskallan sanoa, että Mediapajan ja minun opintojeni myötävaikutuksesta Lohjan iltapäivätoiminta ilmoitautui mukaan Mediataitoviikolle 2015. Lisäksi syntyi ajatus isommasta mediapajasta ohjaajille keväällä 2015. Olen siis vienyt omalta osaltani mediakasvatusta eteenpäin iltapäiväkerhoissa Lohjalla.

Satu Räsänen

Mediakasvatuksen kehittäminen päiväkodissa

Mediakasvatuksen tarve Espoon neljässä päiväkodissa

Kehittämishankkeeni toimintaympäristönä olivat päiväkodit. Toimin itse Espoon kaupungilla lastentarhanopettajana 4 – 5-vuotiaiden lasten ryhmässä. Kohteena olivat oman ryhmäni lisäksi myös päiväkodin johtajamme kolme muuta päivähoitoyksikköä. Näissä neljässä päivähoitoyksikössä on lapsia yhteensä 146. Lasten ikähaarukka on alle 1-vuotiaista esikouluikäisiin. Kasvatusvastuullisia henkilöitä taloissa toimii yhteensä 22. Heistä 10 on lastentarhanopettajia ja 12 lastenhoitajia.

Kyseisissä neljässä päiväkodissa ei ole laajaa digitaalista mediakasvatusvälineistöä. Käytössämme ovat lähinnä perinteiset lehdet, kirjat sekä musiikki. Digitaaliset valokuvausvälineet löytyvät kuitenkin kaikista yksiköistä. Olemme myös vasta äskettäin saaneet yksiköihimme nykyaikaiset televisiot. Yksiköissämme olevat tietokoneet ovat vain henkilökunnan käytössä, joten lasten kanssa toimiessa niitä ei voi käyttää. Yksiköissämme ei ole käytössä myöskään tabletteja eikä älypuhelimia.

Espoon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma (Vasu) valmistui vuonna 2013 ja siihen on kirjoitettu valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman linjaa noudattaen osio mediakasvatuksesta. (Espoon suomenkielinen varhaiskasvatus 2013, 36.) Tämän myötä myös yksikköjen Vasuissa täytyy olla oma osio aiheesta, kuinka toteutamme mediakasvatusta päiväkodissamme.

Syksyllä 2013 aloimme miettiä yhdessä yksikkömme esimiehen ja henkilökunnan kanssa siihen mennessä toteuttamaamme mediakasvatusta. Kävi hyvin nopeasti ilmi, että mediakasvatuksesta ei tiedetty paljoakaan. Koulutusta oli ollut vähän ja käydyissä koulutuksissa ei ollut otettu huomioon päiväkotien huonoa digitaalisten mediavälineiden saatavuutta. Mediakasvatuksen ajattelemisen osana varhaiskasvatusta oli myös todella haasteellista. Vanhempien vastuu mediakasvatuksesta nousi usein esille asiaa pohtiessamme.

Kehittämishankkeeni idea muodostui mediakasvatuksen puutteesta ja näkymättömyydestä päiväkodissamme. Jonkin verran mediakasvatusta toteutettiin lasten kanssa, esimerkiksi kirjan luvun ja luetun perusteella tehdyn pohdinnan muodossa, mutta se ei ollut aikuisten tiedostamaa mediakasvatusta. Tämän lisäksi jo olemassa oleva mediakasvatusmateriaali pölyttyi hyllyssä käyttämättömänä.

Mediakasvatus osaksi päiväkotien arkea

Kehittämishankkeeni päätavoitteena oli saada mediakasvatus osaksi päiväkotiemme arkea. Tuomalla mediakasvatuksen lähemmäksi kasvattajia, uskoin saavuttavani ainakin osittain tämän tavoitteen. Jos ei tunne koko asiaa, on tietenkin vaikea lähteä kasvattamaan toisia. Pitääkin lähteä kouluttamaan

ensin henkilökuntaa, jotta he voivat tuoda media-
kasvatusta lapsille.

Mediakasvatuksen materiaalit ovat laaja-alaisia
kokonaisuuksia, joista on vaikea lähteä etsimään
nopeasti tarvitsemaansa ”tuokiopakettia”. Tähän
halusin myös tuoda muutoksen. Tavoitteenani oli
tehdä jokaiseen esimieheni yksikköön oma media-
kasvatuspaketti, josta tehtävät ja opetusmateriaalit
löytyisivät helposti.

Näin sain tuotua mediakasvatuksen helpommin
lähestyttäväksi päiväkotien hektiseen arkeen.

Kehittämishankkeeni suunnitelmaksi muodostui
mediakasvatuspaketin tekeminen neljään esimie-
heni alaisuudessa olevaan yksikköön. Paketit olisi-
vat sisällöltään identtisiä kansioita. Niihin keräisin
materiaaleja mediakasvatusta tekeviltä järjestöiltä.
Tämän lisäksi tarkoituksena oli tutustuttaa yksik-
köjen henkilökunta materiaalipakettiin.

Myöhemmin, ennen materiaalipakettien lopullista
valmistumista, esimieheni toivoi, että pitäisin hen-
kilökunnalle kokonaisen koulutusillan. Siinä kaikil-
la yksiköiden työntekijöillä olisi mahdollista päästä
kuulemaan mediakasvatuksesta ja samalla voisim-
me yhdessä pohtia mediakasvatuksen luonnetta
yksiköissämme. Toiveena oli myös, että lähtisim-
me perusteista liikkeelle, jotta mediakasvatuksen
keskeinen ajatus selkiytyisi. Kehittämishankkeen
ytimeksi nousi täten mediakasvatuskansion valmis-
taminen sekä mediakasvatuksesta pidettävä koulu-
tusilta henkilökunnalle.

Yhteistyötahoina toimivat työkaverini, jotka olivat
tiivisti tukena suunnittelemassa mm. kansioden
ulkoista olemusta. Materiaalin keruussa minua
auttoi Pelastakaa Lapset ry:n verkkonuorisotyön
asiantuntija Anniina Lundvall.

Kehittämishankkeen toteuttamismuodot

1. Mediakasvatuskansio

Mediakasvatuskansion tekeminen lähti liikkeel-
le materiaalin keruusta. Tilasin mm. Kansalliselta
audiovisuaaliselta instituutilta (Kavi) sekä Manner-
heimin lastensuojeluliitolta heidän ilmaisjakelu-
lehtisiä, joissa on erilaisia mediakasvatustehtäviä.
Tämän lisäksi tilasin myös tiedotusoppaita media-
kasvatuksesta henkilökunnalle jaettavaksi.

Mediakasvatuskansion sisältöä lähdin muodosta-
maan jaottelemalla hakemani tehtävät niihin tarvit-
tavan mediakasvatusvälineen mukaan. Tämä auttaa
kansion käyttäjää löytämään tehtävät helpommin.
Keräsin ainoastaan yksiköissämme jo olevan väli-
neistön mukaisia tehtäviä kansioon.

Tehtäviä hain järjestöjen esitteiden ja nettisivujen
lisäksi mm. mediakasvatusaiheisista kirjoista, ku-
ten Muffe ja kadonnut avain (2006) sekä Mediamet-
kaa! Mediakasvattajan käsikirja (2006). Jaoteltuani
tehtävät halusin aukaista niiden sisältöä laatimalla
pienen alkukirjoituksen tehtäviin, lähestyttävyyttä
lisätäkseeni. Kirjoitin myös itse keksimäni/ itse mu-
kailemani tehtävät mukaan kansioon.
Mediakasvatuskansion sisällöksi muodostui seu-
raava:

Johdanto
Mediakasvatussanastoa
Tekijänoikeudet

- Ikäraajat
1. Kirjat
 2. Lehdet
 3. Digikamera
 4. Televisio-ohjelmat ja elokuvat

5. Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö
6. Liitteet

Tämän jälkeen päätin avata kansion mediavälineet
vielä erikseen kirjoittamalla niistä pienen johdan-
non. Halusin tuoda esiin, millaisia välineitä on las-
ten käytössä ja kuinka niiden käyttöön kannattaa
suhtautua ennakkoluulottomasti myös lasten kans-
sa työskennellessä. Lapset ovat nopeita oppimaan,
tarvitaan vain rohkea aikuinen, joka antaa lapselle
mahdollisuuden toteuttaa itseään.

Kansioden toteutukseen kuului myös askarteluvai-
he, kun tein kansioita lopulliseen muotoonsa. Kan-
sioden kansissa oli melko suuri haaste, kun piti
mieltä, kuinka kansioista saisi mahdollisimman
houkuttelevan näköisen. Kansioden koristelussa
auttoivat ryhmäni lapset, jotka piirsivät minulle
kuvia satu- ja tv-hahmoista. Näitä kuvia sain luvan
kanssa käyttää koristelussa. Luvan kysyin sekä van-
hemmalta että lapselta.

2. Henkilökunnan koulutusilta

- Henkilökunnan koulutusilta muodostui seu-
raavista elementeistä: pitämästäni mediakas-
vatuksen teoriaosion, yhteisestä keskustelusta
ja mediakasvatuskansioon tutustumisesta. Esi-
mieheni toiveesta koulutusilta perustui lähinnä
mediakasvatuksen perusteisiin, mitä mediakas-
vatus on ja mitä se on erityisesti varhaiskasva-
tuksessa. Koulutus kesti 1,5 tuntia ja se tapahtui
päiväkotien mentyä kiinni, klo 17-18.30. Koulu-
tusillan sisältö oli seuraava:
- Alkufiilikset mediakasvatuksesta isolle yhteisel-
le paperille
- Yleisön esittely ja kokemukset mediakasvatuk-
sesta
- Prezi-esitys mediakasvatuksen perusteista

- Keskustelua
- Youtube-video pienestä työstä, joka koettaa etusormellaan “käyttää” aikakauslehteä, kuten iPadia. Ajatuksia?
- Kansioden jakaminen ja niiden läpikäynti
- Plärän teko
- Lopuksi palautteen kirjoittaminen lapulle

Henkilökunnan koulutusilta oli ensimmäinen pitämäni koulutus aikuisille. Koulutuksen sisältö muotoutui yllättävän helposti, koska oli tarkoitus lähteä liikkeelle perusteista. Pitämäni Prezi -esitykseen sain hyvin teoriaa Stakesin julkaisusta Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa (2008). Aihe viritti monta hyvää keskustelua illan aikana. Keskustelimme paljon mm. lasten ja vanhempien välisestä vuorovaikutuksesta digitaalisuuden aikana, varhaiskasvatuksen paikasta mediakasvatuksen kentällä sekä siitä, kuinka paljon mediakasvatus on vanhempien vastuulla. Keskustelua herätti myös se, kuinka paljon teemme jo mediakasvatusta päiväkodissa, tiedostamattamme.

Hanke innosti uusiin kokeiluihin

Koulutusillassa pyysin henkilökunnalta palautetta koulutuksesta ja kansioista. Palaute annettiin tyhjälle paperille, sana oli vapaa. Saamani palaute oli kaiken kaikkiaan hyvää. Koulutusillasta sain kiitosta selkeästä esityksestä ja ytimekkästä tietopaketesta. Moni kertoi saaneensa paljon uutta tietoa aiheesta ja herättelyä siihen, mitä lasten kanssa voisi tehdä. Myös vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön saatiin uutta näkökulmaa. Kehittämisehdotuksena toivottiin lisää toiminnallisuutta koulutukseen.

Mediakasvatuskansio on saanut monilta ihmisiltä hyvää palautetta. On ollut ilo kuulla ihmisten

palautetta, koska itsestä tuntui koko hankkeen ajan, että kansioista tulee aivan liian suppea. Mediakasvatus on tosin niin laaja aihe, että saisi tehdä useamman työtunnin, jotta kansioon saisi kattavamman kokonaisuuden.

Tulen varmasti jossain vaiheessa lisäilemään oman ryhmäni kansioon, sekä lähettämään toisiin taloihin, lisää avattuja tehtäviä, joita itse tulen kokeilemaan työssäni. Kansio on tehty elämään talojen mediakasvatuksen mukana ja kehotinkin kansioden käyttäjiä lisäilemään omia materiaaleja kansioon. Näin siitä saadaan kunnollinen työkalu ryhmille.

Koulutusillan ja mediakasvatuskansion toteutus onnistui mielestäni hyvin. Kansioista tuli hyvännäköinen ja erityisesti päiväkotiympäristöön sopiva, värikkäine välilehtineen ja lasten piirustuksineen. Materiaaleja kansioon löytyi yllättävän helposti, monet järjestöt tarjosivat ilmaislehtisiä halukkaille. Kansion toteuttaminen kokonaisuudessaan oli yllättävän raskas prosessi varsinkin, kun en halunnutkaan vain kopioida tehtäviä kansioon, vaan halusin tuoda niissä myös omia ajatuksiani esiin. Kirjoittamisesta sain toisaalta paljon itselleni, kun kuvailuja tehdessäni pääsin enemmän sisälle tehtäviin. Opin samalla myös soveltamaan jo olemassa olevia leikkejä ja pelejä mediakasvatukselliseen käyttöön.

Koulutusilta onnistui myös hyvin. Aikaa koulutuksen pitämiseen olisi kuitenkin tarvittu huomattavasti enemmän. Nyt lopussa tuli hieman kiireen tuntu, kun emme ehtineet käydä kansioita rauhassa läpi.

Kehittämishankkeeni tuntuu olevan onnistunut, koska se on poikanut jo useita erilaisia ideoita mediakasvatuksen esille tuomiseen alueellamme. Muun muassa koulutusillan keskusteluissa tuli

esille ajatus siitä, että vanhemmille voisi pitää mediakasvatusillan, joko vanhempainillan yhteydessä tai omana kokonaisuutenaan. Tämän lisäksi ajatuksena olisi pitää uusi koulutus samojen yksikköjen henkilökunnalle, joka perustuisi pelkästään yhdessä tekemiseen. Esimiehelleni on tullut myös kyselyjä muilta johtajilta, jotka haluaisivat samanlaisen koulutusillan päiväkotiansa.

Koulutusilta ja mediakasvatuskansio herättävät edelleen jonkin verran keskustelua päivähoitoyksiköissämme. Minusta tuntuu, että alkusysäys kohti tiedostettua ja kattavampaa mediakasvatusta on syntynyt.

Mirka Tarvainen

Mediakasvatushanke Päiväkoti Leipurissa

Toimin lastentarhanopettajana päiväkoti Leipurissa, joka sijaitsee Helsingin Myllypurossa. Päiväkoti Leipurissa toimii kuusi lapsiryhmää kahdessa kerroksessa, hoidossa on noin 85 lasta. Myllypuron alueella asuu paljon monikulttuurisia perheitä: päiväkoti Leipurissa monikulttuurisuus tarkoittaa sitä, että lapselle annetaan mahdollisuus toimia vertaisryhmässä ja häntä autetaan ymmärtämään erilaisia ihmisiä ja kulttuureita (Päivähoitoyksikkö Leipuri-Tuulimyllyn varhaiskasvatussuunnitelma 2014, 3).

Työskentelen ryhmässä, jossa on viisitoista 4-vuotiaasta lasta. Työparinani toimii lastenhoitaja. Tällä kokoonpanolla ryhmä aloitti toimintansa elokuussa 2014. Ryhmässä on viisi lasta, jotka puhuvat äidinkielenään jotakin muuta kieltä kuin suomea ja joiden suomen kielen taito on vielä kehittymässä. Mediakasvatushankkeen tavoitteeksi muotoutui mediakasvatuksellisten toimintatapojen suunnittelu, käyttäminen ja kehittäminen suomi toisena kielenä (S2) opetuksessa.

Mediakasvatus tukee vuorovaikutusta

Mediakasvatukseen liittyvät teemat kuten tasa-arvo, lasten oma kulttuuri, hyvinvointi ja osallisuus ovat keskeisiä varhaiskasvatustyössä (Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa 2008, 3). Mediakulttuuri on lapsen keskeinen toiminta- ja oppimisympäristö, jossa viihdytään, opitaan ja ollaan sosiaalisessa kanssakäymisessä (mt., 6).

Varhaiskasvatuksen mediakasvatuksessa lapsella on oikeus saada omiin tarpeisiin, ikään ja kehitystasoon pohjautuvaa mediakasvatusta. Hänellä on oikeus tutustua mediaan turvallisessa ympäristössä sekä tutustua ajanmukaiseen mediavälineistöön ja -sisältöihin, ilmaista itseään mediavälineillä, toimia mediassa ja saada siihen tukea.

Päämääränä on kehittää lapsen ymmärrystä mediakulttuurista ja vahvistaa lapsen mediataitoja niin, että lapsi pystyy vähitellen hyödyntämään mediaa tiedollisiin, taidollisiin ja sosiaalisiin tarpeisiin läpi elämänsä. Pyrkimyksenä on myös edistää lapsen kykyä toimia vastuullisesti median parissa oma ja toisten hyvinvointi huomioiden. (mt. 11.)

Monikulttuurisessa varhaiskasvatustyössä media tarjoaa väylän kommunikoida kulttuurien välisesti ilman kieltä esimerkiksi kuvien avulla. Mediavälineet ja tieto- ja viestintätekniiikan käyttö voivat tukea eri kulttuuritaustoista tulevia lapsia. (mt. 29). Lapselle ominaiset tavat toimia ja ajatella ovat myös mediakasvatuksen työtapoja. Lasten leikkikulttuuriin kuuluvat medialeikit, media voi innostaa liikkumaan, kannustaa taiteelliseen kokemukseen ja ilmaisemiseen sekä tutkivaan työotteeseen. (mt. 6.)

Suomi toisena kielenä (S2)- opetus- varhaiskasvatuksessa

Helsingin kaupungin varhaiskasvatuksessa “suomi toisena kielenä (S2) -opetus on osa lapsiryhmän toimintaa, silloin kun ryhmässä on muuta kuin suomea äidinkielenään puhuva lapsi.” Lapsella on oikeus S2-opetukseen, joka on tavoitteellista ja säännöllistä. Kasvattajat toimivat lasten kielen mallina arjen vuorovaikutustilanteissa (leikki, ohjattu toiminta, ruokailu-, ulkoilu- ja lepoaikat). S2-opetuksen tavoitteena on kehittää kokonaisvaltaisesti lapsen suomen kielen taitoa ja kielellistä tietoisuutta, jotta hän pystyy ilmaisemaan itseään. S2-opetus tukee kaksikielistä identiteettiä yhdessä äidinkielen kehittymisen kanssa ja vahvistaa lapsen toiminnallista kaksikielisyttä. Lasta rohkaistaan ja ohjataan kasvamaan aktiiviseksi puhujaksi ja kuuntelijaksi erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, jolloin lapsen osallisuus ryhmän jäsenenä lisääntyy. (Ota koppi-ohjelma 2012, 10.)

Lapselle ominaisia tapoja toimia, ajatella ja oppia ovat leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen ja ilmaiseminen taiteen keinoin. Kaikissa näissä toteutuu kielen merkitys, sisällölliset orientaatiot ja oppiminen. Lapsille ominaiset toiminnan tavat ovat hyviä luovien, kognitiivisten ja sosiaalisten prosessien kasvualueita, jotka mahdollistavat lasten itsensä tuottamaa varhaiskasvatuksen lastenkulttuuria.

Lapselle ominaiset tavat toimia ja oppia vahvistavat hänen hyvinvointiaan ja käsitystä itsestään sekä lisäävät hänen osallisuuttaan. Kun lapsi toimii itselleen mielekkäällä tavalla, hän myös ilmentää ajatteluaan ja tunteitaan. (mt. 12.)

Osallisuuden vahvistamista ja kielen kehittämistä

Kehittämishankkeeni tavoitteet jakautuivat erilaisiin tasoihin. Korkeamman tason pitkäaikaiset tavoitteet nousevat Ota koppi!- ohjelman tavoitteista. Ota koppi! on eri kieli- ja kulttuuritaustaisen lapsen kielen kehityksen ja osallisuuden vahvistamiseksi laadittu yhteistyöhanke. Ohjelman tavoitteena on kaikkien lasten yhdenvertaiset edellytykset oppimiseen ja osallisuuteen sekä toimiva kaksikielisyys. (<http://www.otakoppi-ohjelma.fi/>). Tämä tavoite toimi myös hankkeeni päätavoitteena. On selvää, että toimivaa kaksikielisyttä ei voida saavuttaa lyhyessä ajassa, mutta siihen hankkeen konkreettisemmat tavoitteet pyrkivät pitkällä ajanjaksolla.

Suunnittelemani S2- toiminnan tavoitteena on arjen toiminnan kielen oppiminen ja perussanavaraston karttuminen. Millaisin mediakasvatuksellisin keinoin voidaan saavuttaa nämä tavoitteet huomioiden lapselle ominaiset tavat toimia? Hankkeen tavoitteena on löytää, suunnitella ja toteuttaa erilaisia mediakasvatuksellisia toimintatapoja suomi toisena kielenä- opetuksessa.

Arjen erilaisten vuorovaikutustilanteiden lisäksi lapset osallistuvat kerran viikossa suomi toisena kielenä- toimintaan, jossa opetellaan suomea leikkien, pelien, laulujen ja lorujen avulla. Tavoitteena on huomioida lapselle ominaiset tavat toimia: leikki, liikkuminen, taiteileminen ja tutkiminen. Sekä näissä viikoittaisissa toimintatuokioissa että muina sopivina hetkinä kokeilin seuraavaksi esiteltyjä toimintatapoja ja välineitä.

Tablet- tietokoneet suomi toisena kielenä opetuksessa

Päiväkodissamme on käytössä kaksi Samsung Galaxy tablet-konetta, joita käytän suomi toisena kielenä- opetuksessa. Tavoitteenani oli kokeilla lasten kanssa mitkä ohjelmat ja pelit voisivat olla hyödyksi arjen toiminnan kielen ja perussanavaraston karttumisessa. Kun olin löytänyt hyväksi havaittuja sovelluksia, otin ne tarkempaan kokeiluun lasten kanssa, jotta näkisin miten ne toimivat suomi toisena kielenä opetuksessa.

Ruotsalainen Toca Boca on leikkistudio, joka tekee digitaalisia leluja lapsille. Toca Bocalla on useita erilaisiin aihealueisiin liittyviä pelejä, joissa ei ole mainoksia, eivätkä ne vaadi pelin sisäisiä ostoksia. Tämän vuoksi ne ovat lapsille turvallisia.

Toca Bocan pelit ovat pääasiassa maksullisia, mutta esimerkiksi Toca Boca Kitchen- pelistä on tarjolla suppeampi ilmaisversio. Kun suomi toisena kielenä- opetuksen tavoitteena on arjen toiminnan kielen oppiminen ja perussanavaraston karttuminen, tarjoaa Toca Boca Kitchen mahdollisuuden ruoka- ja keittiösanaston harjoitteluun. Ohjelman hahmot eivät puhu mitään kieltä, jolloin lapsen ei tarvitse osata mitään tiettyä kieltä onnistuakseen pelaamisessa. Kokeilin peliä suomea toisena kielenä puhuvien lasten kanssa yhden lapsen kanssa, kahden lapsen pienryhmässä tai 3-4 lapsen ryhmässä, jossa oli mukana myös suomea äidinkielenään puhuvia lapsia.

Koska pelissä ei ole puhuttua kieltä, voi aikuinen nimetä ruokaan, ruuanlaittoon ja keittiöön liittyvää sanastoa suomeksi. Ensimmäisillä pelikerroilla annoin lasten vapaasti tutustua peliin, mutta nimesin kuitenkin koko ajan lasten käyttämiä eri ruokia

ja ruuanlaittovälineitä. Seuraavilla pelikerroilla saatoinkin pyytää lasta ottamaan jonkin tietyn ruuan ja ohjata pelaamista enemmän (esimerkiksi ”Laita peruna kattilaan.”), jolloin pystyin arvioimaan mitä sanoja lapsi jo osasi ja miten lapsi ymmärsi annettuja ohjeita. Kun lapsi oli jo tutustunut peliin, pyysin lapsia toistamaan käytettyjä sanoja, jolloin lapset pystyivät harjoittelemaan myös puheen tuottamista.

Peli näyttäytyi olevan lapsille mielekäs tapa harjoitella suomen kieltä: lapsi sai toimia pelatessaan aktiivisena toimijana, tutkijana ja mikä tärkeintä leikkijänä. Pienissä ryhmissä pelaaminen antoi mahdollisuuden myös lasten väliseen vuorovai-
kutukseen: suomea äidinkielenään puhuvat lapset saattoivat olla tukena ja apuna suomea toisena kielenä puhuville lapsille.

Sanavihkot muistin tukena

Jokaiselle suomea toisena kielenä puhuvalle lapselle tehtiin sanavihkot. Ne ovat tavallisia ruutu-
vihkoja, jotka lapset saivat itse koristella tarroilla. Sanavihkoihin kerätään niiden asioiden kuvia, joita suomi toisena kielenä- toiminnassa on opeteltu. Lapset ovat saaneet värittää ja liimata esimerkiksi ruokien ja astioiden kuvia, joita on käsitelty sekä viikottaisessa toimintatuokiossa leikkien ja pelien avulla että tablet- pelissä. Sanavihkojen tavoitteena on tehdä näkyväksi opittua, jolloin niiden palauttaminen muistiin voi olla helpompaa. Vihkot ovat hyllyssä, jolloin lapset voivat tutkia niitä milloin vain halutessaan.

Tablet-laitteiden käytön kehittämisen mahdollisuudet

Mediakasvatukselliset toimintatavat ovat toimivia uuden kielen oppimisessa. Kuvat ovat tärkeitä varsinkin silloin kun ei ole yhteistä kieltä ja opitaan uutta kieltä. Tabletit ja niiden välittämät sisällöt ohjelmien, sovellusten ja pelien muodossa näyttäytyivät lapsille mielekkäinä tapoina toimia. Kysyin lapsilta erilaisten suomi toisena kielenä- tuokioiden ja toiminnallisuuksien jälkeen, oliko kivaa, tylsää tms. Tablet- hetkistä ei koskaan sanottu, että oli tyhmää. Lasten pienimuotoisten haastattelujen sujuvuutta vaikeutti tietysti se, että kaikkien osallistujien suomen kielen taito ei riittänyt kysymysten ymmärtämiseen ja vastaamiseen, mutta tablet-laitteiden käyttö näyttäytyi kaikille lapsille mielekkäänä toimintana.

Nykyajan digitaaliset lelut ovat oiva lisä varhaiskasvatukseen ja suomi toisena kielenä- opetukseen. Niiden avulla voidaan oppia suomen kieltä lapselle ominaisilla tavoilla oppia: lapsen aktiivinen rooli luovana toimijana, tutkijana ja leikkijänä korostuu. Tabletit voivat elävöittää suomen kielen oppimista. Vaikka tavoitteena on oppia suomen kieltä, tarjoavat hyvät pelit ja sovellukset suomea toisena kielenä puhuvalle lapselle myös mahdollisuuden osallistua ja toimia virtuaalisessa ympäristössä ilman vieraan kielen käyttämistä. Kun pelin pelaaminen ei vaadi minkään tietyn kielen osaamista, ovat kaikki lapset kielen osalta samassa lähtöasemassa.

Tablet-laitteiden käyttö varhaiskasvatuksessa vaatii kasvattajilta aikaa suunnitteluun. Laadukkaiden ohjelmien, pelien ja sovellusten etsiminen ei tapahdu hetkessä, koska tarjolla on paljon materiaalia. Päiväkotien arjessa ajan löytäminen voi olla haastavaa. Tablet- laitteiden käyttö päiväkodissa nostaa

esille myös kustannuskysymykset. Laitteet itsessään ovat arvokkaita, ja niihin ladattava laadukas sisältö on harvoin täysin ilmaista.

Olen tuonut tässä esille ensimmäiset kokemukset tablet-laitteiden käytöstä. Kehittämistyö tulee jatkumaan arjen työssä sekä henkilökohtaisen ammattillisen kasvun että koko työyhteisön tasolla. Olen ilolla huomannut miten avoimilla ja innostuneilla asenteilla työyhteisön jäsenet ovat valmiita oppimaan uusia toimintatapoja. Työyhteisön lastentarhanopettajat ovat kokoontumassa yhdessä tutustumaan laitteisiin ja miettimään kuinka niitä voidaan varhaiskasvatuksessa käyttää.

Olemme jo sopineet, että kirjaamme vihkoon ylös ne pelit, sovellukset ja ohjelmat, jotka laitteisiin ladataan. Kirjaukseen liitetään lyhyt kuvaus sisäl-
löstä, jolloin kaikkien työntekijöiden on helpompi ottaa jokin tietty peli tai sovellus käyttöön.

Käytin tablet- laitteiden lisäksi perinteisempää toimintatapaa, sanavihkoja. Niiden avulla halusin saada opeteltavat asiat näkyviksi, jolloin vihkoihin kerätyt esimerkiksi ruokien kuvat tukivat vaikkapa Toca Boca Kitchen- pelin sisältöä. Mielestäni on tärkeää huomioida, että tablet- laitteet ovat yksi osa oppimisympäristöä, joiden käytön tulee olla samalla tavalla suunniteltua ja tavoitteellista kuten kaiken muunkin varhaiskasvatuksen toiminnan.

Moni alle kouluikäinen lapsi on jo tottunut tablet-laitteen käyttäjäksi. Pienet lapset osaavat käyttää laitteita itsenäisesti ja erilaiset pelit ja lastenohjelmat ovat helposti saatavilla. Tabletit tuovat lasten mediakulttuurin lähelle lasta helposti ja nopeasti. Vaikka lapsi oppii käyttämään tablettia nopeasti, ei se vähennä mediakasvatuksen tarvetta. Päinvastoin, nykyajan lapset tarvitsevat aikuisen tukea ja

ohjausta jatkuvasti muuttuvassa mediamaailmassa ehkä enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Mediataitoja ei opita ilman mediakasvatusta, eikä mikään kasvatus onnistu ilman tavoitteita, suunnittelua ja arviointia.

Varhaiskasvatuksessa tarvitaan sellaista tavoitteellista mediakasvatusta, jonka avulla lapset oppivat nyky-yhteiskunnassa tarvittavia mediataitoja. Perinteisiä mediavälineitä, kuten tarinoita ja kuvia käytetään päiväkodeissa paljon ja niiden merkitys tulee varmasti säilymään tulevaisuudessakin. Varhaiskasvatuksen toimijoiden tulee kuitenkin ottaa rohkeasti askel eteenpäin ja avata päiväkotien ovet myös uudemmille välineille, joita monet lapset jo nyt käyttävät kotona. Päiväkodit voivat tutustuttaa uusiin välineisiin myös sellaiset lapset, joiden kotona ei laitteita syystä tai toisesta ole.

Hankkeen myötä olen päässyt kokeilemaan miten tablet-laitetta voidaan hyödyntää varhaiskasvatuksessa. Uskon vahvasti siihen, että tabletit tuovat monia uusia mahdollisuuksia varhaiskasvatukseen. Niiden käyttö varhaiskasvatuksessa vaatii samantyyppistä tavoitteiden asettamista, suunnittelua ja arviointia kuin kaikki muukin varhaiskasvatuksen toiminta. Se vie myös alussa enemmän aikaa, koska välineet ja toimintatavat ovat vielä uusia. Tätä ei kuitenkaan kannata säikähtää: tärkeintä on avoin ja innostunut asenne ja ajatus siitä, että uusien toimintatapojen parissa on hyväksyttävää edetä pienen pienillä askeleilla.

Lähteet

Helsingin kaupungin päivähoidon suomi toisena kielenä (S2)- suunnitelma. 2005. Helsingin kaupungin sosiaalivirasto. Selvityksiä 2005:12.

Saatavilla osoitteessa

http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/b089ba804a1563cc96a3f6b546fc4d01/05_12_ph.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=b089ba804a1563cc96a3f6b546fc4d01

Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa. 2008. Stakes ja Opetusministeriön Mediamuffinssi-hanke.

Ota koppi! Monikulttuurisuus Helsingissä.

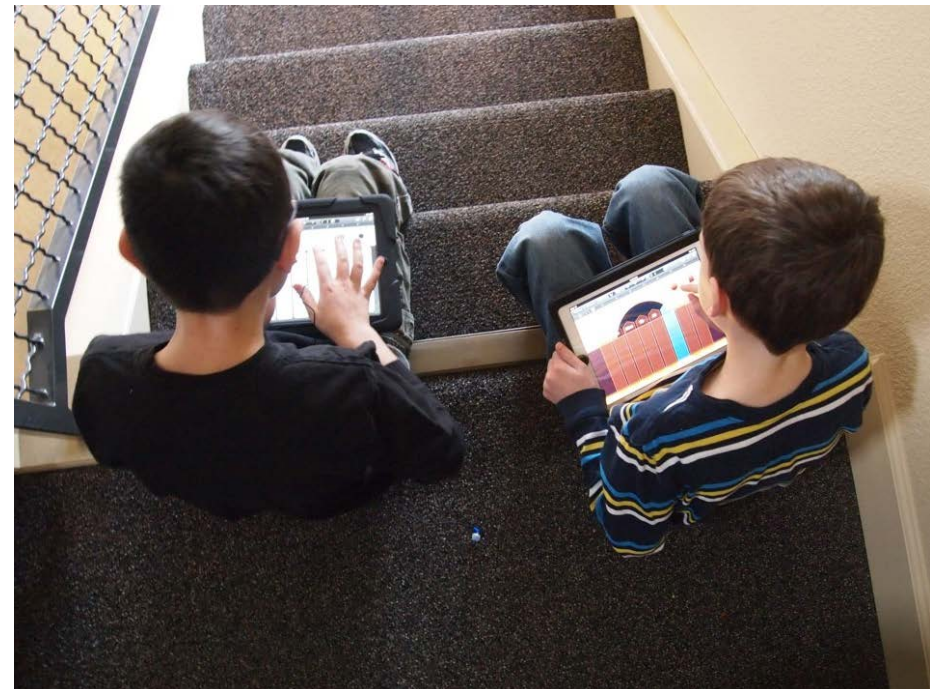
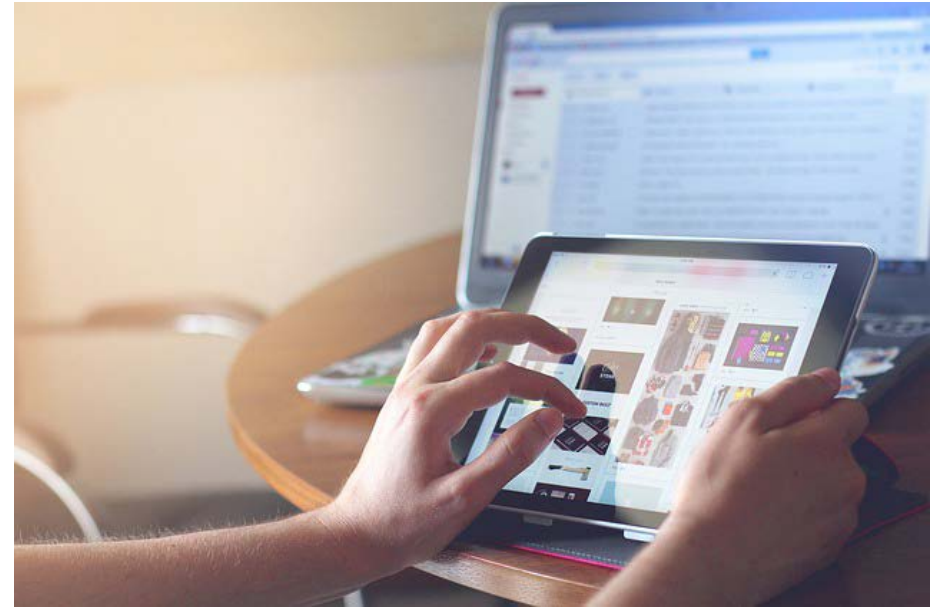
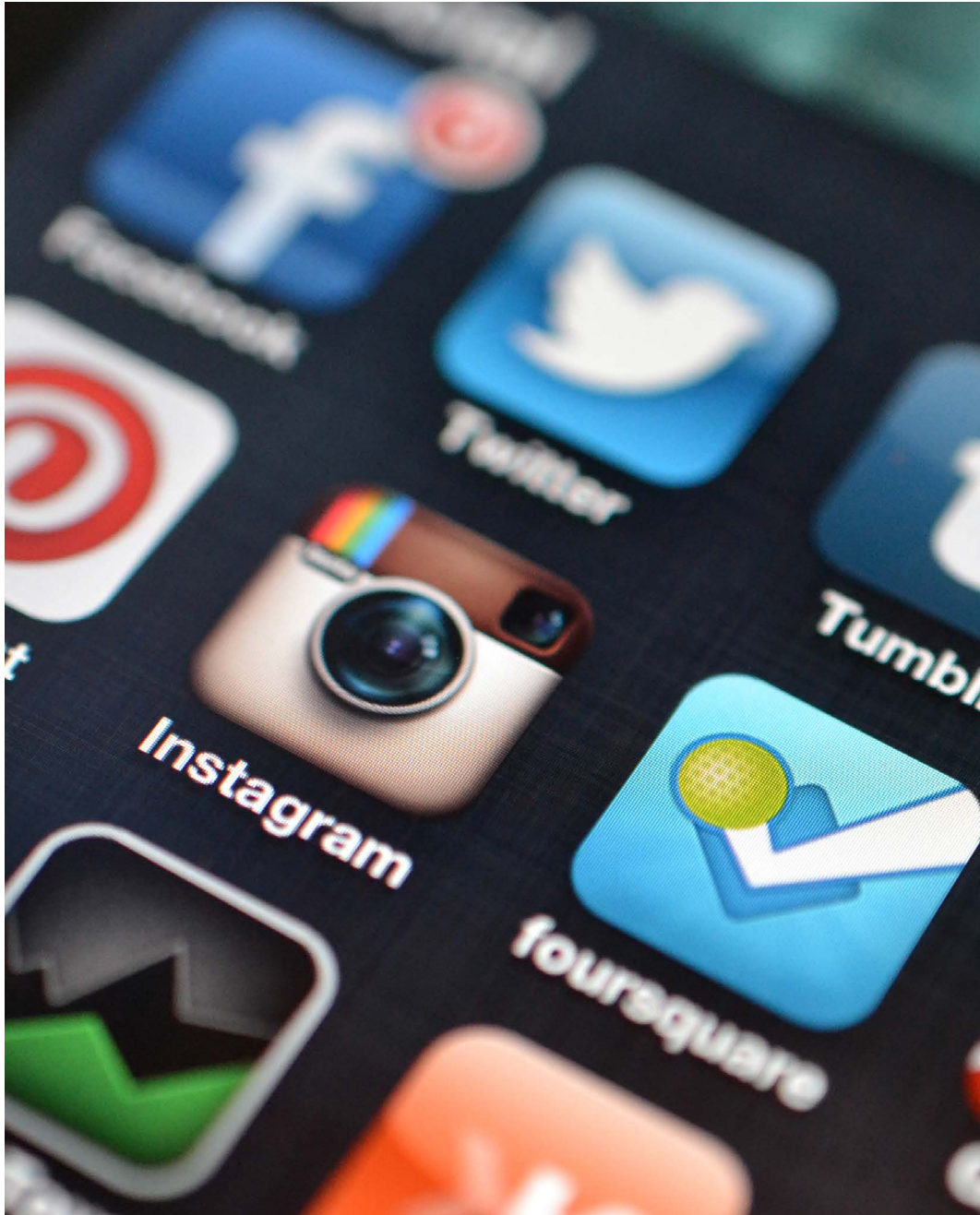
Neuvolatyö, varhaiskasvatus ja alkuopetus 2012.

Saatavilla osoitteessa <http://www.otakoppi-ohjelma.fi/sites/default/files/inline-files/ota-koppi-tutkimus-3-12-2012.pdf>

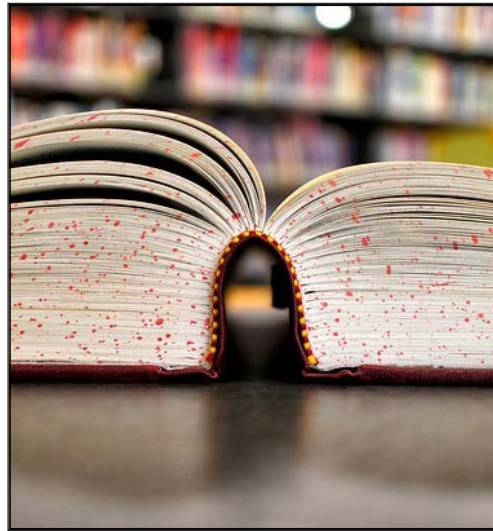
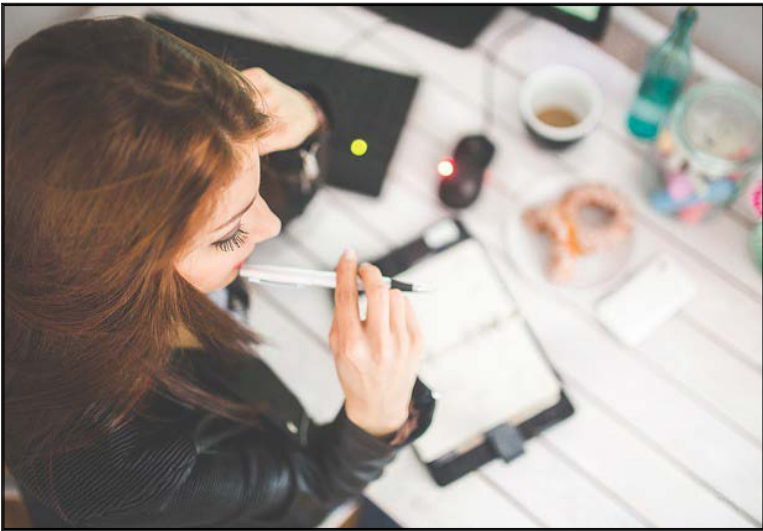
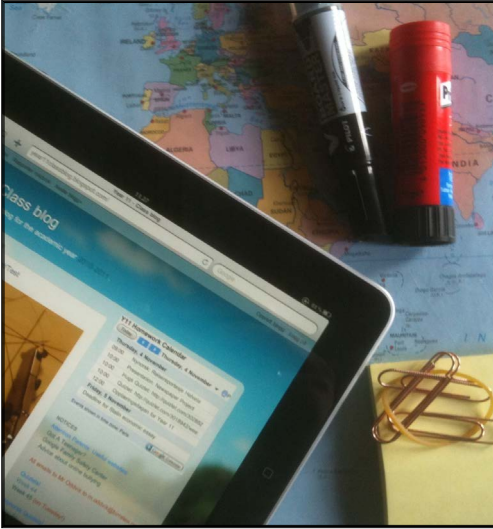
Päivähoitoyksikkö Leipuri-Tuulimylyyn

varhaiskasvatussuunnitelma. 2014. Saatavilla

osoitteessa http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/da448ef3-c744-4bce-9501-d0b7683be9d3/pk_Leipuri_Tuulimyly_vasu06-2014.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=da448ef3-c744-4bce-9501-d0b7683be9d3

Koulu

Judi Rose
Arja Sirkesalo

Judi Rose

Yläkoululaisten digipäiväkirja-projekti vahvisti itsetuntoa ja kohensi kielitaitoa

Puolalan koulu Turussa on yhtenäiskoulu, jonka alakoulun puolella on noin 550 oppilasta ja yläkoulun puolella noin 350 oppilasta. Puolalan koulu on tunnettu erityisesti kieli- ja musiikkiluokkatoiminnastaan. Koulua voi ensimmäiseltä luokalta asti käydä englannin, saksan tai suomalais-venäläisellä kieliluokalla. Lisäksi koulussa on ns. normaaliluokka, jossa opiskellaan yksinomaan suomen kielellä 1.–9. luokilla.

Yhdessä tekeminen sitouttaa

Puolalan koulun yläkoulun englannin kieliluokan toimintaa haluttiin kehittää, ja vuonna 2012 aloitettiin yhteistyö hollantilaisen koulun kanssa. Kyseisessä koulussa tarjotaan ns. Bilingual Education -opetusta, mikä vastaa Puolalan koulun englannin kieliluokkatoimintaa. Koulussa on myös ns. normaaliluokkia, joissa opiskellaan yksinomaan hollannin kielellä.

Teemme oppilasvaihtoja vuosittain, kun oppilaamme ovat 8. luokalla. Vuosien varrella olemme

toteuttaneet monenlaisia hankkeita yhdessä hollantilaisen yhteistyökoulun kanssa. Lukuvuonna 2014–2015 päätimme tehdä digipäiväkirjan oppilaiden matkasta Hollantiin.

Hankkeidemme kautta haluamme sitouttaa oppilaat yhteiseen tekemiseen ja kokemiseen. Niinpä hankkeemme ovat olleet melko mittavia ja kestäneet koko lukuvuoden. Kaksi opettajaamme saa Opetushallituksen myöntämää kerhorahoitusta, yksi kerhotunti/viikko. Se käytetään hankkeemme työstämiseen yhdessä oppilaiden kanssa.

Vanha idea uuteen kuosiin

Hankkeen ydintavoite oli laajentaa englannin kieliluokan toimintaa ja antaa oppilaille mahdollisuus kehittää englannin kielen taitoaan sekä sitouttaa heidät yhteiseen tekemiseen ja kokemiseen. Digipäiväkirja antaa oppilaille mahdollisuuden tehdä ”vanhasta” jotain uutta. Päiväkirjoja on pidetty kautta aikojen, mutta digipäiväkirja vastaa nykypäivän digitalisoitua maailmaa. Kuilu opettajien ja oppilaiden välillä kaventuu, kun vanha idea voidaan pukea uusiin kuoseihin.

Digipäiväkirjan avulla oppilaat voivat taltioida matkansa hienoja hetkiä. Monelle matka on ensimmäinen, jonka he ovat tehneet yksin ilman perhettään. He ovat majoittuneet vieraaseen perheeseen ja päässeet tutustumaan vieraan maan tapoihin. Monikaan ei ole päässyt kokemaan tällaista aikaisemmin, ja siksi jokainen hetki halutaan taltioida. Digipäiväkirja jää oppilaille muistoksi, ja lisäksi oppilaiden vanhemmat pääsevät näkemään, mitä kaikkea lapset ovat tehneet matkansa aikana. Vanhempien ja koulun yhteistyö tiivistyy yhteisen tekemisen (myyjäiset, vanhempainillat) kautta ja vanhempia osallistetaan lastensa koulutyöhön,

mikä muuten jää usein vähemmälle lapsen siirtäessä yläkouluun.

Suunnittelusta toteuttamiseen

Aloitimme suunnittelun yhdessä äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori Eija Tammiston kanssa heti koulujen alettua elokuussa. Siinä vaiheessa olimme saaneet Hollannista matkaohjelman, jonka pohjalta kehitimme oppilaille osoitettavat tehtävät digipäiväkirjaa varten.

Jaoin oppilaat 3–4 hengen ryhmiin, ja jokainen ryhmä sai valita haluamansa päivän, josta he olisivat vastuussa. Valitsemansa päivän aikana oppilaat ottivat kuvia ja videoita sekä tekivät haastatteluja, joista muodostui aineisto digipäiväkirjaa varten. Oli tarkoitus, että jokaisella ryhmällä olisi yksi iPad käytettävänä. Mukaan saimme kuitenkin vain yhden iPadin, koska emme ehtineet saada toisen hankkeen kautta saamiamme kuutta iPadia käyttökuntoon.

Matka toteutettiin syys- ja lokakuun vaihteessa 2014. Suomeen palattuaan oppilaat työstivät aineistonsa Windows Movie Makerilla. Vain muutama oppilas oli käyttänyt Movie Makeria aikaisemmin, joten ohjelman perustoimintojen esitleminen oppilaille oli tarpeen. Kerroimme myös digipäiväkirjan tekemisen prosessista: ensin laaditaan käsikirjoitus, sitten valitaan siihen sopivia kuvia ja videoita, jotka vievät tarinaa eteenpäin, lisätään tekstiä, musiikkia ja tehosteita sekä alku- että lopputekstit. Valmiista teoksesta syntyy näin digitarina yhdestä matkan päivästä.

Jokainen päivä muodostaa oman tiedostonsa, koska niitä ei saa yhdistettyä niin, että syntyisi yksi

jatkuva tarina. Ryhmien tarinat esitettiin luokalle, joka antoi palautetta siitä, mitä tarinassa oli hyvää ja mikä vaati vielä hiomista. Tammikuun 2015 alussa oli vielä vähän aikaa korjata epäkohdat ja tehdä tarinat valmiiksi. Valmis digipäiväkirja esitettiin vanhemmille tammikuun lopulla, jolloin koulusamme järjestettiin yleinen vanhempainilta 7.- ja 8.-luokkalaisille.

Kielitaito vahvistui, editointi onnistui

Pääosa tavoitteista saavutettiin. Oppilaiden englannin kielen taito kehittyi huomattavasti. Heidän itsevarmuutensa varsinkin englannin puhumisessa kasvoi merkittävästi. Ennen hanketta oli todella vaikea saada oppilaat puhumaan edes luokkatilanteissa. Nyt he puhuvat englantia aina sekä luokassa että sen ulkopuolella.

Suurin osa luokan oppilaista oppi käyttämään (uutta) editointiohjelmaa eli Movie Makeria. Rohkeimmat oppivat käyttämään ohjelmaa hyvinkin monipuolisesti, vähän aremmat tekivät yksinkertaisempia videoita. Jokainen video oli tekijöidensä näköinen.

Oppilaiden sosiaaliset taidot kehittyivät. Kyseisen luokan oppilailla on koko peruskoulun ajan ollut hankaluuksia tulla toimeen keskenään. Hanke opetti yhteistyötaitoja siinä määrin, että oppilaat ymmärsivät, miten paljon helpompaa on saattaa iso hanke loppuun sovussa. He pystyivät melko hyvin keskustelemaan ja sopimaan asioista sekä ottamaan kaikkien mielipiteet huomioon.

Myös oppilaiden minäkuva kehittyi. Oppilaista tuli itsevarmempia ja rohkeampia. He näkivät toisenlaisen tavan elää ja suhtautua ihmisiin. Lisäksi he tekivät yhteistyötä sellaisten oman luokan

oppilaiden kanssa, joiden kanssa he eivät välttämättä ole koskaan tehneet mitään yhdessä. Hanke avasi heidän käsitystään itsestään ja muista.

Yhteys vanhempiin on tiivistynyt. Vanhempien yhteistyö on ollut välttämätöntä, koska ilman sitä koko matkasta ei olisi tullut mitään. He ovat olleet aktiivisia myyjäisten toteuttamisessa ja hoitaneet luokan raha-asioita ja oppilasvaihtoon liittyviä käytännön asioita.

Tekniikka toi haasteita

Kehittämishankkeen haasteet olivat suurelta osin teknisiä. iPadeja oli liian vähän. Saimme vain yhden iPadin mukaan matkalle, ja sen muisti täyttyi melko nopeasti. Oppilaat halusivat ottaa videoita, mikä vie paljon muistitilaa. Lopulta otettiin still-kuvia ja tarina tehtiin lähinnä niistä.

Aineiston editoinnin aikana oli haastavaa saada oppilaat ymmärtämään, että he tarvitsevat ensin käsikirjoituksen, jonka pohjalta he tekevät päivänsä tarinan. Monet käsikirjoitukset olivat niin lyhyitä, että katsojan olisi ollut todella vaikea ymmärtää, mistä tarinassa on kyse. Monet joutuivat miettimään tekstinsä uudelleen, kun he ymmärsivät, että asioiden kuvaileminen on tärkeää, jotta katsoja saa tarinasta käsityksen ja pystyy luomaan näkemänsä oman kokemuksen.

Haasteiden kautta oppilaat ovat oppineet myös sitkeyttä ja he ovat kasvaneet ihmisinä ja ymmärtäneet yhteistyön merkityksen.

Mainosvideo Turun nähtävyyksistä

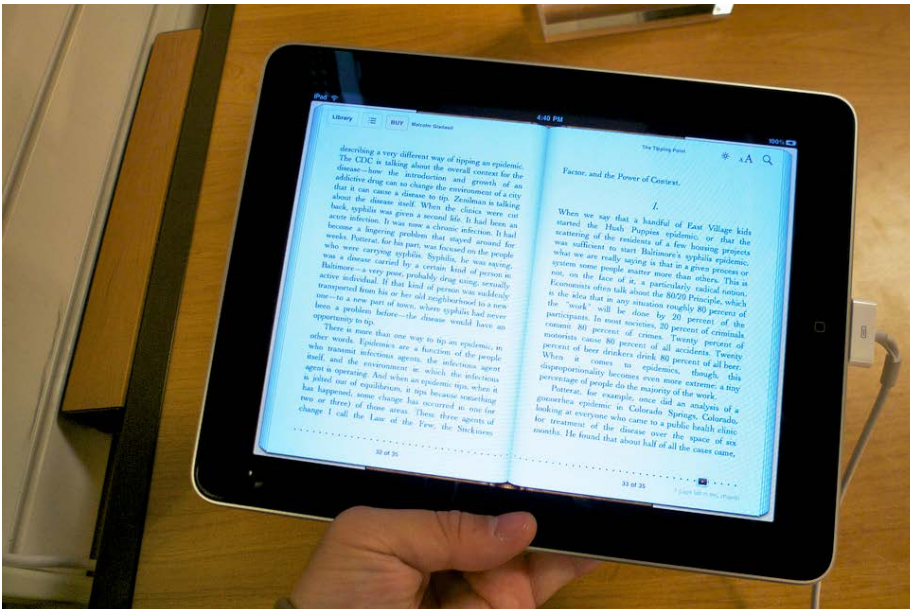
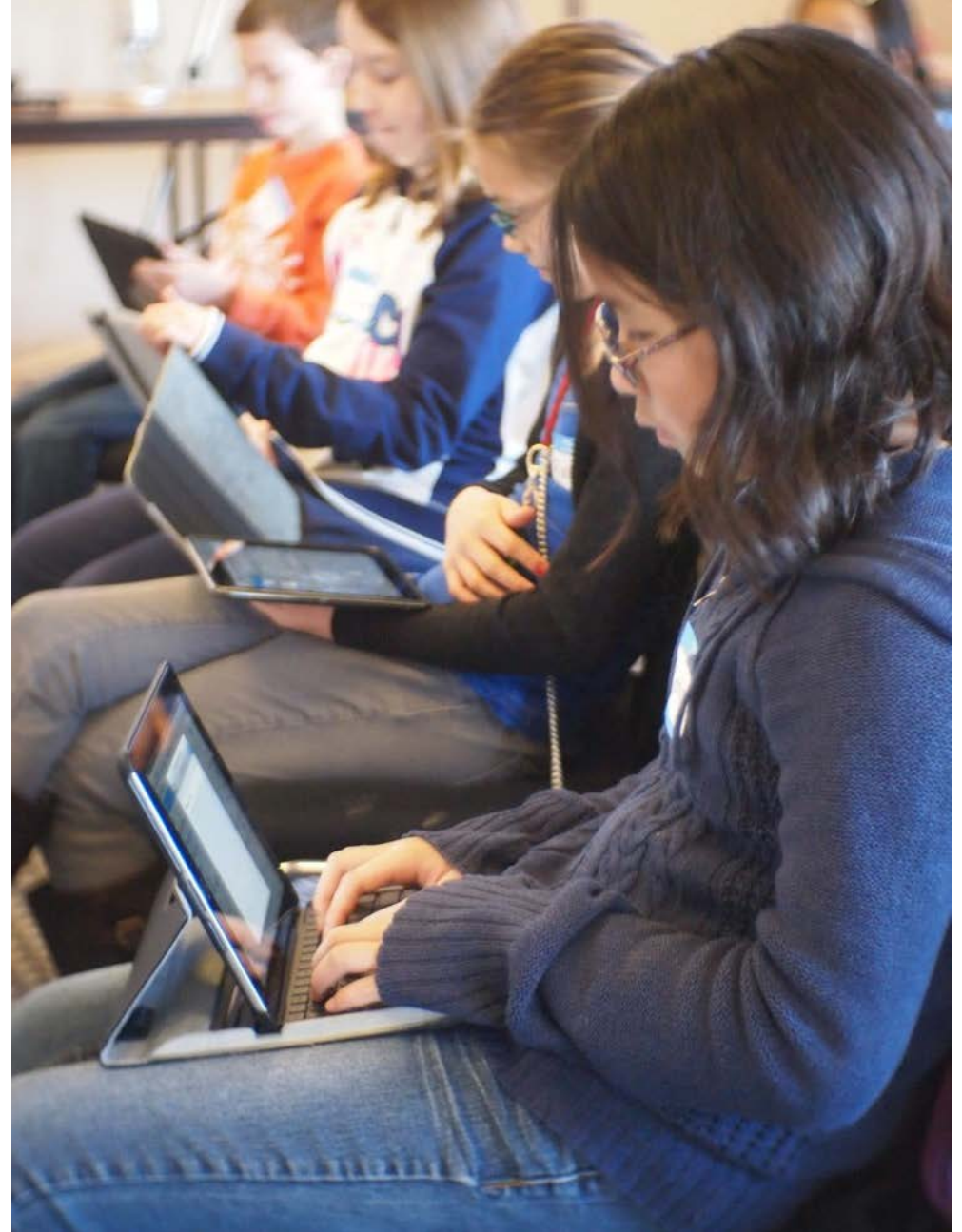
Kun oppilaat saivat digipäiväkirjansa valmiiksi, he pääsivät aloittelemaan uutta hanketta, johon kuului mainosvideoiden tekemistä Turusta. Oppilaat jaettiin uusiin ryhmiin, ja kukin ryhmä valitsi 2–3 nähtävyyttä Turussa, joista he keräsivät tietoa, kirjoittivat tekstiä ja joita he kuvasivat/videoivat. Tällä kerta oppilaat käyttivät iPadejä koko hankkeen ajan hyödyntäen iMovie-sovellusta.

Videot näytettiin hollantilaisille oppilaille, kun he vierailivat Suomessa keväällä 2015. Oppilaat kävivät kyseisissä kohteissa yhdessä ja suorittivat suomalaisoppilaiden keksimiä tehtäviä. Tehtävät ja kokemukset purettiin yhteisellä oppitunnilla.

Mediakasvatusmateriaalia kielenopetukseen jatkossaki

Omien mediakasvatustaitojeni kehittämiseksi alan suunnitella mediakasvatukseen liittyvää opetusmateriaalia kielten opetukseen ja oppimiseen. OPS 2016:n sisältämä monilukutaidon käsite edellyttää mielestäni uudenlaista suhtautumista opetukseen. Enää ei lueta pelkästään kirjoista, vaan oppilaita rohkaistaan oman tiedon kehittämiseen. Tästä on kyse myös mediakasvatuksessa, jonka pitäisi läpäistä kaikki aineet.

Tiedostan myös mediakasvatuksen jatkokoulutuksen tarpeen. Humakin toiminnallisen mediakasvatuksen erikoistumisopintoja suorittaessani sain huomata, että ala on erittäin monitahoinen. Olen toistaiseksi päässyt vain vähän raapaisemaan mediakasvatuksen pintaa, mutta haluan kaivautua siihen syvemmälle, laajentaa tietämystäni ja käyttää sitä jokapäiväisessä työssäni.

Arja Sirkesalo

Toimintaa, mediaa ja kasvatusta Kaurialan yläkoulussa

Toteutin oman toiminnallisen mediakasvatuksen kehittämishankkeen Kaurialan yläkoulussa Hämeenlinnassa, jossa olen toiminut äidinkielen ja kirjallisuuden vs. lehtorina syyslukukaudesta 2013. Hankkeen ensimmäisen vaiheen toteutin kevätlukukaudella 2014 ja toisen vaiheen syyslukukaudella 2014.

Kaurialan koulu sijaitsee Hämeenlinnan keskustan tuntumassa. Koulussa on 42 opettajaa ja 8 kouluohjaajaa. Oppilaita on noin 460. Koulussa toimii myös pienryhmiä. Itse opetan 7., 8. ja 9. luokan oppilaille äidinkieltä ja kirjallisuutta.

Koulussa on atk-luokka ja lisäksi kahdessa eri rakennuksessa on varattuna yhdelle luokalle riittävä kannettavien vaunu. Varustuksen saatavuus asettaa käytännössä rajoituksia.

Käytössä on myös kameroita, joilla voi valokuvata ja videoida. Ne on ensisijaisesti varattu kuvaamataidon ryhmille. Tietokoneille asennettiin keväällä 2014 PhotoStory-ohjelma. Ennestään käytössä olivat mm. Photoshop ja Movie Maker. Koulussa on

tänä syksynä hävitetty verkkotalennustilat ja otettu käyttöön pilvipalvelu, mikä helpottaa oppilaiden työskentelyä kotona mutta hankaloittaa mediaohjelmien käyttöä, koska työskentelynaikainen tallennustila puuttuu.

Koulussa on kehitysmuotoinen ilmapiiri. Äidinkielen opettajien kesken tehdään suunnitelmia opetuksen uudistamiseksi, ja esimerkiksi opetusta on viety verkkoon.

Mediakasvatus uudessa opetussuunnitelmassa

Kehittämishankkeeni lähti tarpeesta fokusoida uudelleen oman opettajuuteni ja oman oppiaineeni suhdetta muuttuvan maailman vaatimuksiin. Toiminnallinen mediakasvatus näyttäytyy itselleni myös jakona, jossa samalla puhutaan erikseen toiminnallisuudesta (menetelmällinen näkökulma), mediasta (yksi äidinkielen sisältöalue), mediakasvatuksesta ”kansalaistaitojen” näkökulmasta ja vielä kasvatuksesta yleisesti.

Vuonna 2016 asteittain voimaan tulevassa uudessa perusopetuksen opetussuunnitelmassa puhutaan paljon monilukutaidosta, ilmiöpohjaisesta oppimisesta ja oppiainerajat ylittävästä opetuksesta sekä oppilaiden mediataitojen vahvistamisesta muuttuvassa maailmassa. Mediakasvatuksen osuus ja merkitys kokonaisuudessa korostuu entisestään. Samalla kuitenkin myös mediakasvatuksen sisältö ja määrittely joutuvat uudelleen tarkasteluun.

OPS 2004:ssä ”viestintä ja media” on oppiainerajat ylittävä, eheyttävä aihekokonaisuus, jonka tavoitteiden on ollut tarkoitus näkyä useissa oppiaineissa. Tavoitteita ovat monipuolinen ja vastuullinen itseilmaisuus ja kyky tulkita muiden viestintää,

tiedonhallintataidot, mediakriittisyys, kyky itse tuottaa, välittää ja käyttää mediaa tarkoituksenmukaisesti sekä taito käyttää erilaisia välineitä tietojen hankinnassa, välittämisessä ja omassa vuorovaikutuksessa.

Vastaavat sisällöt löytyvät myös uudesta OPS 2016:sta. Tavoiteltu ”laaja-alainen osaaminen” tarkoittaa ”tietojen tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta”, joka uudessa OPS:ssa kuvataan seitsemänä eri osaamiskokonaisuutena. Ne kaikki liittyvät ihmisenä kasvuun, demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen ja kestävään elämäntapaan. OPS 2004:n aihekokonaisuus ”Viestintä ja media” tavoitteineen näkyy uudessa OPS:ssa etenkin osaamiskokonaisuuksissa ”Monilukutaito” ja ”Tieto- ja viestintätekniinen osaaminen”. ”Medialukutaito” puolestaan mainitaan yhtenä osana monilukutaitoa.

Lukutaidon käsitysala laajenee ja monimuotoistuu. Samalla tavalla ”mediakasvatuksen” ala laajenee ja sen kenttä samalla hajoaa ja sirpaloituu. Media on vanhastaan tarkoittanut perinteistä mediaa, joka on sallinut käyttäjälle kuluttajan ja vastaanottajan roolin. Äidinkielessä ”media” oppiainesisältönä on tarkoittanut esimerkiksi lehtitekstilajien opiskelua ja vaikuttamisen keinojen tarkastelua.

Tiedonhaku ja mediakriittisyys kuuluvat äidinkielenkin sisältöihin. Nykymaailmassa media on huomattavasti monimuotoisempi ja myös jatkuvasti muuttuva ja kehittyvä ilmiö. Siksi ”mediaa” ja sen lainalaisuuksia on hankalampi hahmottaa rajattuna kenttänä. Mediasisältöjen käyttäjistä on tullut itse tuottajia ja portinvartijoita ja osallisia läpi medioituneessa yhteiskunnassa ja maailmassa. Se, mitä koulun mediakasvatus tässä uudessa ympäristössä tarkoittaa, ei ole enää yksinkertaisesti selitettävissä.

Koulun, opetuksen ja oppimisen pitää muuttua ja kehittyä vastaamaan uusia tarpeita. Opettajan on tärkeää kehittää sekä omia että oppilaiden taitoja ja valmiuksia. Kehittämiseen liittyy myös taju medioitumisesta ja samalla mediakasvatuksellisen näkökulman tulemisesta tavalla tai toisella mukaan kaikkeen oppimiseen. Aivan kuten media on ylipäättään arjessa läsnä, samalla tavalla sen pitäisi kaikkien olla luonteva osa koulunkäyntiä ja oppimista. Mielestäni yksi mediakasvatuksen tehtävä on tässä: miten valjastaa nuorten erillisenä ja usein koulun näkökulmasta kurittomana näyttäytyvä mediavälineiden käyttö oppimisen välineeksi.

Toiminnallisen mediakasvatuksen näkökulma antaa mahdollisuuden tehdä vanhoja asioita uudella tavalla. Yksi uuden OPS:n seitsemästä osaamisalueesta on ”ajattelu ja oppimaan oppiminen”. Siinä toiminnallisuus nähdään tienä ajattelun ja ongelmanratkaisutaitojen kehittymiseen. Toiminnalliset menetelmät tuovat monipuolisuutta, vaihtelua ja iloa oppimiseen. Toiminnallisista menetelmistä on myös erityistä hyötyä kinesteettisille oppijoille tai oppilaille, joilla on keskittymisvaikeuksia.

Oppilaiden kannalta kehittämistarve liittyy motivaatioon ja oppimisen iloon. Oman opettajuuden kannalta se liittyy mediakasvatuksen mahdollisuuksien uudelleen arvioimiseen ja huomioimiseen opetuksessa sekä puhtaasti menetelmälliseen kehittämiseen. Opettajan ja oppilaan yhteinen tarve on löytää keinoja pysyä mukana maailman muutoksissa.

Vanhoja tuttuja juttuja uudella tavalla

Kehittämishankkeessa asetin tavoitteeksi soveltaa toiminnallisia ja mediatekniikoita hyödyntäviä menetelmiä opetuksessani. Ajattelin sen tarkoittavan

menetelmällistä virittämistä nykyajan taajuudelle, niin että omassa oppiaineessa vanhoja tuttuja asioita tehtäisiin uudella tavalla.

Toisena tavoitteena oli kokeilla käytännössä oppiaineiden välistä yhteistyötä. Vuonna 2016 voimaan tulevassa uudessa perusopetuksen opetussuunnitelmassa oppiaineiden välinen integraatio ja ilmiöoppiminen ovat kaksi keskeistä ideaa. Oppiaineiden yhteistyötä pitäisi ajatella uudella tavalla.

Kolmas tavoitteeni oli tietoisemmin pohtia myös oman oppiaineeni media-sisältöjen toteutuksia. Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ”media” on perinteisesti ollut yksi opiskeltava sisältöalue. Esimerkiksi 7. luokan ohjelmaan kuuluu tutustuminen lehtitekstilajeihin sekä tiedon hankintaan ja tiedon kriittiseen arviointiin. 8. luokalla media nousee entistä selvemmin esille ja saa melko laajan sisällöllisen painotuksen. Sateenvarjona on ”vaikuttaminen”, mikä pitää sisällään esimerkiksi median vaikutuskeinojen havainnoimista. Oppilaat tutustuvat erilaisiin kantaa ottaviin teksteihin sekä analysoivat ja kirjoittavat sellaisia itse. 9. luokalla media pitää sisällään esimerkiksi perehtymisen aikakauslehtiin ja etenkin artikkeliin tekstilajina. Vanhoissa oppikirjoissa ei uusia mediamuotoja ole otettu huomioon, mutta uusimmissa ovat jo mukana esimerkiksi sosiaalisen median yhteisöt, verkkokommentointi, bloggaaminen ja fanifiktio.

Mediakasvatukselliset näkökulmat ja tavoitteet liittyvät näihin sisältöaiheisiin suoraan, mutta itse miellän toiminnallisen mediakasvatuksen mahdollisuudet myös laajemmin työssäni ja oppiaineessani. Media on kaikkialla ympärillämme, joten se saisi olla esillä muutoinkin kuin muutamana viikkona vuodessa. Vastaavasti toiminnallisen mediakasvatuksen ideoita, keinoja ja välineitä voi soveltaa minä tahansa asian opetuksessa.

Kehittämishankkeessa oli tarkoituksena kokeilla erilaisia toiminnallisen mediakasvatuksen ideoita, keinoja ja välineitä. Keväällä ja syksyllä 2014 käyimme kuvaamataidon opettaja Marja Karkama-Suden kanssa digitarinaa 7.-luokkalaisten elämäkerroissa ja mediamuotokuvissa. Syksyllä toteutin 8. luokillani mainospajat, jossa parit tai ryhmät saivat tehdä oman mainoksensa taitojensa mukaan joko videoimalla, kuvankäsittelyohjelmalla tai perinteisesti posterityönä. Lisäksi hanke on käsittänyt muita pienempiä kokeiluja, kuten pienimuotoista pelillistämistä Kahoot-ohjelmalla.

I Seiskojen digitarinakokeilu keväällä 2014 (kaksi 7. luokkaa)

II Seiskojen digitarinaprojekti syksyllä 2014 (yksi 7. luokka)

III Kasien mainospaja (kolme 8. luokkaa)

IV Muut kokeilut

Kehittämishankkeen toteuttamis- muodot ja niiden arviointi

1 Seiskojen digitarinakokeilu keväällä 2014

Keväällä 2014 kokeiltiin 7.-luokkalaisilla elämäkerotakirjoittamista digitarinan keinoin. Äidinkielen tunneilla kirjoitettiin omaelämäkerta tai vaihtoehtoisesti sai kirjoittaa omasta harrastuksesta tai kertoa itsestään mediankäyttäjänä. 7. luokalla kirjoitetaan äidinkielessä jo asiategstejä mutta myös fiktiivisiä tekstejä. Elämäkerta asettuu näiden tekstilajien välimaastoon. Digitarinan pohjaksi ajateltu kirjoitelma tai jokin sen tapainen työ olisi siis tehty joka tapauksessa. Oppilaat eivät kirjoitusvaiheessa tienneet, että työtä jatkettaisiin digitarinoina. Äidinkielen tunneilla kirjoitettiin teksti ja aiheen työstämistä jatkettiin kuvaamataidon tunneilla, niin että kuvaamataidon opettaja ohjasi digitarinaosuuden.

1. Oppilaat kirjoittavat oman tekstin. Suunnitteluun käytetään 1 tunti, kirjoittamiseen 3 tuntia.

2. Kuvaamataidossa työtä jatketaan omien tekstien pohjalta. Tehdään digitarinat. Hankitaan visuaalista aineistoa ja koostetaan oma tarina ohjelmalla. Kokeilukierros meni hienosti. Erilaisia minä-kuvia syntyi paljon ja oppilaat olivat innoissaan tuotoksista. Toinen ryhmä oli osaavampi ja työt valmistuivat ajoissa. Toinen ryhmä oli taidoiltaan heikompi ja työt jäivät enimmäkseen kesken, vaikka niihin käytettiin aikaa runsaasti yli sen, mitä oli suunniteltu ja mihin olisi ollut varaa.

Suurin osa digitarinoista oli valokuva-albumin kaltaisia esityksiä, joissa ei ollut omalla äänellä kerrontaa. Yhteys äidinkielen tunnilla tuotettuihin teksteihin jäi aika väljäksi. Parhaiten yhteys näkyi Minä ja media -tuotoksissa. Kuvaamataidon opettaja hoiti yksin koko digitarinaosuuden, ja itse sain nähdä tuotokset. Oppilaita ujostutti näyttää muille omia töitään, eli suurta ensi-iltaa ei ollut. Oman elämän aihepiirit olivat liian henkilökohtaisia. Opettajille oppilaat halusivat näyttää, mitä olivat saaneet aikaan.

Yleiskuvaksi jäi se, että monet oppilaat olivat todella osaavia ja he olivat myös mielissään siitä, että saivat näyttää taitojaan. Myöhemmin yksi oppilas myös toteutti äidinkielen esitelmänsä Photostorya välineenä käyttäen. Toisaalta oppilaissa oli paljon niitä, joiden heikot tietotekniset perustaidot jo estivät tehokkaan työskentelyn.

2 Seiskojen digitarinaprojekti syksyllä 2014

Kevään kokeilusta rohkaistuneina päätimme kuvaamataidon opettajan kanssa toteuttaa digitarinan uudestaan yhdellä ryhmällä, joka meillä oli yhteinen. Toteutus oli suunnitellumpi ja osallistuin myös digitarinaosuuden alkuohjaukseen.

Äidinkielessä: (6 – 7 tuntia)

1. Oppilaat kirjoittavat oman tekstin (omaelämäkerta tai harrastus). Suunnitteluun 1 tunti, kirjoittaminen 3 tuntia.

2. Kirjoittamiseen sisältyi tiedonhankintavaihe: haastattelu ja omien vauvakirjojen tutkiminen

3. Kirjoitettiin lisämateriaaliksi positiivinen ”minä-paperi”: harjoitettiin adjektiiveja (millainen minä olen), mistä minä pidän, missä olen hyvä, ja vertauskuvia (jos olisin puu, olisin kataja, koska ---)

4. Katsottiin kaksi digitarinaa äidinkielen tunnilla (romanilasten itsestään tekemät digitarinat – saatiin keskustelua suvaitsevuudesta, ohjelman mahdollisuuksista, tekniikasta, kuvista jne.)

5. Tehtiin yksinkertainen kuvakäsikirjoitus.

Kuvaamataidossa: (6 tuntia)

1. Katsottiin lisää digitarinoita tekniikan ja kuvien kannalta.

2. Opeteltiin PhotoStoryn käyttö.

3. Työskentelyä.

Äidinkielessä: (1 tunti)

1. Ryhmä vastasi Kahoot-kyselyyn (Kahoot survey) - saatiin tietoa oppilaiden näkökulmasta - oppilaat saivat käsityksen kyselystä (mitä se tarkoittaa; miten kyselyyn vastataan)

Myös me opettajat analysoimme ja arvioimme prosessia, sen onnistumista ja hankaluuksia. Kevään kokeilussa ei järjestelmällisesti koottu kokemuksia tai tuloksia eikä arvioitu itse prosessia. Kumpikin meistä opettajista arvioi tehdyt työt oman aineensa oppilastöinä.

Digitarinoiden uusi kierros oli suunnitellumpi, mutta ryhmä oli tietoteknisiltä taidoiltaan heikompi. Äidinkielen ja kuvaamataidon osuudet jäivät nytkin erillisiksi. Aito oppiaineiden välinen yhteistyö olisi vaatinut myös konkreettista yhteistä aikaa. Kun ilmiöpohjaisuutta ja oppiaineiden yhteistyötä suunnitellaan ja edellytetäänkin, tarvittaisiin myös lukujärjestysteknisiä ratkaisuja.

Digitarinan työstämisvaihe on hyvin työläs yhden opettajan ohjattavaksi, sillä oppilaat voivat tarvita erittäin paljon tukea. Lisäksi teknisten ongelmien ratkaisuun olisi tarvittu atk-apua. Tässä jälkimmäisessä projektissa tekniset ongelmat olivat huomattavia, eivätkä aina ratkaistavissa yhtäkkiä.

”Diginatiivin” käsite nuorten sukupolvesta puhuttaessa olisi syytä kyseenalaistaa. Oppilaiden kesken on suuria eroja paitsi uusien välineiden käytössä myös aivan tietokoneen peruskäytössä. Tietokoneen peruskäyttöä ja mediateknisten välineiden (esimerkiksi kamerat, editointiohjelmat) käyttöä pitäisi erikseen opettaa, ennen kuin niitä voi yläkoulun nopeissa tilanteissa (45 minuutin oppitunti kerrallaan) käyttää niin sujuvasti, että oppilas voi keskittyä itse päätehtäväänsä, mikä se sitten onkin. Taidot eivät ole itsestään selviä. Aikaakin tarvittaisiin vielä enemmän kuin arveltiin.

Tässä ryhmässä oli 18 oppilasta. Kyselyn mukaan heistä 5 sai työnsä aivan valmiiksi annetussa ajassa. Melkein valmiiksi työn sain 6 oppilasta. Aivan kesken työ jäi 4 oppilaalta ja 1 ei ehtinyt aloittaa (2 vastausta jäi saamatta). Enemmistö olisi halukas käyttämään digitarina-tekniikkaa uudestaan, jos työn voisi tehdä parin kanssa, mikä sekkin kertoo epävarmuudesta tekniikan käytössä.

3 Kasien mainospajat

Toteutin 8. luokkien mainonnan sisällöt pajana, jossa ryhmät tuottivat mainoksen. Myös tässä toteutuksessa lähtökohtana oli, että mainoksia olisi joka tapauksessa käsitelty jollain tavalla. Uutta oli se, että halutessaan oppilaat saivat taitojensa ja kiinnostuksensa mukaan valita median ja välineet: tehdä videomainoksen, kuvan tietokoneella tai askarrella. Työskentely eteni vaiheittain:

1. Tutkitaan mainoksen keinoja painetussa mediassa.
2. Tutkitaan mainoksen keinoja televisiomainonnassa
3. Tehdään ostoskanavatyyppinen tai muu mainos käyttäen teknisenä apuna digitarinaohjelmaa tai videota. Vaihtoehtoina olivat printtimainokset tietokoneella tai käsin.
4. Esitetään valmiit työt sekä analysoidaan ja esittellään oman mainoksen vaikutuskeinoja.

Mainospajojen toteutuksessa oppilaiden itseohjautuvuus ja mediatekniset taidot näkyivät valituissa toteutustavoissa sekä toiminnan tavoitteellisuudessa ja aikataulussa. Alun perin odotuksena oli, että oppilaat automaattisesti tarttuisivat mainoselokuvan tekemiseen. Suunnitteluun oli varattu aikaa 1 tunti, kuvaamiseen ja editoimiseen yhteensä 2–3 tuntia ja valmiiden töiden esittelyyn ja analysointiin 1 tunti.

Yhteensä kolme ryhmää kahdelta eri luokalta valitsi lopulta videototeutuksen, mutta vain kaksi näistä tuli valmiiksi. Näissä kahdessa ryhmässä yhteistyö sujui hyvin ja koko toteutus lähti lentoon kuin itsestään sen jälkeen kun ryhmä oli selvillä, mitä on tarkoitus tehdä. Toinen ryhmä kuvasi videot omilla älypuhelimillaan. Toinen ryhmä käytti koulun kameraa. Kesken jääneen työn ryhmässä yhteistyö oli hajanaisempaa ja toiminta suuntautui myös muualle kuin itse tehtävään. Myös ajankäytön ar-

viinnissa ja tekniikassa oli pulmia. Kahdessa luokassa ryhmät halusivat työskennellä tietokoneella, mutta kaikilla ei ollut taitoa käyttää ohjelmaa. Yhdessä luokassa melkein kaikki parit tai pienryhmät valitsivat heti toteutustavaksi perinteisen posterityöskentelyn. Oppilaat olivat tyytyväisiä paperiin, tussiin ja saksiiin.

Pajamainen työskentely vaatii opettajalta vikkelää jalkautumista. Apua tarvitaan usealla suunnalla samanaikaisesti ja osa ongelmista on teknisiä. Itseohjautuvat ryhmät kykenevät ratkaisemaan eteen tulevat ongelmat heti, joko itse tai opettajan neuvoin. Sen sijaan ryhmät, joissa oman toiminnan ohjaus on heikkoa, eivät välttämättä edes ilmaise, etteivät pääse eteenpäin vaan odottavat ongelman ratkeamista itsestään. Osa oppilaista myös käyttää ”vapaata” työtapaa väärin. Suurin osa oppilaista kuitenkin teki sitä, mitä oli tarkoituskin tehdä.

Mainoksia käsitellään 8. luokan ohjelmassa tavallisesti 1–4 tuntia riippuen käytössä olevasta ajasta ja valitusta toteutustavasta. Nyt pajoja pohjustettiin opiskelemalla asiaa ensin oppikirjasta (mainonta vaikuttajana ja keinot). Lisäksi tutustuttiin tv-mainosten historiaan ja keinoihin. Omissa mainosvideoissa oli tarkoitus käyttää TV-shopeista tuttua suostuttelun (ANSVA) kaavaa. Kun pajatyöskentely ja purku veivät 4–5 tuntia, käytettiin aiheeseen kaikkiaan 8–9 tuntia aikaa, mikä on huomattavan paljon.

Valmiiden töiden esittely ja purku yhdessä osoittivat, että oppimisen laatu ja oppimiskokemukset eri ryhmissä olivat erilaisia. Videoryhmillä oli ollut tehdessään hauskaa ja myös tulokset puhuivat puolestaan. Näissä ryhmissä myös ”toiminnallisuus” oli kirjaimellista. Oppilaat olivat yleensä ottaen tyytyväisiä, kunhan työt tulivat valmiiksi. Joillakin työ jäi kuitenkin kesken, eikä aikaa voitu enempää ottaa.

Eritahtisuus ja erilainen tuen tarve korostuvat, kun tehdään jotain, missä tarvitaan teknisiä valmiuksia ja omatoimisuutta.

Ilmiöpohjaisen oppimisen ideaa soveltaen mainospaja olisi mielekästä toteuttaa äidinkielen, yhteiskuntaopin ja kuvaamataidon yhteistyönä, jolloin myös eri näkökulmat vaikuttamisen keinoihin tulisivat paremmin esille. Silloin myös käytetty tuntimäärä verottaisi yhtä oppiainetta kohtuullisemmin. Nyt jäi tuntu, että kuvallisuus painottui ja kielen keinojen pohtiminen jäi vähäiseksi.

4 Muut tulokset: materiaalien jakamista ja yhteistyötä

Älypuhelimella tai tietokoneella käytettävät Kahoot-tehtävät toimivat pelillisellä motivoinnilla. Kahootteista tuli syksyllä 2014 villitys koulussamme. Opettajankokouksessa esiteltiin Internetissä käytettävää ilmaisohjelmaa ja sen jälkeen muutama opettaja ryhtyi tekemään niitä. Itse tein ensimmäisen Kahootini 9. luokan kirjallisuushistorian symbolismin ”pistokokeeksi”. Kysymysten laatiminen on helppoa ja Kahootit toimisivatkin hyvin vaikkapa kertaamisen apuna. Toteutusta kokeiltiin kahdessa eri ryhmässä. Kummassakin ryhmässä ohjelma pudotti pelaajia ulos kesken kaiken, joten ajatuksen pistokokeesta sai unohtaa. Molemmissa ryhmissä peli-into nousi, mutta oli myös oppilaita, jotka eivät lainkaan pitäneet pelistä.

Kahootilla on näppärää tehdä myös kyselyjä. Tein 7. luokalle kyselyn digitarinan tekemisestä. Ongelmana oli taaskin se, että ohjelma pudotti oppilaita kesken kaiken pois. Lisäksi vastaamiseen tarvittiin kannettavat, koska kaikilla ei ole älypuhelin. Samalla kuitenkin oli ongelmia verkossa eikä koneita saatu kunnolla toimimaan. Oppilaat vastasivat kuitenkin innokkaasti kysymyksiin.

Erilaisten kokeilujen ohessa – niistä riippuen ja riippumatta – on kollegojen kesken syntynyt yhteistyötä myös sähköisten oppimateriaalien vaihdossa.

Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat

Tarkoitus on jatkossa vähitellen lisätä mediavälineiden ja -tekniikoiden käyttöä oppimisessa. Esimerkiksi älypuhelimia on luontevaa käyttää tiedonhaussa. Omien puhelinten asianmukainen käyttö oppitunnin aikana on myös tärkeä tapakasvatusaihe. Toisen haasteen tuo tasa-arvon vaatimus, sillä kaikilla oppilailta ei ole älypuhelin.

Digitarina-menettelyn voi vakiinnuttaa, ja tarkoitus on kokeilla sitä myös oppimistehtävien suoritusmuotona. Digitarina-kyselyyn vastanneet 7. luokkalaiset arvelivat, että menetelmä soveltuisi etenkin sarjakuvien tekemiseen. Digitarinoita voisi käyttää myös oppimateriaalina.

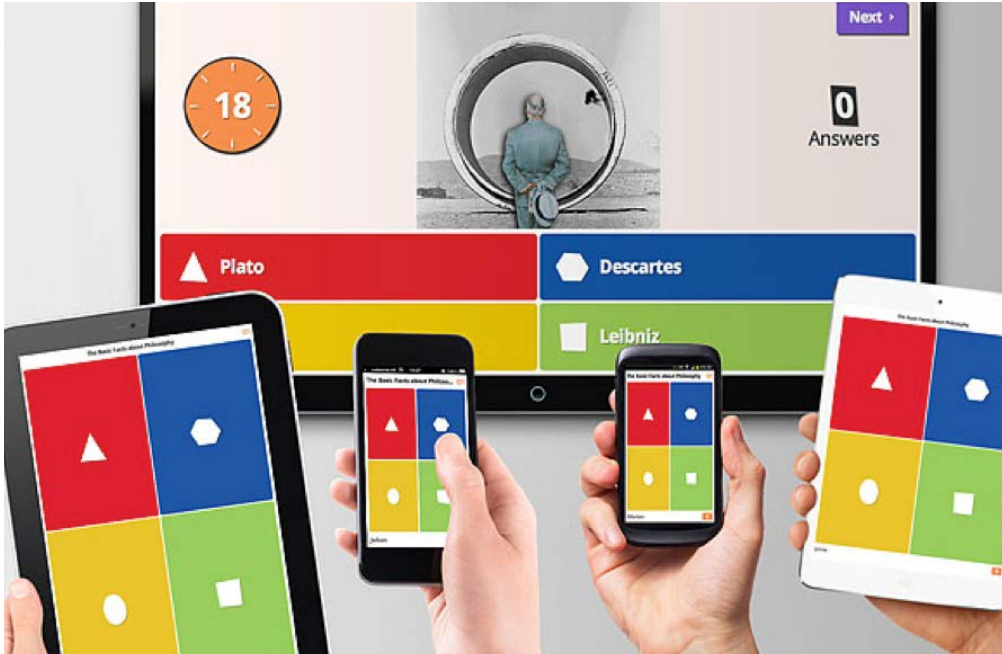
Lyhytelokuva tai dokumenttielokuva tuntuisi aika haasteelliselta ajankäytön kannalta. Yksi mahdollisuus olisi tarjota sitä vain itseohjautuville oppilaille, mutta se voisi tuntua muista kurjalta ja epärealistiselta. Yhden opettajan ja yhden oppiaineen toteutuksena sekä digitarina että yksinkertainenkin ”elokuva” ovat työläitä ohjata ja ajankäytöllisesti yläkoulussa usein mahdottomia. Uuden OPS 2016:n mukaiset mediakasvatukselliset tavoitteet edellyttävätkin monenlaista suoraa tukea oppiaineisiin.

Lähteet

OPS 2004. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.

Opetushallitus. http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/perusopetus (luettu 30.11.2014).

OPS 2016. Perusteluluonnokset. Opetushallitus. <http://www.oph.fi/ops2016/perusteluluonnokset> (luettu 30.11.2014).

Heta Malinen
Pipsa Sinkko-Westerholm
Nelli Taskinen

Heta Malinen

Kertoisitko sinäkin tarinasi?

-Digitarina-menetelmä koulutus Kuopion Tyttöjen Talolla

Kehittämishankkeen taustaorganisaatiot

Kuopion kaupungin hallinnoima OKM:n avustama nuorten tieto- ja neuvontatyön aluekoordinointi käynnistyi syksyllä 2013. Nuorten tieto- ja neuvontatyön aluekoordinoinnilla tuetaan nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden työntekijöiden ammatillisen tietotaidon vaihtamista ja edesautetaan ammatillista kasvua ja sitoutumista palvelujen kehittämiseen. Savon aluekoordinoinnin vahva taustatekijä on Savon alueella toimiva Point.fi-nuorten portaali, joka tarjoaa verkkoperusteisesti nuorille kohdennettua tietoa ja neuvontaa. Point.fi-nuorten portaalia käyttää 19 Savon kuntaa. Aluekoordinointialue on koko Savo.

Kuopion Tyttöjen Talon toiminta alkoi Kuopiossa vuoden 2011 keväällä Raha-automaattiyhdistyksen avustamana Setlementti Puijolan alaisuudessa. Tyttöjen Talolla työskennellään sukupuolisensitiivisesti, jolloin nuoret tytöt ja naiset saavat kasvaa ajatukseen, ettei ole yhtä ainoaa ja oikeaa naiseutta. Kuopion Tyttöjen Talolla on kaksi vakituista ohjaajaa. Tyttöjen Talon kävijät ovat 12–28-vuotiaita.

Kehittämishankkeen tarve ja perustelu

Savossa järjestettiin Nuorisotakuu- ohjausyhteistyöllä tuloksiin koulutuskiertue tammikuussa 2014. Koulutus kokosi nuorisotakuutoimijoita pohtimaan yhteistyön mahdollisuuksia. Osallistuin nuorten tieto- ja neuvontatyön aluekoordinaattorina kyseiseen koulutukseen ja kehittämishankkeen yhteistyökumppani, Kuopion Tyttöjen Talon ohjaaja oli samassa koulutuksessa.

Koulutuksen edetessä tuli puheeksi, että alueemme nuorten portaali kaipaisi vertaistiedottamisen näkökulmaa, jolloin nuoret olisivat sisällöntuottajina sivustolle. Kerroin toiminnallisen mediakasvatuksen erikoistumisopintojeni käynnistymisestä ja kävi ilmi, että Tyttöjen Talolla kaivattaisiin jotain mediatyöskentelyä tyttöjen kanssa. Tämän jälkeen ideoitiin yhteistä koulutushetkeä, jossa minä kouluttaisin Tyttöjen Talon ohjaajia jonkun mediaan liittyvän menetelmän käyttöön.

Menetelmäksi valikoitui minulle jo entuudestaan tuttu, myös erikoistumisopintojen sisällöissä ollut digitarina. Olin osallistunut Mikkelissä vuonna 2011 toiminnalliseen digitarinakoulutukseen ja erikoistumisopintojen kyseinen opintoviikonloppu ehtisi olla ennen kehittämishankkeen toteutusajan-kohtaa.

Pohdimme yhdessä, että digitarinaa pystyy käyttämään Tyttöjen Talon toiminnassa monipuolisesti, niin tiedottamisessa kuin tyttöjen kanssa yksilötyössä.

Vertaistiedotus

Vertaistiedottaminen on nuorten välistä tiedottamista, jossa toinen nuori tiedottaa toista nuorta, eli vertainen. Vertaistiedottajia toimii nuorten tieto- ja neuvontapisteiden yhteydessä ja vertaistoimittajat tuottavat uutisia, tapahtumatiedotusta ja muita sisältöjä toisten nuorten saataville esimerkiksi verkkopalveluihin. Vertaistiedottaminen on tärkeä osa nuorten tieto- ja neuvontatyötä. Vertaistiedotuksen tavoitteena on, että nuoret voimaantuvat elämänsä asiantuntijoina. Lähtökohtana vertaistoimittamisessa on, että nuoret tuottavat mediasisältöä omista näkökulmistaan. (Lundvall, Linna, Fedotoff & Pietilä, 2013.)

Digitarina

Yhdysvalloista Suomeen tullut menetelmä yhdistää vanhan perinteisen tarinankerronnan nykyaikaisiin välineisiin. Digitarina koostuu kuvista, videoista, scannattuna piirroksista, lehtileikkeistä yms. sekä äänimaailmasta. Tarinasta tulee henkilökohtaisempi, jos tarinassa on kertojan ääni, mutta tarinassa voidaan käyttää myös ääniaineistoja. Digitarina on usein muutaman minuutin pituinen kokonaisuus. (Digital Storytelling Finland 2014.)

Jokaisella on tarina kerrottavanaan – ajatus on digitarinan työskentelyn lähtökohta. Tärkeää on löytää itselleen tärkeän aiheen löytäminen ja kertominen omalla äänellä. Sen jälkeen tarinaa aletaan kuvittaa ja hakemaan äänimaisemaa. Tarinan kokonaisuuden löydyttyä tarinaa voidaan vielä editoida käytössä olevilla ohjelmilla. (Kapanen, Lauha & Timonen, 2012.)

Toimintaympäristö ja digitarina menetelmäkoulutuksen vaiheet

Koulutus sovittiin pidettäväksi Tyttöjen Talolla maaliskuuhun 2014. Meillä oli käytössä 3 kannettava tietokonetta, jossa jokaisessa oli kuulokkeet ja kaksi kameraa. Tyttöjen Talon ohjaajien (2) lisäksi koulutukseen osallistui kolme Talon tyttöä. Koulutus jaettiin kolmelle eri päivälle, ensimmäisellä kerralla tutustuttiin menetelmään ja rakennettiin oma tarina käsikirjoitusvaiheeseen. Toisena kertana digitarinoita työstettiin kannettavilla tietokoneilla, jossa ohjelmalla meillä oli käytössä Windows Moviemaker. Kolmannella kerralla katsottiin tuotokset ja annettiin palautetta koko työskentelystä. Kokonaisuus oli kestoltaan 10 tuntia, ensimmäisinä työskentelypäivinä työstimme digitarinaa neljän tunnin kokonaisuuksina ja viimeinen kerta oli kahden tunnin pituinen.

Ensimmäisen koulutuskerran aluksi pidin lyhyen luennon, siitä miten digitarinoita voidaan hyödyntää nykyaikaisena tarinankerrontana ja millaisia tarinoita digitaalisessa muodossa on kerrottu. Katsoimme esimerkkejä ja tämän jälkeen jokainen pääsi pohtimaan ja työstämään omaa tarinaansa. Osalla oli etukäteen mietitty aihe ja kuvamateriaaliakin oli valmiina. Erikoistumisopintoihin liittyen opintojaksolla saatu hyvä kuvakäsikirjoitusmalli otettiin lähtökohdaksi lähteä valmistamaan omaa tarinaa. Myös äänimaisemaa kuunneltiin tarinan tueksi.

Toisen koulutuskerran aikana osallistujat rakensivat tarinansa Moviemakerilla. Koulutuskertojen välillä oli pystynyt hankkimaan lisää kuvia ja ääniä. Jokainen työsti rauhassa omaa tuotostaan ja suuremmilta ongelmilta vältyttiin. Tuotokset tallennettiin samalle muistitikulle. Kolmannella koulutuskerralla katsoimme tuotokset ja annoimme palautetta toisillemme tarinoista. Tämän jälkeen käytiin ryhmäkeskuste-

lu koko työskentelyprosessista. Osallistujat antoivat minulle palautetta ja pohdimme yhdessä jatkosuunnitelmia. Tein molemmille koulutuskerroille oman Powerpoint-diasarjan, jotka jäivät myös Tyttöjen Talolle käyttöön muistin virkistämiseksi ja menetelmän käytettävyyden vuoksi. Diasarjoissa oli kerrottu vaihe vaiheelta digitarinan rakentaminen ja ohjeet Moviemakerin käyttöön.

Pohdintaa

Koulutuskokonaisuus toimi hyvin, joskin ohjattua työstöaikaa olisi saanut olla lisää. Koulutus rakentui hyvin siitä näkökulmasta, että menetelmä oli kaikille osallistujille tuntematon. Ideointi tuotti osalle hieman hankaluuksia suhteessa siihen tekisikö tarinasta henkilökohtaisen vai sellaisen, joka hyödyttäisi Tyttöjen Talon toimintaa.

Digitarinan työstämiseen olisi voinut käyttää aikaa enemmänkin, joskin kaikki saivat työnsä valmiiksi. Pienten yksityiskohtien viilaamiseen ja ohjelman eri toimintojen löytämiseen voi jatkossa kiinnittää huomiota.

Pohdintaa herätti myös muiden ohjelmien käytön digitarinan rakentamisessa. Digitarinoita voisi tehdä myös tabletilla, jos välineet ja taidot sen mahdollistaisivat. Myös maksullisten ohjelmien käyttö voisi joissain tilanteissa olla mahdollista ja silloin niihin olisi hyvä olla perehtynyt.

Alkuperäiseen tavoitteeseen, jossa koulutukseen osallistuneet nuoret olisivat ohjanneet seuraavana syksynä digitarina pajaa vertaisohjaajina, ei päästy, koska koulutukseen osallistuneet nuoret eivät olleet enää Tyttöjen Talolla syksyllä käytävissä. Näin ollen emme pystyneet hyödyntämään nuorten tuotoksia portaalin sisällöissä.

Lähteet

Digital Storytelling Finland 2014. <http://dstfinland.ning.com/page/mik-on>. Viitattu 1.12.2014.

Kapanen, Anna, Lauha, Jere & Timonen, Päivi (toim.) 2012. Mediaa vaikuttavasti - käsikirja nuorten mediavaikuttamiseen. Mikkelin ammattikorkeakoulu.

Lundvall, Anniina, Linna, Esa, Fedotoff, Jaana & Pietilä, Mika (toim.) 2013. Me tehdään mediaa. Ideoita ja käytänteitä nuorten toimituksiin nuorten tieto- ja neuvontatyössä. Nuorten tieto- ja neuvontapalvelu.

Pipsa Sinkko-Westerholm Curlyn Mediakerho Vamosissa

Toimin Curly ry:n toiminnanjohtajana ja yhdistyksen julkaiseman, nuorten Curly-lehden päätoimittajana. Curly ry on mediakasvatuksellinen nuorisjärjestö, jonka toimintaa rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Curly työllistää yhden osa-aikaisen työntekijän (toiminnanjohtaja/päätoimittaja), tuntipalkattuja avustajia sekä tarjoaa harjoittelupaikkoja nuorille.

Curly järjestää yli 13-vuotiaille nuorille ympäri Suomea ilmaista, mediakasvatuksellista harrastustoimintaa kuten lehti-, video- ja radiokerhoja ja projekteja sekä kurseja, pajoja ja leirejä. Curly ylläpitää nettisivuja, tarjoaa kasvattajille aineistoja mediakasvatuksen toteuttamiseen, koordinoi työ-, harjoittelu- ja vaihtomahdollisuuksia nuorille, antaa lausuntoja ja osallistuu yhteiskunnalliseen mediakasvatusalan keskusteluun. Curly julkaisee neljä kertaa vuodessa ilmestyvää Curly-ilmaisjakelulehteä, jonka sisällöstä ja ulkoasusta vastaavat nuoret itse.

Kehittämishankkeeni kohderyhmä olivat Diakonissalaitoksen Vamos-ryhmän nuoret. Vamos on

Diakonissalaitoksen ylläpitämä, 16–29-vuotiaille helsinkiläisille ja espoolaisille suunnattu palvelukokonaisuus, jonka kohderyhmä on vailla työ- tai opiskelupaikkaa olevat nuoret. Pää tavoitteena on löytää nuorelle tie koulutukseen tai työelämään. Nuorille tarjotaan suunnitelmallista pienin askelin etenevää palvelu- ja uraohjausta sekä alkuvaiheen valmennusta eri ryhmissä esim. Mun Startti -ryhmässä. Toimintaa on useassa eri toimipisteessä kuten mm. Helsingin Pasilassa ja Herttoniemessä.

Onnistumisen kokemuksia nuorille

Kehittämishankkeen tavoitteena oli tarjota helsinkiläisille nuorille mediakasvatuksellista toimintaa, tarjota Vamosin erityisnuorille harrastustoimintaa sekä mahdollisuus tutustua lehtityöhön ja muuhun mediaan. Tavoitteena ryhmässä, kuten aina kaikessa Curlyn toiminnassa, oli tarjota nuorille osallistumisen ja onnistumisen kokemuksia. Niiden on koettu antavan nuorille voimautumisen tunteita. Myönteisiä vaikutuksia tapahtuu monella eri tapaa ja monesta eri syystä:

- sitoutumalla projektiin nuori oppii elämänhallintaa ja projektinhallintaa
- tarttuessaan kirjoitus- tai kuvaustyöhön nuori kokeilee jotain uutta ja ylittää omat ennakkoluulonsa ja estonsa
- ryhmässä tai parityöskentelyssä nuori oppii sosiaalisia taitoja
- ohjaajalta nuori saa henkilökohtaista huomiota, tukea ja tsemppausta
- näkemällä oma juttu tai kuva painettuna oikeassa lehdessä nuori saa onnistumisen tunteita, jotain josta voi olla ylpeä
- julkaisemisen kautta nuori saa äänensä kuuluviin yhteiskunnassa
- kirjoittamalla itselle tärkeitä tai vaikeista

asioista asiat konkretisoituvat ja järjestäytyvät, jolloin niitä on helpompi käsitellä

- toiminnan kautta nuori saattaa löytää itsensä ja osaamisestaan uusia puolia, innostua lehtityöstä/mediasta harrastuksena tai jopa mahdollisena ammattina
- tai vain voimautua elämässään jatkamaan tai aloittamaan jotain muuta työtä tai toimintaa.

Ryhmän avulla haluttiin myös hankkia aineistoa Curly-lehdessä julkaistavaksi sekä kehittää Curlyn päätoimittajan omia mediakasvatuksellisia ja nuorisotyöllisiä valmiuksia.

Mediaryhmä testasi tummaa suklaata

Hankkeen toimintamuotona oli mediaryhmä. Kyseessä oli viikoittain kokoontuva harrasteryhmä, joka kokoontui yhteensä 13 kertaa syksyllä 2013 ja keväällä 2014. Ryhmä kokoontui torstaisin klo14.30-15.30 Pasilan Vamosin toimintakeskuksessa. Ohjelmassa oli aikakauslehtipaja, levyraati, strippisarjakuvapaja, kollaasirunopaja, animaatio-raati, tuotetestissä tumma suklaa, vierailu Sanomapainoon, valokuvauspaja ja haastattelussa paikalla muusikko/näyttelijä. Ohjelmasta ilmoitettiin suullisesti Vamosin ohjaajien toimesta suoraan nuorille sekä Vamosin Pasilan keskuksen seinille kiinnitetyillä julisteilla.

Ensimmäisissä tapaamisissa paikalla oli koko ryhmä (n. 20 nuorta), sillä tapaamiset pidettiin keskeillä päiviä, osana Vamosin yhteistä päivätyöskentelyä, jota nuorilla oli neljä tuntia päivässä. Kahdessa tapaamiskerrassa tutustuttiin Curlyn toimintaan ja toisiimme, teimme mediatehtäviä ja kirjoitimme lyhyitä mielipidekirjoituksia, jotka julkaistiin koostetusti jutussa Mikä otti päähän tänään? Curly -lehdessä 1/2014.

Kahden tapaamiskerran jälkeen Vamosin vetäjät ilmoittivat, että mediakerho on liian vaativa ryhmälle, jonka nuorilla on paljon mielenterveysongelmia ja joille jopa aamulla herääminen ja paikalle pääsy aiheuttaa vaikeuksia. Kerho päätettiin siirtää iltapäivään osaksi vapaaehtoista toimintaa varsinaisen päivätoiminnan jälkeen. Tämän seurauksena kävijämäärä romahti ja seuraavissa pajoissa osallistujia oli nolasta neljään henkilöön per tapaaminen.

Vamos -nuoret ovat erityisnuoria, joilla ei ole työtä tai opiskelupaikkaa. He opettelevat ryhmässä arjen perusteita. Tämä aiheutti ryhmän toiminnalle suuria haasteita, sillä nuorten innostaminen tulemaan mukaan ryhmän toimintaan oli tavallistakin vaikeampaa. Vaikka nuoria ilmestyikin paikalle, heidät oli erittäin vaikea saada innostumaan aineiston tuottamisesta lehteä varten. Omiin taitoihin ei uskottu ja oman nimen tai kuvan julkaiseminen koettiin vastenmieliseksi.

Nuoret ovat vaikea ja haastava kohderyhmä saada innostumaan vapaaehtoisesta tekemisestä tai harrastustoiminnasta. Siksi Curly käyttää usein toiminnassaan pieniä kannustimia kuten tarjoilua tai elokuvalippuja. Tämä on koettu hyväksi tavaksi.

Curlyn Vamos-mediakerhossa tarjottiin siksi joka kerta kahvia ja pullaa sekä jokainen kolme kertaa ryhmään osallistunut sai Finnkinon elokuvalipun. Myös kaikki kirjoitukset julkaistiin nuorten halutessa Curly-lehdessä ja www.curly.fi -nettisivuilla.

Oivaltamisen iloa yhdessä

Aktiivisin osallistuja oli Marco, jota kirjoittaminen kiinnosti kovasti. Hän on julkaissut omakustenteisen kirjan ja hän kirjoittaa proosaa ahkerasti. Kannustin häntä kirjoittamaan ensimmäisen lehtijutun.

Se julkaistiin Curly -lehdessä 1/2014 otsikolla Löysin tavan kertoa tarinoitani ja se oli kirjoittaminen. Yhdellä tapaamiskerralla tehtiin tuotetestti, jossa maisteltiin eri merkkistä tummaa suklaata. Paikalla oli kolme Vamosin nuorta sekä Curlyn nuori harjoittelija. Kommentteista ja testituloksista koottiin artikkeli Curly -lehteen 2/2014 otsikolla Suuri tummasuklaatestti. Viimeisellä tapaamiskerralla haastateltiin paikalle saapunutta The Hearing -artistia ja juttu julkaistiin lehdessä 2/2014 otsikolla Kuulo on tärkein aisteistani. Juttujen lisäksi yhdellä tapaamiskerralla otettuja valokuvia on käytetty Curly-lehden kuvituksena, kuten mm. Peterin ottamaa kuvaa Yksityisalue Mielipide -palstalla lehdessä 2/2014.

Vaikka kerhon osallistujamäärä jäi harmillisen pieneksi, saimme julkaistua monta artikkelia. Koimme oivaltamisen ja onnistumisen hetkiä yhdessä. Tärkeintä oli nuorten aktivoimisen lisäksi heidän henkinen tukeminen ja tsemppaaminen sekä myönteisen palautteen antaminen, jota pyrin tekemään aktiivisesti.

Hanke osoitti muutamia seikkoja, joita pitää huomioida tulevissa projekteissa. Nuoret ovat haastava ryhmä saada osallistumaan tai innostumaan mistään, erityisnuoret ovat vielä vaikeampi kohderyhmä. Sen vuoksi toiminnan pitää olla mahdollisimman matalan kynnyksen toimintaa ja sen pitää olla lähtökohdiltaan nuoria kiinnostavaa. Toiminnan suunnittelussa nuoret pitää ottaa mukaan jo ideointivaiheessa sekä päättämään toiminnan sisällöistä ja toteutustavoista. Nuorille ei pidä kuitenkaan antaa liian vapaita käsiä, sillä nuoret tarvitsevat myös ohjaamista, ideointia ja lempeää eteenpäin tönimistä ja kannustamista. Nuorille on tarjottava mahdollisuuksia ja hyväksyttävä heidän päätöksensä resurssien puitteissa, hyvässä yhteishengessä.

Nuoret mukaan suunnitteluun

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pienentänyt Curlyn rahoitusta vuosien saatossa merkittävästi. Tämä on tarkoittanut käytännössä, että rahat riittävät vain yhden, osapäiväisen työntekijän palkkaamiseen, joka hoitaa kaikki yhdistyksen tehtävät. Tämä on johtanut sisällöntuottamisen siis varsinaisen toiminnan järjestämisen, organisoimisen ja kehittämistyön vähenemiseen. Siksi yhdistyksen toiminnalle yhteistyön rooli on jatkossa entistäkin tärkeämpi. On kehitettävä uusia väyliä ja tapoja tavoittaa nuoria sekä kehittää uusia toimintamalleja.

Kehittämishankkeen kaltaisia mediaryhmiä on kehitettävä jatkossa yhdessä nuorten ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toiminnan sisältöjen on oltava ajassa kiinni, jotta ne kiinnostaisivat nuoria. Julkaisualustat ja kommunikointipaikat ja -tavat tulee pitää nykyaikaisina; tässä some-kanavat ovat tärkeässä roolissa.

Suosittuja toimintamalleja kuten blogikirjoittamista on tarjottava nuorille ja kehitettävä nuorten taitoja ja tiedollisia valmiuksia verkkojulkaisuun liittyen esim. tekijänoikeusasioissa. Toiminnassa ja sen kehittämisessä nuoret on otettava mukaan ideoinnissa ja päätöksenteossa.

Nuoret haluavat julkaista, kirjoittaa ja kuvata omia mielipiteitään ja näkemyksiään sekä käsitellä heitä kiinnostavia asioita mediassa. Nuoret haluavat osallistua ja vaikuttaa, saada äänensä kuuluviin yhteiskunnassa. Tälle Curlyn ja yhteistyökumppaneiden tulee tarjota mahdollisuuksia ja resursseja; julkaisukanavia, toimintamalleja ja käytännön apua unohtamatta henkilökohtaista huomiointia ja tukea sekä myönteistä palautetta.

Nelli Taskinen

Vertaistiedotus sosiaalisessa mediassa – Salon nuorten keskus Steissi

Työskentelen Salon nuorisopalveluissa nuoriso-ohjaajana nuorisotiloilla. Salossa on kymmenen nuorisotilaa ja -taloa, joita kaupunki ylläpitää vakituisen henkilöstönsä voimin. Pääasiallinen toimipisteeni on Salon keskustan nuorten monitoimitila Nuorten keskus Steissi, jonka nuorisotila on avoinna tiistaita perjantaihin. Tilailloissa käy noin 80–100 nuorta yhden illan aikana. Salon kaupungissa nuorisotilat on suunnattu alle 18 – vuotiaille nuorille ja Nuorten keskus Steissille määritelty ikäraja on 11–17-vuotta. Vielä keväällä 2014 toisena toimipisteinäni Nuorten keskus Steissin lisäksi oli Inkereen nuorisotila Salon Perttelissä.

Tilanne kuitenkin muuttui vuoden aikana ja siirryin syyskauden alussa Steissin nuorisotilan vastuuhjaajaksi. Vastuualueita työssäni ovat mm. kulttuurinen nuorisotyö, nuorten osallisuus ja vaikuttaminen sekä mediakasvatus.

Vertaistiedottamisen ja osallistamisen tarve

Kehittämishankkeeni lähtökohtana oli selkeä tarve haltuun ottaa sosiaalisen median eri muotoja sekä kehittää erityisesti vertaistiedottamista, jota Salon nuorisopalveluissa ei vielä vuoden 2014 alussa toteutettu. Nuorten osallistaminen eri toimintoihin ja nuorten mukanaolo toimintojen kehittämisessä oli vasta alkamassa ja näin ollen halusin lähteä kehittämään nuorten itse toteuttamaa tiedottamista nuorten omassa maailmassa – sosiaalisessa mediassa.

Suunnitelmani lähtökohta oli vertaistiedottaminen nuorilta nuorille. Tätä varten tavoitteena oli perustaa nuorten mediatiimi, joka toteuttaisi vertaistiedottamista sosiaalisessa mediassa. Mediatiimi olisi nuorisotilan kävijöille (11–17-vuotiaat) suunnattua kerhomaista toimintaa, jossa ohjaaja on paikalla 1-2 kertaa viikossa ja näissä kerhoissa toteutettaisiin vertaistiedotusta eri sosiaalisen median alustoja käyttäen. Tavoitteena oli toiminta, johon kuka tahansa voi hypätä mukaan.

Kevään 2014 aikana oli tarkoitus hakea kokeiluvaiheessa toiminnan muotoja, kesällä toteuttaa mediatoimintoja, kuten digitarinaworkshop ja syksyllä aloittaa toiminta koko laajuudessaan. Suunnitelmaan sisältyi erilaiset sosiaalisen median ympäristöt toimintamuotoina ja malleina. Sosiaalisen median alustoiksi valikoitui monta erilaista alustaa, joita olivat mm. Instagram, Twitter, Facebook, Blogit, YouTube ja pelitoiminnot.

Lähtökohtana vertaistiedottamiselle oli se, että nuoret itse ovat sisällöntuottajia sosiaalisessa mediassa. Ajatus oli aloittaa toiminta Nuorten keskus Steissiltä ja jatkaa sitä hiljalleen muillekin nuorisotiloille ja –taloille.

Mediatiimin perustaminen

Lähdin toteuttamaan kehittämishankettani kokeilumuotoisesti nuorten kanssa yhdessä tilailloissa ja Salon nuorisopalvelujen tapahtumissa keväällä 2014. Nuoret ovat olleet aktiivisesti mukana hankkeen suunnittelu- ja käynnistysvaiheesta alkaen. Lähes kaikki toiminnot hankkeessa ovat lähteneet nuorten toiveista ja ideoista. Ohjaajan rooli on ollut neuvoa ja opastaa tuotoksiin liittyviin tekijänoikeuksiin ja lakiin sekä toimintaan soveltuvaan materiaalin ja sisältöjen käyttöön sekä oikeanlaisen kieliasuun ja kielioppiin.

Hanketta käynnistessäni tiedustelin mahdollisuutta hankkia Nuorten keskus Steissille laitteistoa, esim. yhden iPadin, hankkeen ja ylipäättään mediakasvatuksen toteuttamista varten. Tilalla oli valmiina yksi minikokoinen tablettitietokone, joten iPad oli välttämätön lisä hankkeen toteuttamiselle. Sain esimieheltä luvan hankintaan ja saato aloittaa toiminnan.

Aktiivisten nuorten ryhmä antoi idean Instagram-tilin perustamisesta ja katsonkin hankkeen alkaneeksi tuolloin, huhtikuussa 2014, Nuorten keskus Steissin Instagram – tilin luomisesta. Aktiivisten nuorten ryhmälle annettiin nimeksi ”Mediatiimi”, joka muotoutui lopulta Steissin mediatoimintojen nimeksi.

Steissin mediatiimissä toimii aktiivisesti viidestä kymmeneen 13–17-vuotiasta nuorta - niin tyttöjä kuin poikia. Lisäksi toiminnasta kiinnostuneita on monia, mutta he eivät ole vielä syystä tai toisesta tulleet mukaan mediatiimiin. Toisilla mediatiimiläisillä on selkeä kuva siitä, että he haluavat ottaa kuvia ja päivittää Instagramia, toiset haluavat kirjoittaa blogia. Lisäksi toiminnasta kiinnostuneissa

on niitä, jotka eivät halua ottaa kuvia, mutta esimerkiksi pelitoiminta ja koodaaminen kiinnostavat. Mediatiimiin pääsee mukaan pelkän kiinnostuksen perusteella, mitään ennakkotietoa tai – taitoa ei tarvitse olla. Tiimiin tulee koko ajan lisää jäseniä kun tietoisuus mediatiimistä lisääntyy.

Instagram –tiliä päivitetään aktiivisesti

Huhtikuussa 2014 perustettiin Nuorten keskus Steissille oma Instagram – tili. Ajatus Instagram tilistä lähti siitä, kun kyselin nuorilta, mikä olisi se sosiaalisen median kanava, jota nuoret käyttävät. Selkeimmäksi kanavaksi nousi Instagram ja nuoret olivatkin innolla lähdössä mukaan Steissin Instagramia päivittämään.

Instagram – tiliä päivitetään aktiivisesti. Tilailtojen aikana nuoret kuvaavat toimintaa ja usein illan päätteeksi toiminnasta on syntynyt vähintään yksi päivitys Instagramiin. Yhdessä mietimme sopivia hashtagia ja kuvatekstejä. Nuorten keskus Steissillä on lähes 140 seuraajaa Instagramissa ja määrä kasvaa päivittäin. Nuorten keskus Steissiä voi seurata Instagramissa: nuortenkeskus_steissi. Instagram tiedottamisesta on keskusteltu myös muiden nuorisotilojen ohjaajien kanssa ja se on Steissin lisäksi otettu käyttöön Perniön nuorisotalo Narikassa.

Digitarina syntyi viikossa

Kesällä 2014 toteutettiin digitarina. Sitä tehtiin noin viikon ajan. Ensin mietittiin tarinaa, tarinan kerrontaa ja itselle tärkeitä aiheita. Toisena aiheena suunniteltiin ja opiskeltiin tarinan kuvia ja kuvaamista. Kolmantena teemana mietittiin äänimaailmaa ja tekijänoikeuksia, kunnes lopuksi päästiin

miettimään kuvien luomista digitarinaksi Windowsin elokuvatyökalun avulla. Digitarinaworkshopin päätöspäivänä pidettiin digitarinalle ensi-ilta.

Blogi- ja lehtikirjoittaminen kiinnostaa

Marraskuussa 2014 perustettiin blogi vuodatus.netiin. Sitä päivittää pari nuorta bloggaajaa. Toisen blogin teimme Tumblrin. Lisäksi nuoret ovat saaneet mahdollisuuden kirjoittaa SuurSalon -lehteen. Vuoden 2014 lopun tavoitteena oli saada blogiin kirjoituksia sekä aktivoida nuoria kirjoittamaan paikallislehteen. Steissin blogi ([HTTP://NUORTENKESKUSSTEISSI.VUODATUS.NET](http://nuortenkeskussteissi.vuodatus.net)) on saanut valtakunnallista huomiota, kun siitä nostettiin juttu nuorten Curly -lehteen. Lehti ilmestyi maaliskuussa 2015.

Videokutsu suoraan päättäjille

Digitarinaprojektin lisäksi olemme luoneet erilaisia videoprojekteja. iPadin IMovie – sovellusta, Windowsin elokuvatyökalua ja Samsung Galaxy Tabin videotyökalua on harjoiteltu käyttämään pitkin vuotta. Nuorten keskus Steissin avoimiin oviin toteutettiin nuorten kanssa kaupungin päättäjille videokutsu, joka oli nähtävissä kutsutuille Google Drivessa. Steissin EXIS-T takaisin kesään tapahtumassa sai katsoa yhden mediatiimiläisen kokoamaa kesävideota Nuorisopalvelujen kesätoiminnan kuvista.

Mediatiimi voimaannuttaa

Nuorten keskus Steissillä on oma Instagram – tili, jota nuoret päivittävät aktiivisesti. Mukana mediatiimissä on muutama innokas nuori - vähemmän

kuin olisin toivonut, mutta koen, että se on riittävästi tässä vaiheessa.. Koen tärkeäksi sen, että kuluneen vuoden aikana hankkeeni yksi tavoite on toteutunut hyvin.

Toiminta saa koko ajan uusia muotoja. Bloggaaminen on aloitettu ja nuoret alkavat kirjoittaa myös paikallislehteen. Paikalliseen radioon suunnitellaan lähetyksiä ja erilaisten videoiden tekeminen sekä julkaisu odottavat sopivaa ajankohtaa.

Hankkeen tiedotuksen osalta jotain jäi tekemättä. Mediatiimiin ei saatu haluttua kerhomuotoa ja mediatiimin koko on muutenkin jäänyt pieneksi kuluneen vuoden aikana. Mediatiimiläiset kertoivat toiminnasta ystävilleen, tietoa jaettiin niin nuorisotilassa kuin tilan Facebookissa ja jopa paikallislehdessä, mutta tieto ei tavoittanut kohderyhmää halutulla tavalla.

Nuoret eivät tienneet tarpeeksi mahdollisuksistaan osallistua ja osaltaan myös siksi mediatiimiläisten määrä jäi odotettua alhaisemmaksi. Marras – joulukuussa 2014 mediatiimin toiminnoista päätettiin yhdessä mediatiimiläisten kanssa tiedottaa Facebookin, Instagramin ja blogin kautta. Lisäksi mediatiimiläiset tiedottivat toiminnasta kouluilla ja omissa harrastuksissaan.

Hanketta voidaan arvioida nuorten näkökulmasta mediatiimiläisten kanssa käymieni keskustelujen pohjalta. Mediatiimi on heidän mielestään aika pieni ryhmä, jossa riittää paljon tekemistä jokaiselle. Toiminta on ollut heille selkeästi voimauttavaa ja antanut mahdollisuuden toteuttaa itseään sillä osa-alueella, joihin heillä on ollut valmiudet ja kiinnostus. He ovat saaneet mahdollisuuden tehdä asioita, jotka heitä kiinnostavat ja samalla on ollut mahdollisuus vaikuttaa. He ovat myös oppineet paljon uutta kuluneen vuoden aikana. Toisaalta

mediatiimiläiset myös kokivat, että toiminnasta ei ollut saanut tietoa tarpeeksi. Mediakasvatus jäi osaksi toimintaa

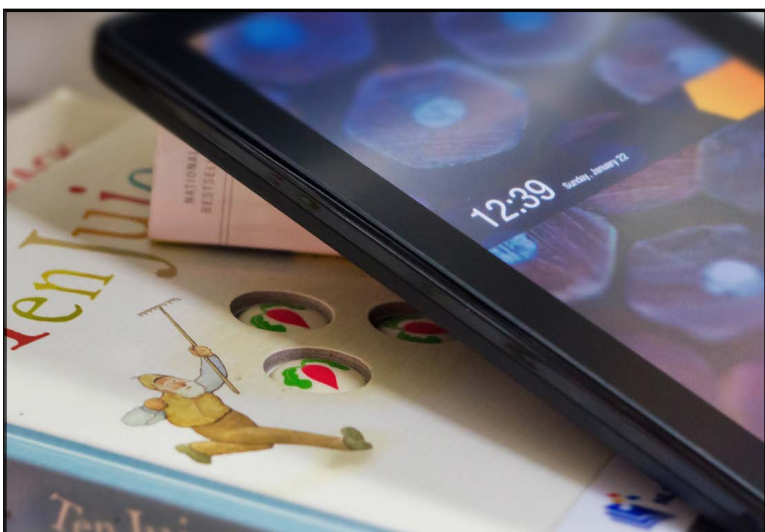
Hankkeen aikana olemme ”ottaneet haltuun” eri median osa-alueita ja erilaisia suunnitelmia on luotu yhteistyökumppaneiden ja kollegoiden kanssa mm. lehtikirjoittelusta, paikallisradio-ohjelmien tekemisestä, skeittivideoiden tekemisestä jne. Nuorilta on tullut ehdotuksia ja toiveita mm. peliohjelmointiin liittyen.

Mediakasvatustoiminta on hankkeeni myötä juurtunut osaksi Salon nuorisopalvelujen toimintaa etenkin Nuorten keskus Steissillä ja se laajenee myös muille Salon kaupungin nuorisotiloille hiljalleen. Vaikka toiminta ei ole, eikä ehkä tulekaan olemaan alkuperäisten suunnitelmien mukaista säännöllistä kerhotoimintaa, se on säännöllistä toimintaa, joka aktivoi nuoria ilmaisemaan itseään mm. sanoin ja kuvin. Toiminta ohjaa, neuvoo ja kasvattaa nuoria mediamaailmassa myös vuoden 2014 jälkeen.

Mikäli laitteisto- ja ohjelmistohankinnat mahdollistetaan sekä henkilökuntaa jatkokoulutetaan esimerkiksi sosiaalisen median eri alustojen käyttöön mediatoiminnot voivat laajeta, ei pelkästään Nuorten keskus Steissin, vaan koko Salon nuorisopalvelujen toimintaan olennaiseksi osaksi jokapäiväistä työtä.

Kirjasto

Kaarina Sainio
Pia Terrihauta

Kaarina Sainio

Kirjasto tutuksi koululaisille Kaarinassa

Kaarina on vireä ja hyvinvoiva, 32 000 asukkaan kaupunki aivan Turun kyljessä. Kaarinan kaupunginkirjastolla on kaupungin keskustassa sijaitsevan pääkirjaston lisäksi kaksi sivukirjastoa. Kaarinan kaupunginkirjasto painottaa toiminnassaan lasten- ja nuortenkirjastotyötä ja kirjastoon palkattiin kaksi vuotta sitten kirjastonhoitaja nuortenkirjastotyöhön.

Kirjastolla on lisäksi koulukirjasto neljässä alakoulussa ja yhdessä yhtenäiskoulussa. Kaupungissa on neljä yläkoulua, joissa on yhteensä 17 luokkaa/vuosiluokka. Kaikkien yläkoulujen kanssa pyritään tiiviiseen yhteistyöhön, mutta yläkoulussa ei ole (yhtä yhtenäiskoulua lukuun ottamatta) kirjaston tarjoamaa koulukirjastoa.

Kaarinan kaupunki sai valtakunnallista julkisuutta syksyllä 2014, kun kaikille yläkoulun oppilaille ostettiin henkilökohtainen mini-iPad. Kaupungissa keskustellaan paljon uudenaista oppimisympäristöistä ja oppimateriaaleista (esim. e-kirjoista).

Kirjasto järjesti tiedonhaun opetusta 7-luokkalaisille jo ennen kuin minut valittiin

kirjastonhoitajaksi kesällä 2012. Opetuksessa oli painotettu vahvasti kirjaston tarjoamia erilaisia aineistoja ja esitelty mm. kirjastosta löytyvät viitetietokannat. Uudistin opetusta jo ensimmäisenä vuonna radikaalisti, mutta se järjestettiin edelleen koulujen ATK-luokassa, usein ATK-opetuksen ohessa. Kirjastolla ei ollut tiloja eikä koneita verkkokirjaston opettamiseen koko luokalle yhtä aikaa.

45 minuuttia opetuksesta käsiteltiin Vaski- verkkokirjastoa sekä kirjaston käyttöä ja 45 minuuttia tiedonhakua internetistä. Oppilaiden tiedot ja taidot vaihtelivat paljon sekä koulujen välillä että luokkien sisällä. Vaikka molempiin osioihin kuului tehtävien tekoa, tuntui, etteivät asiat jääneet oppilaiden mieleen. Ongelmana oli konkreettisen tiedontarpeen puuttuminen ja se, ettei verkkokirjastosta löytynyt aineistoa päässyt etsimään kirjaston hyllystä saman tien.

Lisäksi alakoulujen aktiivinen kirjastonkäyttö tyrehtyy yläkouluun siirryttäessä lähes kokonaan. Monilta oppilailta puuttuu kirjastokortti tai verkkokirjastoon tarvittava tunnusluku, eivätkä he ole käyneet kirjastossa aikoihin. Ihan yksinkertaisetkin asiat vaativat kertausta ja monelle jo kirjan lukeminen kokonaan on saavutus.

Tältä pohjalta kehittämishankkeekseni tuli 7-luokkien kirjastonkäynnin kehittäminen ja uudistaminen oppilaiden omia iPadeja hyväksikäyttäen sekä 9-luokkien tiedonhaun opetus osana äidinkielen kirjailijaesitelmiä. Tarkoitukseni oli, että kaikki seitsemäsluokkalaiset käyvät syksyn aikana äidinkielen tunteiden yhteydessä omassa lähikirjastossaan ja tutustuvat kirjastoon ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin. Koska 9-luokkien kirjailijaesitelmät tehdään vasta kevätlukukaudella, keskittyi kehittämissäni käytännön pakosta vain 7-luokkalaisiin.

Jokainen lainaisi ainakin yhden kirjan

Pyrin tarkoituksella pitämään kehittämishankkeen yksinkertaisena ja tavoitteet matalina, koska kohderyhmä on kauniisti sanottuna ”haastava”. 7-luokkalaisilla on mielessään paljon asioita, jotka taistelevat heidän huomiostaan ja ajankäytöstään. Ryhmä vaikuttaa paljon asenteisiin, keskittymiskyky on olematon ja koko ajan on esitettävä jotain. Hankkeen tavoitteet olivat:

- Kaikki Kaarinan 7-luokkalaiset käyvät omassa lähikirjastossaan osana äidinkielen opetusta
- Kirjasto + kirjastonhoitaja tulevat tutuiksi (käytösäännöt, aineistot + fyysinen tila)
- Kaikilla on kirjastokortti ja siihen kuuluva salanumero
- Kaikki lainaavat yhden (hyvän ja itselle sopivan) kirjan
- Kaikki tietävät, miten verkkokirjasto toimii ja miten sieltä löytää tarvitsemansa kirjan
- Kaikki tietävät Vaskin e-kirjakokoelman, jossa on paljon hyviä nuortenkirjoja
- Testataan, mitä kaikkea iPadeilla pystyy kirjasto-olosuhteissa tekemään ja miten ne auttavat kirjastonkäyttöä

Kirjastokäynti käytännössä

Suunnittelin kesän 2014 aikana kirjastokäynneille mahdollisimman hyvin muunneltavissa olevan rungon. Muunneltavuus oli tärkeää, sillä osa luokista vietti kirjastossa 45 ja osa 90 minuuttia, opettajan toiveiden mukaan. Lisäksi kirjastonkäytön opetusta pidettiin myös sivukirjastoissa yhdessä sivukirjastojen henkilökunnan kanssa. Tällöin minä puhuin verkkosivuista, e-aineistosta ym. teoriasta ja lähikirjaston kirjastonhoitaja kirjaston toiminnasta.

Lähetän aina syksyisin henkilökohtaisesti sähköpostia kaikille yhdeksälle Kaarinan yläkoulujen äidinkielenopettajalle. Sähköpostissa kerron kirjaston tarjoamista palveluista ja ajankohtaisista asioista. Toivoin sähköpostissa opettajia varomaan ajan tiedonhaun opetukseen silloin, kun se heidän opetukseensa parhaiten sopii. Otin asian puheeksi myös tavatessani opettajia muun yhteistyön, esim. kirjavinkkausten, merkeissä. Varsinkin kirjastoa lähinnä olevan koulun opettajat tarttuivat tarjoukseen nopeasti.

Käyntiin ei liittynyt valmiiksi kirjoitettua esitystä, vaan esittelin Vaski-kirjastojen www-sivuja ja verkkokirjastoa suoraan selailemalta. Painotin kirjaston käytösääntöjä, yhteystietoja, e-aineistoja sekä tiedonhakua teoksen nimen, kirjailijan ja aiheen mukaan. Koska Vaski-kirjastot ovat laaja kimppa ja aineistoa on paljon, on myös oikean teoksen löytäminen juuri oikeasta kirjastosta haastavaa. Lisäksi tein valmiiksi tehtäväsivun, jonka avulla oppilaat voivat harjoitella verkkokirjaston käyttöä ja aineiston löytämistä kirjastosta sekä rautalangasta väänetyt, oppilaille jaettavissa olevat e-kirjan lainausohjeet.

Ison osan kirjastokäynnistä muodostivat oppilaiden iPadit ja niiden hyödyntäminen. Pyrin kokeilemaan mahdollisimman monipuolisesti erilaisia pieniä tapoja, joilla elävöittää kirjastonkäytön opetusta. Koska iPadit olivat oppilaille ja opettajille uusia, pidin tärkeänä niiden mukanaan tuomien mahdollisuuksien esittelyä. Tämä oli mielestäni käyntien mediakasvatuksellisinta antia. iPadia käytettiin kirjastokäynneillä mm.

- Verkkokirjaston esittelyyn ja käyttöön
- QR-koodien lukemiseen
- Leffa- ja kirjatrailerien katseluun
- Tehtävien jakamiseen

- Palautteen keräämiseen Kahoot-pelillä
- e-kirjojen lainaamiseen

iPadit olivat opastusten haastavin osuus. Kirjaston langattoman verkon kanssa oli jatkuvia ongelmia, vaikka olin asiasta säännöllisesti yhteydessä tekniseen tukeen. Esittelin verkkokirjastoa, e-aineistoja sekä kirjatrailereita iPadilta AppleTV:n kautta, mutta oppilaiden tabletit häiritsivät jatkuvasti yhteyttä. Pyrin myös jakamaan ”tehtäväpaperit” airdropin kautta, mutta jouduin välillä turvautumaan perinteisiin A4:in.

Kahoot-peli oli sen sijaan menestys. Olin tehnyt etukäteen neljän kohdan kyselyn, jossa palattiin opastuksessa käsiteltyihin aiheisiin kuten e-kirjat. Oppilaat saivat valita nimimerkikseen lempikirjahahmonsia ja näppäillä vastaukset omalla tabletilaan. He pitivät pelistä kovasti ja osallistuivat siihen innokkaasti. Samalla sain kerättyä myös palautetta. Suurin osa oppilaista oli oppinut kirjastokäynnillä jotain uutta ja suhtautui aiempaa positiivisemmin esim. e-kirjojen lainaukseen.

Sekä oppilaiden ja opettajien teknisissä valmiuksissa oli usein suuria eroja. Jotkut tuntuivat hallitsevan uusia laitteita suvereenisti, osalle joutui esim. QR-koodien lukemisen opettamaan kädestä pitäen. Oppilaat olivat kuitenkin ilahduttavan aktiivisia ja halusivat opetella käyttämään uusia laitteita. He myös antoivat opettajilleen reippaasti palautetta opettajien käyttämistä metodeista ja sovelluksista.

Toiminnan arviointi ja jatkotoimenpiteet

Ryhmiä on tähän mennessä käynyt kuusi seitsemästätoista. Vielä käymättä olevien ryhmien äidinkielenopettajiin aion ottaa uudelleen yhteyttä

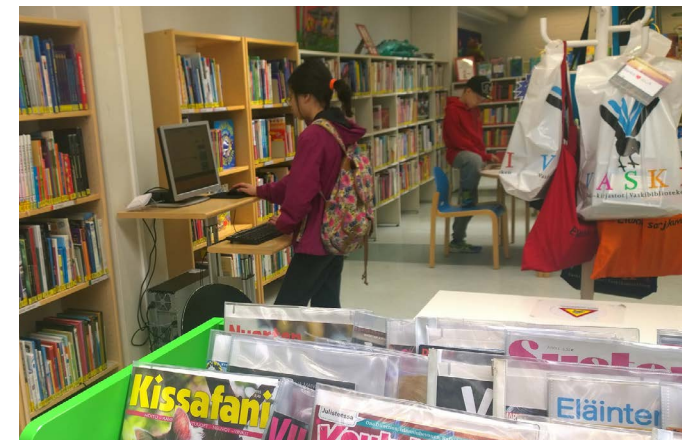
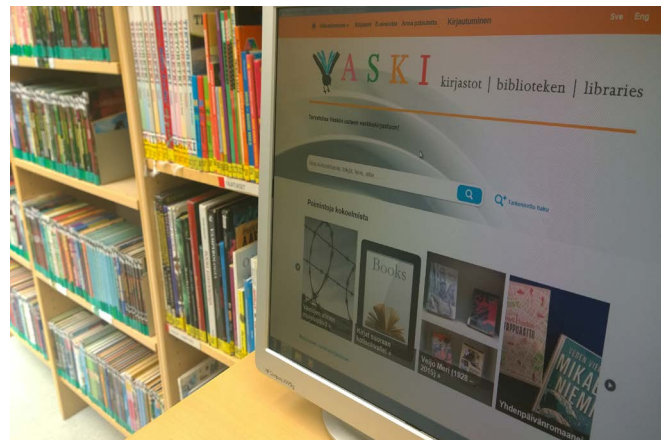
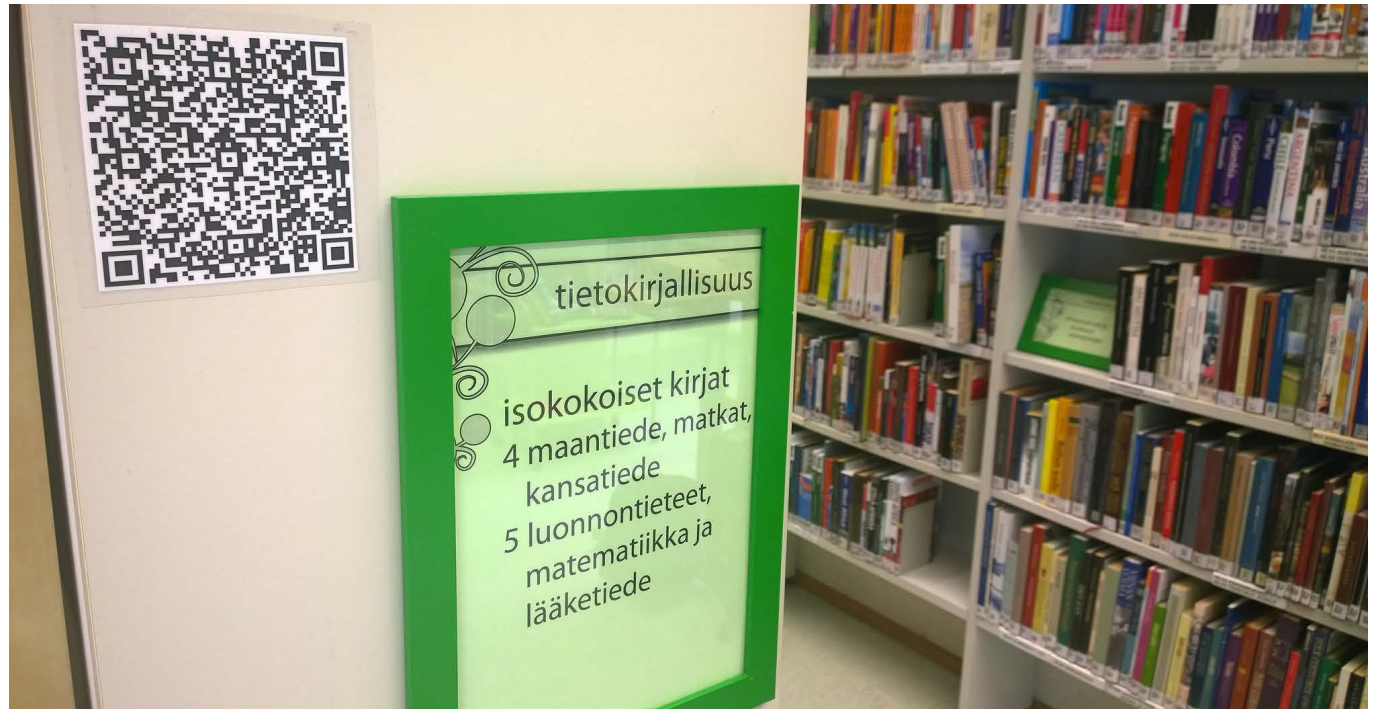
Saamani palaute on ollut kokonaan positiivista, mutta täytyy myös ottaa huomioon, että opettajilla on harvoin mitään toiveita tai odotuksia kirjaston palvelun suhteen.

Lisäksi moni oppilas sai uuden kirjastokortin, moni lainasi itselleen luettavaa ja useat oppilaat lainasivat e-kirjoja ensimmäistä kertaa elämässään. Myös Kahootin kautta saatu palaute oli suurelta osin positiivista, vaikkakin vaihtelevaa. Palautteen vaihtelevuus ei nuorten kanssa työskentelemään totuttanutta yllätä, sillä myös oppilaat ovat kovin erilaisia ja heidän kykynsä ja kiinnostuksen kohteensa vaihtelevia.

Vaikka joku saattaisi sanoa, että iPadien liittäminen kirjastonkäytön opetukseen sujui surkeasti, yritän pysyä optimistina. Eniten takkusi kirjastoon varta vasten koululaisia varten asennettu langaton verkko, joka vaikutti kaikkeen muuhunkin (Kahoot, AppleTV, tiedostojen jako). On vaikea keskittyä itse asiaan, kun koko ajan saa jännittää tekniikkaa! Sain kuitenkin paljon positiivista palautetta opettajilta siitä, että jaksoin teknisiä vaikeuksia hyvin, enkä lamaantunut niiden edessä.

On itsestään selvää, että yläkoululaisten mediakasvatuksessa pitää kehittyä koko ajan. Seuraavaksi on suunnitteilla QR- koodirata, jonka avulla kirjaston käyttöä voisi opetella kokonaan ilman kirjastonhoitajan perehdytystä ja johdatusta. Lisäksi pidän tärkeänä hyvien lukuvinkkien (ja esim. leffatraitarien) liittämistä kaikkeen nuorten kanssa tehtävään työhön. Siksi olemme luoneet kirjavinkkejä elävöittävän hankkeen yhdessä alakoulujen kirjavinkkausta tekevän kollegan kanssa ja olemme saaneet sille rahoitusta aluehallintovirastosta. Aiomme tehdä tulevan vuoden aikana kirjavinkkivideoita, joihin johtavat linkit, QR-koodit ja muut vihjeet ovat jatkuvasti esillä kirjastotilassa. Oppilaat voivat katsoa

näitä videoita omilla laitteillaan sekä koulun kanssa kirjastossa käydessään että itsenäisesti.

Pia Terrihauta “Vena sekka” - sarjakuvatyöpaja 7 – luokkalaisille - Mediakasvatusta Viikin kirjastossa

Toteutin työpaikallani Viikin kirjastossa kehittämishankkeen, jonka tavoitteena oli tutustuttaa oppilaat ilmiöpohjaiseen oppimiseen mediakasvatuksellisin keinoin.

Viikin kirjasto pitää alueen esikoululaisille mediakasvatustuokioita Kirjatti -pelin muodossa. Vaikka mediakasvatusta ei ole aiempina vuosina kirjattu Helsingissä varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmaan, niin koin kirjaston kasvatusroolin tässä kohtaa hyvin keskeiseksi ja tärkeäksi. Tulevassa varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmassa mediakasvatus on kirjattuna ja sen tärkeys ymmärretään. Kirjastomme on ottanut mediakasvatuksen osaksi peruspalvelujaan ja alueemme päiväkodit arvostavat mediakasvatustyötämme, joka näkyy esikoululaisten vierailuista välittyvästä ilosta ja innostuksesta. Tänäkin syksynä kirjastossamme on vierailut 180 esikoululaista ja opettajien palaute on ollut pelkästään positiivista. Pyrimme kohtaamaan jokaisen esikoululaisen arvokkaana osallistujana ja annamme käynnin sisällöstä tiedotteen kotiin. Kokemukseni näiden kolmen vuoden ajalta ovat rohkaisseet suuntaaman toimintaani mediasisältöjen

avaamisesta rohkeampaan ja monipuolisempaan suuntaan.

Latokartanon, Pihlajamäen ja Viikin koululaiset on kutsuttu joko vinkkaukseen tai tiedonhakuun ja nyt halusin tarjota jotain uutta kirjastokäynnille. Mediametkan tuottamien julkaisujen sisällöt painottuvat alakoululaisille. Mediametkaa osa 6 julkaisussa on ainoastaan KuMuKI kuva-musiikki-kirja multimediavinkkaus, joka on suunnattu yläkoululaisille. KuMuKi on yksi tapa avata kirjojen sisältöjä (audiovisuaalisuus), mutta siitä puuttuu vuorovaikutteinen ja toiminnallinen lähestymistapa. Toisaalta KuMuKia voi tehdä hyvin ennakkoluulottomasti ja siinä ei ole muita kuin tekijänoikeuteen liittyviä rajoituksia.

Kaupunginkirjasto on hankkinut liikuteltavan tablettisetin, jota lasten- ja nuorten kirjastolaiset voivat lainata omiin toimipisteisiinsä ja teettää kullekin luokka-asteelle sopivaa ohjelmaa. Tableteilla on tehty animaatiota, kirjavinkkauksia ja pelattu tietorakettipeliä. Alakoululaisille ja päiväkotiryhmille on tarjottu monilla eri lähestymistavoilla kirjallisuuden avausta ja tiedonhakua.

Yläkoululaisille on vinkattu eli avattu kirjojen sisältöjä ja opetettu tiedonhakua. Eri mediat ovat jääneet taka-alalle. Tiedämme yläkoululaisten viettävän aikaansa monien medioiden parissa, mutta emme ole tehneet mitään medialukutaitoa edistäviä tehtäviä. Hankkeeni lähtökohta oli mediaympäristöjen ja käytön ymmärtäminen. Kirjastot edustavat avointa mediatilaa, johon kaikki saavat tulla ja jossa on kaikille tasa-arvoinen kohtelu ikään tai sosiaaliseen taustaan katsomatta.

Kirjasto oppilaiden laaja-alaiseksi mediaympäristöksi

Oppilaat oppivat hahmottamaan kirjaston laaja-alaisena mediaympäristönä. Joidenkin nuorten mielestä kirjasto edustaa lukevien kirjatoukkien tai pelaavien nörttien maailmaa ja tähän mielikuvaan on keksittäviä keinoja, joilla nuorten asenteita saadaan muokattua kirjastoa kohtaan myönteisemmäksi. Hankkeen tavoitteena oli myös markkinoida kirjastoa paikkana, jossa voi viettää aikaansa itsekseen tai kaverinsa kanssa, jossa on positiivinen ilmapiiri ja erityisesti paikkana, joka kohtelee asiakkaitaan tasavertaisesti.

Tarkoituksena oli luoda tilanteita, missä oppilaat kuulevat tai sanovat "Venaa sekka" ja mitä siitä mahdollisesti seuraa. Tehtävän piti toteuttaa digitaalisesti sarjakuvamuodossa itsenäisesti tutustumalla kirjaston eri medioihin ja löytämällä oma tulkinta sekä sanallisessa että kuvallisessa viestinnässä ja tehdä oma mediatuotos.

Tabletteja, roolileikkejä ja sarjakuvaa

Talvella 2014 päätin kutsua Latokartanon peruskoulun, Helsingin Uuden Yhteiskoulun ja Viikin normaalikoulun 7-luokkalaiset mediakasvatustuokioon tiedonhauntunnin sijaan.

Viikin Infokeskuksessa on sekä kaupungin- että kampuskirjasto ja molempien kirjastojen yhteydessä on pieni puutarha. Oppilaat ottivat tilat hyvin haltuunsa ja he käyttivät kuvaustilanteissa molempia puutarhoja kirjaston tilojen lisäksi. Samalla kirjaston tilat tulivat tutuksi ja osa oppilaista löysi sellaista aineistoa, jota he eivät tienneet kirjastossa olevan kuten lauta- ja konsolipelejä.

Oppilaille on teetetty tiedonhaun tehtäviä jo monena vuotena ja kyseinen tehtäväpaletti oli päivittämisen tarpeessa, joten hanketehtäväni kautta kehitin toisenlaisen tavan lähestyä mediaa.

Oppilaiden tehtävä oli hahmottaa annetun otsakkeen merkitys eri medioiden ääressä. Mitä tehdään? Missä ollaan? Ketkä ovat? Kuka sanoo? Oppilaiden piti keksiä omin sanoin sanallinen viestintä ja kuvata visuaalinen ilme. Luotin siihen, että oppilaiden kommunikatio toimisi ja roolileikki toisi vaihtelua kirjaston perinteiseen opetusmalliin, joka ei yleensä ole perustunut vuorovaikutteisuuteen tai toiminnallisuuteen.

Tabletteja ja älypuhelimia ei ole joka kodissa, joten tehtävät joko koulussa tai kirjastossa antavat mahdollisuuden tutustua näihin laitteisiin. Se joko vie osattomuuden tunteen tai voi jopa korostaa sitä.

Tablettioppimiseen osallistuivat neljän opettajan oppilaat. Toteutuksessa oppilaat ottivat tabletilla kuvia, siirsivät ne tabletissa olevalle sarjakuvapohjalle ja kirjoittivat puhekupliin tilanteeseen sopivat vuorosanat.

Mediatuokiosta ei voi tehdä niin laajaa kuin haluaa, koska 45 minuutin oppitunti asettaa rajat, jonka puitteissa pitää käydä ilmi annettu tehtävä, opastus laitteeseen ja toiminta.

Tablettioppimisen rinnalla oppilaat joutuvat pohtimaan suhdettaan mediaan roolileikin, vuorovaikutuksen ja sarjakuvan kautta. Oppilaat käyttivät tabletteihin asennettua Comic life sovellusta ja ohjelmaa oli helppo käyttää. Ryhmät muodostuivat nopeasti ja osa pääsi vauhtiin hyvinkin nopeasti. Osalle tuotti vaikeuksia löytää annetulle tehtävälle media. Valmiiksi mietityt roolit auttoivat oppilaita keksimään vuorosanat tilannekuviin, joita he ottivat kirjaston eri tiloissa ja puhekuplien tekstit jotka olivat joko tekstarityylisiä lyhenteitä tai puhekieltä.

Roolit olivat:

nuori median ääressä, kaveri sanoo
nuori median ääressä, sisar / veli sanoo
nuori median ääressä, vanhempi sanoo
vanhempi median ääressä, nuori sanoo
vanhempi median ääressä, vanhempi sanoo

Sarjakuvatyöpajassa työskentely

Oppilaille jäi itsenäistä työskentelyaika noin 25-35 minuuttia ja sen ajan kiertelin eri ryhmien kesken katsomassa sarjakuvan edistymistä. Ohjasin oppilaita rajaamaan valokuvia sitten, että niissä ei näkyisi muita kirjastomme asiakkaita. Opastusta tarvittiin myös puhekuplien muokkaamisessa ja niiden sijoittamisessa. Valmiin sarjakuvan kanssa palattiin monitoimitilaan, jossa ryhmän piti esittää oma työnsä projektorin kautta muille oppilaille. Vain muutama ryhmä pystyi tämän tekemään, koska tietotekniikkayksiköstä tilaamani adapteri ei sopinut kaikkiin tabletteihin. Oppilaat suhtautuivat ymmärtäväisesti teknisiin ongelmiin ja sen jälkeen tabletit liikkui kädessä toiseen, joten jokaisen ryhmän työ tuli oppilaiden kesken nähdä.

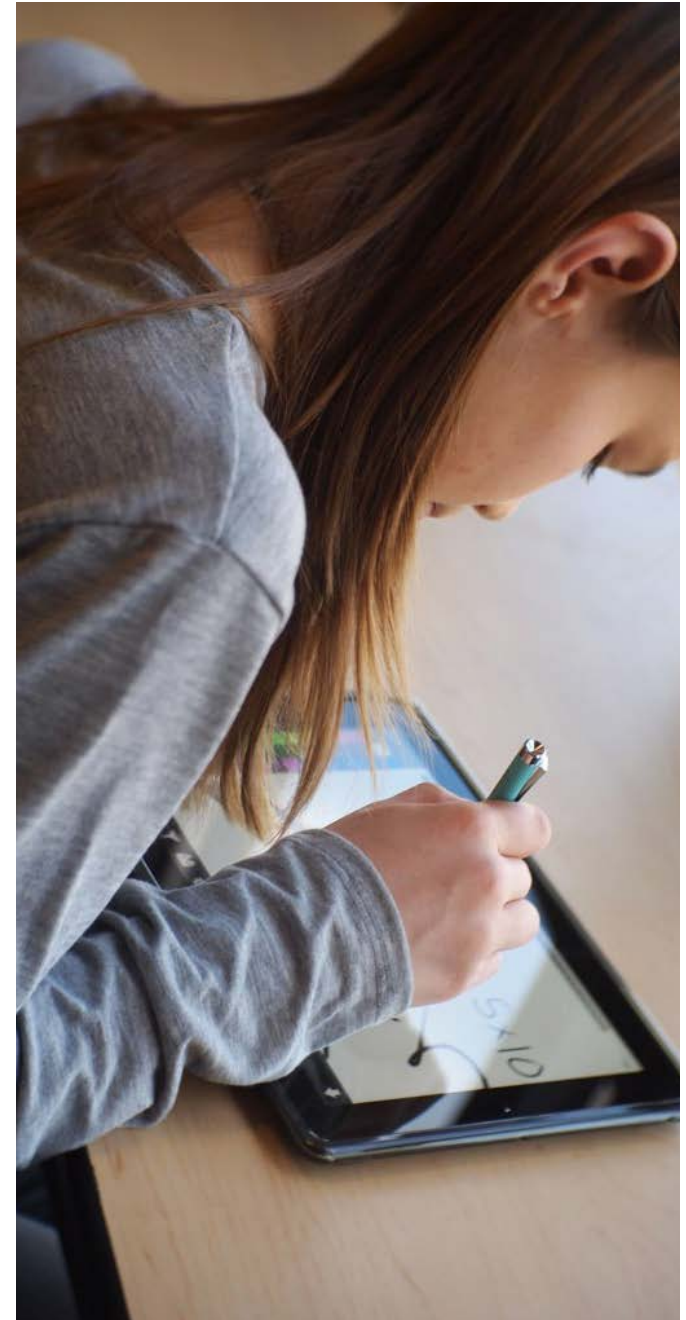
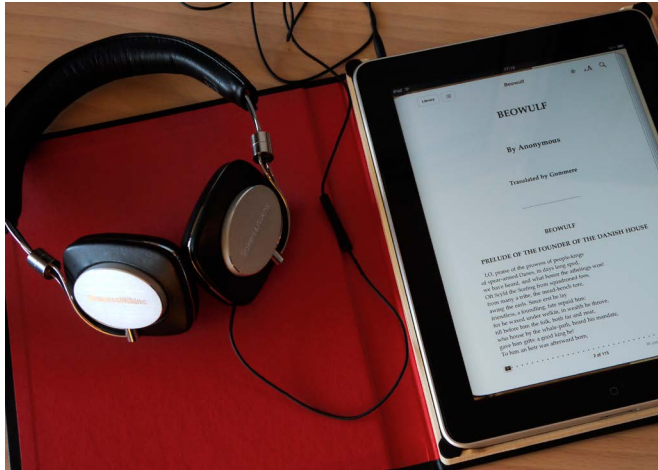
Työpajojen jälkeen oma suhtautuminen tabletti-työskentelyyn parani ja yhdessä tekeminen antoi viitteitä mahdollisiin tuleviin mediatuokioihin.

Olen tämän hankkeen lisäksi tehnyt koululaisten kesälomalla järjestetyssä Tarinoita ja Tuunausta -pajassa animaatioita Imovie sovellusta käyttäen sekä esittänyt 8-9 luokkalaisille multimediamateriaaleja, jossa sisällön avaamista tuki musiikki, kuvat ja videoclipit. Vinkkauksen kokoamisessa isoin haaste oli tekijänoikeuksien tarkistaminen.

Helsingin kaupunginkirjaston Mediatuokurihanke on käynnistynyt syksyllä 2014 ja olen siinä

aktiivisesti mukana. Hankkeen tarkoituksena on luoda valmiita paketteja päiväkotikäisille sekä mieltä sisältöjä uuteen tableteilla tai älypuhelimella pelattavaan mediapeliin.

Aioin olla aktiivisesti yhteyksissä lähikouluumme ja toteuttaa QR- Aurasma -suunnistuksen niin, että 9. luokan oppilaat tekevät ainekohtaisia reittejä alakoulun oppilaille, esimerkiksi viidesluokkalaisille.

Media-ala

Kaisa Pikkarainen
Heidi Rautionmaa

Kaisa Pikkarainen

Studion syövereissä mediakasvatusta ammattilaisille ja vierailijoille

Työskentelen tällä hetkellä päivittäissarjan tuotannossa. Mediakasvatus ei kuulu työhöni eikä työpaikkani toimintaan. Sen sijaan työni tuloksia, eli tv-ohjelmia kuluttaessa tarvitaan medianlukutaitoja ja lisäksi ohjelmat voivat toimia mediakasvatuksellisina aineistoina. Työpaikallani suhtauduttiin suopeasti ideoihini mediakasvatushankkeen toteuttamisesta, mutta siellä ei nähty niiden mahdollisia hyötyjä varsinaisen toiminnan kehittämisessä tai tukemisessa.

Työni rekvisitöörinä mahdollistaa minulle pääsyn lavasteisiin. Vastaavat studio-olosuhteen ovat Suomessa harvinaisia, joten halusin käyttää hyväksi tätä mahdollisuutta. Sarjaa tehdään kahdessa vierekkäisessä studiotilassa sekä vaihtuvissa ulko-kuvauspaikoissa. Halusin tarkastella jo olemassa olevia rakenteita, joten lähdin pohtimaan mitä lisäarvoa voisin antaa studiolla käyville vierailuryhmille.

Tavoitteet jakaantuvat kahteen osaan. Toisaalta halusin hyödyntää omaa osaamistani vierailuryhmien opastuksessa kertomalla työnkuvastani ja

tv-ohjelman tekemisestä konkreettisesti. Toisaalta halusin herätellä tv-alan ammattilaisia leikillisyyteen, yhteisöllisyyteen ja toisten työnkuvien ymmärrykseen. Keskeistä oli toisilta oppiminen, yhteisöllisyys ja ilo. Sikin Sokin –projektissa työtoverini olivat mediakasvatuksen kohteena.

Hankkeeni jakaantui selkeästi kahteen eri osaan, studiokierroksiin ja Sikin Sokin -osioon. Kummasakin osiossa toimin yhdessä työyhteisöni kanssa. Studiokierrokset ovat tiedottajan vastuulla, joten niissä toimin yhdessä hänen kanssaan. Sikin Sokin -osiossa toimin yhdessä mukaan ilmoittautuneiden työtovereitteni kanssa. Kaluston ja tilojen käyttöön liittyvät luvat ja aikatauluasiat sovin yhdessä tuotannon kanssa.

Mediakasvatus mukaan studiokierroksiin

Halusin kehittää studiovierailuja ja tuoda niihin mukaan enemmän mediakasvatuksellista sisältöä. Koska en voinut itse vaikuttaa studiolla pääsevien ryhmien määrään tai laatuun, osallistuin ja räätälöin sisältöjä kulloiseenkin tilanteeseen sopiviksi. Jokainen kierros oli sisällöltään erilainen. Olin mukana neljällä studiokierroksella. Ensimmäisen kierroksen pidin helmikuussa 2014. Silloin vierailulle tuli mediapainotteisen lukion opiskelijoita. Valitsin luento-osuuteni aiheeksi ”Jatkuvuus – tv-ohjelman teossa”.

Aluksi kerroin itsestäni, koulutuksestani ja työstäni rekvisitöörinä, sitten rekvisiitasta ja sen merkityksestä ohjelmassa. Kerroin jatkuvuuden seuraamisesta ja sen tärkeydestä. Pyrin tekemään kysymyksiä nuorille ja aikaansaamaan keskustelua. Katsoimme ohjelmanäytteen ja sen kautta kerroin jatkuvuudesta tarinan kerronnassa. Studiossa vertasin näyt-

teessä nähtyjä kohtia lavasteeseen. Lopuksi pyysin ryhmää täyttämään palautekyselyn. Oman osion jälkeen ryhmälle oli tuottajan puheenvuoro ja näyttelijätapaaminen.

Toinen kierros oli sarjan faniryhmän vierailukäynti. Tähän vierailuun osallistuin olemalla mukana studiokierroksella. Faniryhmissä minua kiinnostaa itselleni melko vieras faniuden-teema.

Järjestin Humakin toiminnallisen mediakasvatuksen opiskelijoille studiovierailun toukokuussa 2014. Vierailun aluksi kerroin yleisiä asioita ohjelmasta ja sen tuotannosta, koska sarja oli aika vieras ryhmäläisille. Kuvailin ohjelmantekoprosessia, omaa työtäni ja sen etenemistä vaihe vaiheelta. Katsoimme lyhyen näytteen ohjelmasta ja vastailin kysymyksiin. Lopuksi kävimme kiertämässä studion, esittelin kuvauskäytössä olevat tilat ja hieman rekvisiitta-osaston työtiloja.

Syyskuussa olin mukana vetämässä vierailukäyntiä, joka koostui 20 toimintakykyisestä kehitysvammaisesta ja heidän ohjaajistaan. Vierailun alussa tiedottaja otti vieraat vastaan, sitten minä kerroin hieman omasta työstäni. Olin ottanut mukaan pientä rekvisiittaa ja näytin niitä ryhmälle. Puhuimme myös roolihenkilöistä. Sen jälkeen teimme studiokierroksen. Lopuksi ryhmälle oli järjestetty tapaaminen näyttelijöiden kanssa.

Työyhteisö sikin sokin uusiin tehtäviin

Sikin Sokin –projektissa idea oli vaihtaa työtehtäviä niin, että osallistujat tekevät jotain sellaista työtehtävää, mitä he eivät työkseen tässä tuotannossa tee. Toisaalta he myös toimivat toistensa tutoreina, eli opastivat toisiaan omien töidensä suorittamisessa.

Aloitin hankkeen suunnittelun mukauttamalla oikeassa tuotannossa käytössä olevaa aikataulua ja työryhmälistaa ideaani sopivaksi. Ajatus oli toteuttaa hanke mahdollisimman paljon oikean tuotannon kaltaisesti, eli pitää samanlaiset palaverit ja kutakuinkin samanlainen aikataulu kuin oikeassa tuotannossa.

Esittelin hankkeen työpaikallani helmikuussa 2014. Mukaan tulevat saivat toivoa rooliaan tuotannossa. Toiveet menivät suhteellisen sopivasti lomittain, joten jokainen mukaan tullut sai toivomansa pestin. Joihinkin työtehtäviin kyselin erikseen tekijöitä. Maaliskuun aloituspalaverin jälkeen käsikirjoitus tiimi pääsi työstämään ideoitaan. Olin osassa heidän tapaamisistaan mukana.

Käsikirjoitus valmistui maaliskuun lopulla. Se jaettiin työryhmälle ja suoritettiin näyttelijöiden roolitus. Tuotantotiimin yhteinen palaveri pidettiin huhtikuun alussa. Silloin käytiin käsikirjoitus läpi ja kuultiin kaikkien osastojen edustajia tarpeellisten muutosten tekemiseksi. Tämän pohjalta tehtiin lopullinen kuvauskäsikirjoitus.

Kuvauksissa pidetyn kesätauon jälkeen elokuussa käynnistyi ryhmän uudelleen kasaamisen. Osa keväällä ilmoittautuneista oli lopettanut työpaikassa, joten tarvitsimme uusia ihmisiä mukaan. Osin työ oli nyt haastavampi kuin keväällä. Jonkin verran muutimme toimenkuvia ja lopulta saimme tarpeellisen ryhmän kasaan.

Työryhmän muuttuessa myös käsikirjoitus muuttui hieman. Kuvausversio valmistui pari viikkoa ennen kuvauksia. Pidimme viimeisen työryhmän palaverin viikkoa ennen kuvauksia. Silloin käytiin läpi kuvauspäivän vaiheita, työnjakoa, jaettiin kuvaus suunnitelmat ja käytiin kohtaukset yksityiskohtaisesti läpi.

Kuvauspäivä oli 6.10. 2014 Ennen kuvausta tehtiin maskeeraukset ja puvustus. Studiossa kuvausryhmä valmisteli kaluston. Tekniset tutorit opastivat toisia suorittamaan tehtävät kuvauksissa. Leikkauksista aloitettiin saman tien.

Ensi-ilta oli 12.12. 2014. Näytimme silloin myös Making of -videon kuvauksista.

Studiokierrokset avarsivat ja opettivat uutta

Mielestäni studiokierrosten vetäminen oli mielenkiintoista. Harmikseni niitä järjestetään kovin vähän. Ryhmissä oli selkeitä eroja, kuten osallistujien ikä ja tausta, sekä aiheeseen suhtautuminen, mutta ryhmistä löytyi myös paljon samankaltaisuuksia. Tarkastelen seuraavaksi kuhunkin ryhmään liittyviä mietteitäni.

Ensimmäisen pitämäni studiokierroksen kohderyhmä oli 16-17 -vuotiaat lukiolaiset pojat. Etukäteen jopa vähän kauhistuini, kun tajusin kaikkien olevan poikia. Ajattelin, että yhteyden luominen olisi haastavaa. Kun kerroin työstäni ja tv-ohjelman teosta, he kuitenkin vaikuttivat kiinnostuneilta. Keskustelun virittelemineen oli alkuun vaikea, mutta sopivilla kysymyksillä sain yhteyden auki ja nuoret osallistumaan tilaisuuteen. Studiokierros on aina mielenkiintoinen ja näin oli tämänkin ryhmän kanssa. Pojat olivat kiinnostuneita studion teknisistä ratkaisuksista. Keräsin ryhmältä palautetta vierailuista ja se oli hyvin positiivista.

Toisen kierroksen kohderyhmä olivat sarjan fanit. Faniien reaktioiden ja innostuksen seuraaminen oli minulle itselleni opettavainen ja ajatuksia herättävä kokemus. He olivat haltioissaan pelkästään siitä, että pääsivät paikalle, joten tuntui, että heille

oli vaikein tarjota lisä-arvoa tämän kokemuksen päälle.

Toiminnallisen mediakasvatuksen ryhmä poikkesi muista ryhmistä sikäli, että sarja oli heille jokseenkin vieras. Yhteisiä muistoja kuitenkin nousi esille lavasteissa kierrellessä. Tälle ryhmälle kerroin omasta työstäni ja työpaikan rakenteista kaikkein eniten ja syvämmällä. Keräsin myös opiskelutovereiltani palautetta jälkepäin. Osallistujat kokivat käynnin kiinnostavaksi ja he kertoivat saaneensa uutta tietoa käynnin aikana. He myös kertoivat käynnin avanneen tuotannon prosesseja hyvin.

Toimintakykyisten kehitysvammaisten ryhmän vetäminen oli todella antoisaa. Osallistujat olivat innokkaita ja onnellisia vierailusta. Ryhmän jäsenet olivat avoimia, luottavaisia ja suoria. Osa ryhmästä oli sarjan faneja ja heille vierailu oli todella tärkeä ja ainutlaatuinen kokemus. Tunsin jopa voimautuneeni heidän kanssaan.

Kaikkien näiden erilaisten kokemusten ja saamani palautteen perusteella on selvää, että studiovieraat saivat kertomastani ja kierroksista irti paljon ja pitivät pitämistäni osuuksista. Hankkeen tämä osio täytti lopulta omatkin odotukset hyvin.

Erilainen yhdessä tekeminen vahvasti työyhteisöä

Sikin Sokin -projektin kohdalla voidaan varmasti sanoa, että matka oli yhtä tärkeä kuin päämäärä. Mukaan ilmoittautuneet olivat hyvin innostuneita ja sitoutuneita projektiin kokoajan. Valitettavasti jouduimme siirtämään kuvaukset, joten muutamia todella innokkaita joutui luopumaan projektista.

Mukana oli yhteensä 30 henkilöä. Koko tuotannon henkilömäärästä se on vajaa kolmasosa. Pääasiassa hankkeeseen osallistui toteuttavaa työtä tekeviä, jotka työskentelevät studiolla muutenkin lähes päivittäin. Mukaan ei tullut juurikaan vain osa-aikaisesti tai satunnaisesti studiolla tai kuvauspaikalla työskenteleviä.

Etenkin kuvauksissa yhteenkuuluvuudentunne ja yhdessä tekeminen olivat vahvasti läsnä. Työtä tehtiin yhtä ammattimaisesti kuin todellisuudessa ja kaikki halusivat tehdä parhaansa. Tunnelma kuvauksissa oli iloinen ja keskittynyt. Kaikki halusivat, että työnlaatu olisi mahdollisimman hyvä.

Onnistuimme kuvauksessa hyvin ja saimme kaiken suunnitellun tehtyä. Vaikka aikataulu oli aika tiukka, se piti. Kaiken kaikkiaan teimme alusta loppuun valmiiksi kolme käsikirjoitettua kohtausta. Valmiiksi leikattuna kokonaisuuden kesto oli hieman alle seitsemän minuuttia.

Kysyin myös työkavereiltani palautetta. Kaikki vastanneet olivat tyytyväisiä projektiin. Hanke tuntui vaikuttavan positiivisesti koko työyhteisön ilmapiiriin, ehkä hieman yllättäen myös ryhmän ulkopuolella. Useaan otteeseen ryhmään kuulumattomatkin vitsailivat jonkin olevan ”sikin sokin”. Projektiin osallistumattomat kyselivät myös hankkeen etenemisestä ja ”miten menee?”.
Media-alan työntekijästä
mediakasvattajaksi

Pidin studiokierrosten pitämisestä ja koin pystyväni antamaan lisäarvoa ihmisille. Vaikka kaikki kierroksilla mukana olleet eivät ajatelleet niiden olleen mediakasvatuksellisia, olen itse toista mieltä. Tv-ohjelman rakenteiden avaaminen ja itse työn arkisuuden esittely on mielestäni mediakasvatusta jo sinänsä.

Työtoverini pitivät Sikin Sokin -hankkeesta, mutta työn ohessa omalla ajalla toteutettuna sitä on hankala uusia, vaikka ideoita sille olisikin. Vastaava tekemällä oppimisen ajatusta ja heittäytymistä sen sijaan toivoisin jatkossakin voivani kehittää ja opetella toteuttamaan.

Kehittämishanke antoi minulle itseluottamusta siitä, että ajatus media-alan työntekijästä mediakasvattajana ei ole hullumpi. Työni ja itselle itsestään selvien työtapojen kuvaus on alaa tuntemattomille kiinnostavaa ja valaisevaa.

Huomasin hankkeen edetessä, että työhöni ja työyhteisöni todella kätkeytyy mediakasvatuksellisuutta, kunhan sen vain kaivaa esiin. En tiedä vielä, mihin suuntaan työni ja elämä minua kuljettaa, mutta mediakasvatuksen yhdistäminen siihen kiinnostaa tämän hankkeen jälkeen entistä enemmän.

Heidi Rautionmaa

Interfaith Education Finds Fresh Methods in Digital Technology

Interfaith education has become one of the ways that social cohesion and acceptance of each other in the global human community could be promoted. It is a cognitive, affective and experiential process that has the potential to transform attitudes, and ultimately to promote more inclusive, cohesive, peaceful and sustain communities.

Unfortunately the discourse has focused to much still on the “why” of interfaith education. There is less talk on the “how” of interfaith education. It is more and more important to also question what good interfaith education is especially in using digital technology and media. It is important that learners are set out to use these tools more and more in fresh ways to make meaningful content.

We have seen that new technologies can also cause misuse of religions for political and terrorist agendas. There is a need to create good forums of knowledge exchange and where to gain interfaith competences through internet communication technology for the benefit of interfaith relations.

We must realize more and more these new possibilities in interfaith education in order to get better results. Interfaith education can not only teach and give tools to interconnect with people of diverse faiths with respect, friendship, and harmony, but it must also assist people to discover that religions and spiritual traditions, while might be different in doctrines, do share common values and to aid people to work together according these common principles.

How, through the use of advanced internet communication technology, interfaith information is transformed into deeper knowledge and how it becomes an integral part of the meaning-making and identity formation processes? How the ICT is put to use so that the transformative processes are possible?

The internet facilitates new forms of social interaction that create new type of communities in the favor for interfaith relations. These net communities are also place for religious and spiritual sharing and experiences. There are interfaith ceremonies and collective meditations not only as a self-organizing tool but as a new space for common rituals and spiritual practices in internet.

I have personally had chance to participate interfaith encounters also by internet since 2000. Networks such as discussion groups and web meetings and webinars being created in internet and worked through internet have been relevant learning environments for me during these 15 years of being involved with international interfaith movement.

Interfaith education contributes personal, relational, and structural changes

Interfaith education has grown out of the interfaith movement that in the past four decades has emerged as a significant movement at local, national, regional and international levels where people of various faiths engage in critical dialogue, gain holistic perspectives on conflicts and violence, and are moved to becoming active local and global citizens for a culture of peace.

As interfaith literacy within this interfaith movement has developed, attention should now turn more and more to the most effective methods and pedagogies for teaching to understand one's own religious position in relation to other religious possibilities and for educating about how to live together when benefiting this interfaith knowledge.

It is important that people are equipped with such knowledge and skills that give them interfaith competences so that they can really engage in common thinking and action towards common goals and mutual benefit. Interfaith education with new methods can shift away from a paradigm of dominance, exclusiveness, and violence and toward a new paradigm of equity, inclusiveness, peace and justice.

There is no one method or model of interfaith education that should prevail but I assume that dialogue-by-experience models of informal interfaith education found in interfaith movement have strong transformative effects on individual participants, causing shifts in consciousness that fundamentally, in a positive way, change the way they understand themselves and neighbors. Through person centered dialogical learning, people are able

to see their own role in transformation. Societal change comes from the collective transformation of the individuals within that society. Individuals can be taught that they are actually co-creators of their reality.

I also see that the methods used in practical dialogue are the much more effective in building interfaith understanding than methods in formal discussions on interfaith matters. Critical interfaith pedagogy would strengthen and support the critical and transformative capacity of interfaith education. But what is needed to be done so that the transition-transformation processes could start? What kind of pedagogies are there to be used in effective interfaith education?

Digital Storytelling gives the voice

We started an activity on October 2014 among concrete issues with young adults from different faiths and worldviews to encourage and equip young adults in Helsinki into dialogue and co-operation in using digital technology and media.

There was news that came out in the same month about three Finnish young men that were arrested in Helsinki on suspicion of carrying out "terrorist" crimes and joining foreign fighters abroad. The case was linked to Syria and the IS. The news created confusion among many Muslims that considered those accused had good reputation. One of the men had left for Syria via an association well-known in Finnish Arabic circles and one of the other accused had worked as a teacher of Islam in at least two Helsinki schools in autumn 2014.

There was also news in September that Finland has been found to have the one of the highest per capita rate of Muslims going to fight in Syria out of a survey of 25 countries. The Muslim youth felt that such news has created discrimination toward them. More unknown people have started to greet them with negative attitude. Muslim young adults also saw they did not have possibility to get their voice heard in old media. It was obvious for me that youth needed now a safe forum where to share their points of views and where to find ways to process all that heard and experienced related those news, and that the Digital Storytelling is a great method to give this voice and solidarity support.

Digital storytelling is the practice where digital tools are used to tell the story. It combines the art of storytelling with multimedia features such as video and still pictures, animation, text, audio, voiceover and hypertext. In this project the Digital Storytelling is used also in building better interfaith relations for social engagement.

Throughout the ages, stories have been used to express and entertain, to educate, to advocate, and to organize. One of the primary aims of the process is to show people the transformative effects of giving voice to their own challenges, triumphs, opinions, and struggles and founding in dialogue. The process of creating stories within a workshop is in fact more meaningful as the end products (media pieces) resulting from the workshop even though the stories are also useful for those that meet each other in the learning environment being created in internet during this interfaith and media project.

Reflective learning is a key competence in learning process. Storytelling have been an essential part at reflection throughout the history. Both the process

of the storytelling and of listening the stories can assist the reflective process and so support learning. Stories can act as a catalyst to discussion and dialogue stimulating further reflection for both the audience and the creator. Deeper reflection includes a stepping back from events and actions with evidence of challenge, and possibly change, to existing beliefs and perspectives toward transformative learning.

Digital storytelling in community projects

Digital Storytelling is a great tool to use in community projects because it is through the sharing of stories that communities build their identities, pass on traditions, and construct meaning. Community building efforts use story to remember the past, to understand the present, and to imagine the future, together. One goal of community building is to become part of someone else's story, to have their story become part of you. It is through the act of telling that we realize that our stories are interrelated with others.

Both internally and externally, stories can connect individuals to others who share their experiences and generate the ability of individuals and organizations to act.

Stories can also surface knowledge and leadership. Stories might be for some individuals the primary resource that they can bring to the table. They may not have financial or technical resources, but they do have a wealth of experiences, wisdom, and beliefs. Through telling the stories we learn everyone's value. Through telling our stories we learn to see ourselves as actors with a role to play in our communities.

Stories can create the conditions for change, because when we build relationships through storytelling, the process often encourages individuals to think differently about themselves and about their capacity to act both individually and collectively. Ultimately, stories are democratic. People are able to give themselves a voice through expressing their own thoughts and ideas. Storytelling fosters participation, dialogue, and voice.

Improving participants literacy skills

The stories are useful both as a process and a product. As a process, creating a digital story can build skills in reflection and critical thinking, oral, written, and visual storytelling, and multimedia production. As a product, we can use a digital story for outreach and organizing, fundraising, documentation and reflection.

When youth are able to participate in the multiple steps of designing, creating and presenting their own digital stories, they can build several literacy skills. These include the following: Research skills by finding and analyzing information when documenting the story, writing skills when developing a script, and organization skills by managing the scope of the project within a time constraint. Technology skills can be gained through learning to use a variety of tools, such as digital cameras and multimedia authoring software and presentation skills through the presentation of the story to an audience. Youth also gain interview, interpersonal, problem-solving and assessment skills through completing their digital story and learning to receive and give constructive criticism.

Digital storytelling by people provide a strong foundation in many different types of literacy, such as information literacy, visual literacy, technology literacy, and media literacy. Technology literacy is the ability to use computers and other technology to improve learning, productivity, and performance.

Digital literacy gives the ability to communicate with an ever-expanding community to discuss issues, gather information and seek help. Information literacy enables to find, evaluate and synthesize information. Global literacy is the capacity to read, interpret, respond, and contextualize messages from a global perspective. Visual literacy provides for to understand, produce and communicate through visual imagines. And because of the religious dimensions found in the stories, the project provide youth with religious literacy that is one of the key competences of interfaith dialogue.

These Digital Stories will be put to the website for the benefit of modern interfaith education.

Resources:

<http://digitalstorytelling.coe.uh.edu/>
<http://storycenter.org/>

Participations to the courses:

Sept. 11th 2010, Helsinki, Open media workshop with sessions on open source tools by m-cult and KEPA (Kepa is the umbrella organization for Finnish civil society organizations (CSOs) who work with development cooperation or are otherwise interested in global affairs).

May 3rd – 4th, 2013, Helsinki, Mobile learning -course by Michael Sean Gallagher (University of London), organized by Otava Folk High School.

Oct. 13rd – 20th, 2013, Berlin, EU-Comenius/
Grundtvig In-Training: Intercultural Stimulation
Course in Berlin by Comparative Research
Network e.V.

Jan. 17th – Nov. 29th, 2014 Helsinki,
Mediakasvatuksen toiminnalliset menetelmät /
Functional methods in media education at Humak.
Humak is a University of Applied Sciences that is
an expert and a leading educator in the humanities
and pedagogy as well as cultural management in
the whole of Finland.

Kirjoittajat

Heta Malinen, Sosionomi (AMK),
Nuorten tieto- ja neuvontatyön Savon
aluekoordinaattori

Annamari Maukonen, YM, FK, MA lehtori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Hanne Paakkunainen, Yhteisöpedagogi
(Amk), iltapäiväkerhon ohjaaja, Lohja

Kaisa Pikkarainen, Medianomi (AMK),
rekvisitööri, Helsinki

Heidi Rautionmaa, TM, pappi, toimittaja,
uskontodialogitoimija, aikuiskouluttaja,
Helsinki

Judi Rose, englannin kielen opettaja,
Puolalan koulu, Turku

Satu Räsänen, sosionomi (AMK)
lastentarhanopettaja, Espoon kaupunki

Kaarina Sainio, Tradenomi,
kirjastonhoitaja, Kaarinan kaupunginkirjasto

Pipsa Sinkko-Westerholm, FM,
Toiminnanjohtaja, Curly ry, Helsinki

Arja Sirkesalo, YTM, HuK, äidinkielen
ja kirjallisuuden aineenopettaja, Kaurialan
koulu, Hämeenlinna

Hannu Sirkkilä, YTT, yliopettaja,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Mirka Tarvainen, KM, Sosionomi (AMK),
lastentarhanopettaja, Päiväkoti Leipuri,
Helsinki

Nelli Taskinen, Kulttuurituottaja (AMK),
nuoriso-ohjaaja, Salon kaupunki

Pia Terrihauta, Yo-merkonomi,
Erikoiskirjastovirkailija, Viikin kirjasto,
Helsinki

Päivi Timonen, Yhteisöpedagogi
(Ylempi AMK), lehtori, Humanistinen
ammattikorkeakoulu

Kuvat ovat Creative Commons-lisenssin alaisia. Varhaiskasvatus

KUVA 1. MissMessie <https://www.flickr.com/photos/97335141@N00/4263850655>

KUVA 2: Pixabay.com

KUVA3, Satu Räsänen

KUVA 4: Brad Flickinger, <https://www.flickr.com/photos/56155476@N08/6660141777/in/photolist-b9wY7D-b9wzna-8272cg-b9wzc2-b9wCVn-b9ws7r-b9wofn-b9wdHv-b9woPx-b9wBVF-b9wdng-b9wA7n-b9wCyB-b9wTRZ-b9wnTe-b9wXWn-b9w9ZD-9aLa2b-b9wBHa-b9w7TH-b9wbFz-b9wZ1t-b9wpJ4-b9wWhM-b9wKde-b9wXAc-b9wCJD-b9wejM-b9wrUg-b9wYic-b9wwxz-b9wQWD-b9wAtF-ppp5oM-pETuzn-b9wEP8-b9wrgr-b9wzyB-b9wAhT-b9waAB-b9wsVe-b9wHfp-eK1b73-b9woDp-b9wDsx-b9wEfK-b9wnFZ-aKFaHn-b9wH44-b9wGuk>

S19. Pixabay.com

S29 somekuva Jason Howie [https://www.flickr.com/photos/jasonahowie/7910370882/in/photostream/lapset ja tabletti](https://www.flickr.com/photos/jasonahowie/7910370882/in/photostream/lapset%20ja%20tabletti): Brad Flickinger <https://www.flickr.com/photos/56155476@N08/6660040845/in/photolist-b9ws7r-b9woPx-b9wofn-b9wdHv-rgYFfb-b9wzc2-eB31xd-9CNngi-9CRhky-9CNmqZ-9CNm8c-9CNkJD-8LrZVK-9RDmZc-9Y4HE7-hC2ZNT-81aTFa-a5xiKh-drY22u-drY1JJ-hDaB9L-i7QExQ-85pDPL-b9wZ1t-b9wXWn-b9wWhM-b9wTRZ-b9wKde-b9wCyB-b9wBHa-b9wpJ4-b9wnTe-b9wbFz-b9w9ZD-b9w7TH-b9wBVF-b9wA7n-b9wdng-6WEEhy-8deakQ-a5Muh-D-8DpZaY-9GfuDZ-cVXAxN-7yRFUz-aoq6xM-9JMol5-8LoGwi-9pDWKw-d6M9RfM>

3. KUVA: pixabay.com

Koulu

pixabay.com

S 35 Brad Flickinger (tablettikuvat) <https://www.flickr.com/photos/56155476@N08/6659976951/>
<https://www.flickr.com/photos/fhke/4508917013/>

s43

<https://www.flickr.com/photos/choubistar/143585027/in/photolist-dFUPV-tFvaL-8RS9hL-7PBBXs-czBUG9-dGK1zs-yv3t2-8aBkrN-9sRzWp-8RQ8FW-96sGYB-05dDrw-rvXTex-6ht5S8-7ew6Zc-7uVbR1-5BnVmW-4rSawM-8LuHS4-bR3acB-7JWX7a-qqemDD-9RHj3y-epHEE2-5w9sQS-5XNfPs-84ZrYU-2ZFG6t-7ys1QJ-oHsWUa-6NRtgE-8CBj3s-8CAgVh-7cUbeo-9wSnue-2ZmN8m-gisR3X-aqweaz-8RQ84s-6u2DBs-9hmC9R-e-Vb8U7-fw9Mzg-3LafIZ-7kETST-5XJ1Qc-eLXyYU-a3XmFN-6ADDuF-7wqoRX>

Luentokuva: Emilia Reponen

Nuorisotyö:

Pixabay.com

Kollaasikuva: Nelli Taskinen

S. 49 Pixabay.com

S.53 Pixabay.com

Kirjasto

KUVA 1: Michael Coté <https://www.flickr.com/photos/cote/12109539623/in/photolist-95y8xG-8fZbXC-aF1H3Z-2PDPjp-aF5yrG-aF1Han-6Kcm7E-8tMio7-omDN3B-96nLkT-6ywwq9e-7FUaMU-cKjM7E-aF1HLH-47yBWt-8ndaqc-5foVtA-6Kcm9y-8mV2uS-8phCVj-dgnkEj-bff1bM-dJRCMc-dcdc7p-7XAvc1-fAD2Zi-8ooMv6-ntAgXW-qezhJ9-iqYSBq-nfjPam-dCr1yx-ckvqpf-cXb8U3-egrGxZ-mQrspv-e8yPqU-6SA6SN-gLfP5z-6Z9vrX-aa4Fmx-9Fqn5w-js5yeV-dzqv35-cKRwAS-nevt4S-5xyQvH-efxkkg-7NBtQf-oqh4vb>

KUVA 2. Entressen kirjasto <https://www.flickr.com/photos/entressenkirjasto/5960141075/>

KUVA 3. Zhao! <https://www.flickr.com/photos/kodomut/6736940485/>

KUVA 4: Jarmo Röksä

S 63: Jarmo Röksä

S 67. Tablettikuva Chad Kainz <https://www.flickr.com/photos/smaedli/4719009886/in/photolist-8c1aeq-85LX6M-dcSNkC-bCK3Te-jaNNvS-hDak3X-bJRsuZ->

<https://www.flickr.com/photos/entressenkirjasto/5960141075/>

fCAKr2-bpP5z5-8HEB8R-7Tn8tv-81UmN5-drY257-8ngYbH-bjTDyZ-9Rt1JC-b9wfxp-9notDL-81Rn2M-7Q-uJtT-bcJ1Fp-ePGGqF-8LoZz4-bjDLKe-86jtwf-7UwnhC-b9wcvMV-7SuE8J-81UtGN-bcjWwF-aDcoZk-8zpYEJ-fCTkE1-a5urrK-9TNLRF-9RDn8n-a5Bs36-b9wRat-b9wY7D-b9wzna-7Uke43-bpP5xm-9CRgBu-7REwbS-8NhXLd-bcJ1EM-85mvea-9Rq7zn-8epRL3-9nkqfF

Sarjakuva: Neon Tommy <https://www.flickr.com/photos/neontommy/10665856644/in/photolist-hfviA5-oqh4vb-bzSyP2-avRaRD-95KMnz-96qTg9-96qXrY-96qG8N-96nFJK-btPV2a-6ngLRK-d2yiEC-8KLQ9N-96nULX-8u6Ukp-8u6UiZ-8ugZtd-avTQvN-axobkX-avTQFS-95y8xG-7TQ4Yj-8fZbXC-aF1H3Z-2PDPjp-aF5yrG-aF1Han-8tMio7-omDN3B-96nLkT-6ywwq9e-7FUaMU-aF1HLH-aF1HgH-8jfMD6-47yBWt-dUPsLD-dUV4kS-8ndaqc-dXLLbe-dUPtEP-5foVtA-dUPTyR-6Kcm9y-8mV2uS-8phCVj-8ZfcS8-8ZfcBB-dgnkEj-dJRCMc>

Media-ala.

KUVAT 1,2 ja 4: Jarmo Röksä

KUVA 3. Pixabay.com

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

www.humak.fi